

1. Agraïments

Sempre m'he considerat una persona agraïda, que valora l'atenció i l'estima que em dediquen les persones del meu voltant.

Aquests últims mesos han estat complicats i intensos. Que tu avui puguis llegir aquestes línies és gràcies a la meva dedicació personal, però també al suport emocional i acadèmic que he rebut de la meva parella, els amics i la família i, en especial, del tutor d'aquest treball.

A tots ells els dono les gràcies.

Gràcies per convidar-me a descobrir més sobre el periodisme, aquesta àrea de la comunicació social que sempre ha despertat el meu interès i curiositat, però que mai m'havia atrevit a endinsar-me a conèixer.

Gràcies per acompanyar-me durant el desenvolupament d'aquest projecte, donant-me tot el vostre ànim i confiança.

I gràcies per compartir la joia que sento al poder-lo veure acabat.

2. Introducció

L'interès per l'esport en la nostra societat és tan alt que actualment podem parlar de l'esport com a nou fenomen periodístic de masses. Aquesta afecció és palpable en el consum dels mitjans de comunicació, que dediquen bona part del seu espai a la matèria esportiva. És el cas de la premsa esportiva, suport dedicat íntegrament al tractament informatiu del món de l'esport, i que registra uns índex de consum molt alts: a Catalunya, quatre dels deu diaris amb més lectors són esportius i, a nivell espanyol, el diari *Marca* arriba a ser el més llegit.

Tot i ser el motor de mitjans de comunicació monogràfics, l'esport també pren protagonisme en la resta de suports, com és la premsa d'informació general. Es tracta del mitjà de comunicació de més llarga trajectòria, que ha aconseguit superar els obstacles que l'evolució social, la revolució tecnològica, el sorgiment de nous mitjans de comunicació, així com les maneres d'entendre, valorar i posar en pràctica el rol del periodisme, han metamorfosat la seva naturalesa al llarg del temps.

Malgrat que la premsa sigui un mitjà tradicional que no mostra un grau elevat d'audiència, com sí tenen altres suports (la premsa és el mitjà menys consumit, després dels suplementos i el cinema), presenta una sèrie de particularitats pel que respecta al tractament informatiu que realitza de la matèria esportiva, com és l'aplicació del periodisme esportiu, una branca especialitzada que s'empra tant en mitjans generalistes, com dedicats totalment a la dimensió esportiva. També, i a diferència dels mitjans audiovisuals, la premsa escrita no retransmet l'esdeveniment esportiu, sinó que informa sobre aquest el dia després que es celebra i, per tant, la informació que aquest pugui aportar sobre el fenomen és totalment diferent del que pot oferir la resta. Per altra banda, la premsa escrita és un mitjà que permet l'anàlisi dels gèneres i llenguatge periodístics, dues peces centrals de la investigació que ens ocupa.

El que busca aportar aquest treball és una visió global de la presència del món de l'esport en els mitjans de comunicació, centrant-se en l'àmbit del periodisme esportiu de la premsa d'informació general. Concretament, l'objecte d'estudi principal és la cobertura mediàtica i el tractament informatiu que es dona a la dimensió futbolística, prenent com a factors principals, els usos i funcions dels gèneres periodístics, abordant l'objecte d'estudi amb paràmetres quantitius. Pel que fa als gèneres periodístics, cal tenir en compte la seva doble vessant: informativa i d'opinió, així com el seu desenvolupament en el periodisme especialitzat. En aquest sentit, és molt interessant detectar els matisos dels gèneres periodístics aplicats en la publicació de l'actualitat futbolística, en el marc de la premsa d'informació general amb presència a Catalunya.

El present treball eludeix la rellevància de la premsa esportiva, per tal de centrar els esforços a detectar quina és la presència de l'esport en la premsa d'informació general, car aquesta última recull diàriament tota l'actualitat d'interès social, provinent de totes les àrees temàtiques. En aquest sentit, aquesta última premsa és un reflex a petita escala de quines tenen més interès social, depenent de l'extensió que els dediqui el suport. Tanmateix, en cap moment es vol incidir en l'anàlisi de la línia ideològica de les diverses capçaleres pel que fa als àmbits de la política o l'economia, sinó solament aproximar-se a l'avaluació de la cobertura i el tractament informatiu que donen al món de l'esport, en general, i al futbol, en particular. És evident que, dels resultats que s'obtinguin, en certa manera, se'n podran extrapolar conclusions respecte al posicionament del diari envers la seva identitat nacional, la ideologia política, i les seves afinitats amb la resta d'àmbits socials, ja que és sabut que l'esport, com a fenomen de masses que és, és influenciat i és influenciador de tot l'espectre social. Tot i així, és una variable d'estudi que queda al marge de la investigació.

En aquestes primeres línies introductòries del treball ja s'evidencia la complexitat del fenomen d'estudi. Aquest màster-tesi, entès com al primer pas en la recerca, aborda una petita part del periodisme esportiu i les seves particularitats en la premsa generalista. Per abordar l'objecte d'estudi ens hem centrat en un compendi de variables quantitatives, i n'hem deixat al marge d'altres que, per la seva complexitat i transcendència, així com per la falta de temps i espai, es reserven i es plantegen com a nuclis de futures investigacions.

Un bloc analític que desperta molt interès però que, malauradament, no s'ha abordat en aquest treball, és la qüestió lingüística del periodisme esportiu. El valor qualitatiu que podria aportar aquesta variable a l'objecte d'estudi és, a part d'immens, molt enriquidor. En aquest cas, s'abordarien la utilització del llenguatge esportiu i la redacció dels titulars periodístics com a fenòmens que ens permeten identificar i distingir els diversos gèneres periodístics emprats en el context futbolístic. Una altra variable que ens permetria acostar-nos a aquesta finalitat és l'estudi de l'ús de les fonts d'informació consultades i reflectides pels periodistes esportius en els seus textos, ja que ens poden indicar els punts de vista reflectits segons els testimoniatges presentats. Aquest últim indicador, un pilar fonamental en el tractament professional i ètic de la informació d'actualitat, resulta interessant en el camp del periodisme esportiu, ja que en molts gèneres (principalment la crònica esportiva) prima el punt de vista del propi periodista com a testimoni directe dels fets.

Altres variables d'estudi que mantenen una estreta relació amb el plantejament d'aquest treball, però que es proposen com a futures línies d'investigació, són: a) la valoració sobre el present fenomen d'estudi per part d'un corpus representatiu de periodistes esportius. La seva visió dels

usos i matisos dels gèneres en el marc de la seva especialitat seria, de ben segur, una aproximació total a les realitats que es troben en la pràctica periodística esportiva. b) ampliar el plantejament del present treball a la premsa esportiva, aplicant una anàlisi comparada entre els diversos tipus de premsa. c) radiografiar els mitjans de comunicació propis que han anat establint els grans equips esportius, i analitzar quines relacions de competència o de col·laboració s'estableixen entre aquests i la resta de suports propis dels grans grups de comunicació. d) és present també, la temptació d'aprofundir en si influeix l'afinitat o fidelitat cap a una disciplina, si aquesta s'organitza com a esport d'equip, o bé com a esport individual. e) igualment, també hom es qüestiona si el fet que un mateix club tingui diversos equips en diverses disciplines, afecta en la cobertura que es faci dels seus equips d'esports marginals, gràcies a la popularitat dels seus equips que competeixen en esports amb més afecció.

Al llarg del desenvolupament del treball sorgeixen noves qüestions i metes, connectades amb l'objecte d'estudi principal, que ens engresquen a buscar respostes. Malauradament, les dades recopilades no permeten una anàlisi vàlida per a aquestes variables.

3. Objectius

Prenent el món de l'esport i la premsa d'informació general amb presència a Catalunya com a marc, el present treball es proposa investigar quina cobertura dóna aquest tipus de premsa a la matèria esportiva, en general, i quin tractament informatiu aplica a l'àmbit futbolístic, en particular, centrant-se amb la utilització dels gèneres periodístics en la redacció dels textos.

Per assolir aquest objectiu és pertinent relacionar-lo amb els següents objectius:

1. Aportar una visió general sobre el tractament de matèria esportiva en la premsa generalista en l'àmbit català: quins continguts esportius comunica i, particularment, quin paper hi juga la temàtica futbolística.
2. Detectar les característiques principals del periodisme esportiu en la premsa d'informació general, a través de l'anàlisi del perfil dels diaris; dels seus redactors i col·laboradors, i de la publicació de les seves peces periodístiques.
3. Investigar la tendència dels usos dels gèneres periodístics informatius i de comentari, pel que fa al tractament de matèria esportiva.

4. Hipòtesis

El present treball té la voluntat de verificar les hipòtesis formulades a continuació:

4.1. Hipòtesi principal

El futbol, com a fenomen social de masses, és l'esport estrella en el periodisme especialitzat en esport. La seva influència tant pel que fa als seus seguidors com a les esferes de poder, porta els mitjans de comunicació, i en especial a la premsa d'informació general, a dedicar una extensió considerable i un tractament especialitzat sobre la matèria futbolística en les seves pàgines.

4.2. Hipòtesis específiques

1. Els esports acostumen a tenir una presència habitual a la portada de la publicació i es detecta una presència generalitzada de textos dedicats a l'esport, fora del bloc esportiu.
2. Continua present una discriminació de la cobertura informativa referent a les competicions femenines.
3. Les capçaleres amb seu a Catalunya (*Ara*, *La Vanguardia*) cobreixen més àmpliament l'actualitat del F.C. Barcelona, mentre la capçalera amb seu a Madrid (*El País*) dóna més cobertura a l'actualitat del Reial Madrid.¹
4. Continua la preponderància de la crònica com a gènere periodístic per excel·lència en el tractament d'informació futbolística.
5. Els gèneres periodístics centrats en el tractament de l'actualitat esportiva, presenten trets singulars que els diferencien de la seva versió estàndard.
6. En les pàgines dedicades al futbol, els gèneres d'informació són més presents que els de comentari
7. Destaca el grau d'especialització esportiva del grup de periodistes de les redaccions dels diaris, així com en els diversos col·laboradors que hi participen habitualment.
8. És palpable la sinergia entre els diversos mitjans de comunicació d'un mateix grup.

¹ Per referir-se als dos equips protagonistes en aquesta investigació, s'utilitzaran indistintament diversos termes com, F.C. Barcelona, el Barça, el club blaugrana, així com Reial Madrid, el Madrid, el club blanc.

5. Metodologia

Per a acomplir els objectius de recerca proposats i verificar els interrogants plantejats en les hipòtesis, s'han aplicat un compendi de mètodes, centrats en l'anàlisi de contingut i en la lectura crítica de la literatura referent a l'objecte d'estudi. Així, per a l'obtenció de respostes, s'ha emmarcat la problemàtica amb la selecció d'una mostra representativa en un interval de temps determinat. Pel que fa a la mostra, s'han escollit tres capçaleres amb presència a Catalunya: *l'Ara*, *El País* i *La Vanguardia*. La justificació d'aquesta mostra es presenta més endavant, en aquest mateix apartat de Metodologia (pàgina 9). Es consulten un total de 66 números de les següents capçaleres: 22 publicacions d'*El País*, 22 publicacions de *La Vanguardia*, i 22 més de *l'Ara*.

El període d'anàlisi és de tres setmanes, que s'inicia el dilluns, 15 d'abril del 2013, i finalitza el dilluns, 6 de maig del 2013. S'escull aquest interval de dates perquè, del seguit de competicions esportives de diverses disciplines que es celebren, és rellevant la celebració dels partits d'anada i tornada de les semifinals de la Lliga de Campions de futbol, on el F.C. Barcelona i Reial Madrid hi participen, però sense ser rivals directes. Les jornades destacades d'aquesta competició són els dies 23 d'abril i 1 de maig, quan el Reial Madrid va jugar contra el Borussia Dortmund, i els dies 24 i 30 d'abril, quan el Barça ho va fer contra el Bayern de Munic. És quelcom interessant analitzar aquest context perquè ambdós equips tenen la mateixa presència durant el període d'anàlisi (juguen 3 jornades de Lliga BBVA i participen en la competició europea), sense ser competidors en cap d'aquests esdeveniments. Així, tenint present que els dos equips més populars juguen equitativament en les mateixes competicions, permet posar el focus a la presència que se'ls dona en les tres capçaleres generalistes seleccionades. D'aquesta manera, es carrega tot el pes analític a la cobertura informativa que facin aquests mitjans, i es deixa en igualtat de condicions la participació esportiva d'ambdós equips.

El buidatge del contingut esportiu publicat pels diversos diaris de la mostra, i la seva futura anàlisi comparada, es realitzen a partir d'una rúbrica de creació pròpia, que recull els ítems de recerca dels que es desitja extreure'n valors. Posteriorment al buidatge sistemàtic, es procedeix a la reordenació dels resultats en noves eines d'anàlisi, per tal d'organitzar-los segons les diverses conclusions que es volen extreure, tant a nivell individual, segons cada capçalera, com sobre el conjunt de la mostra. Finalment, els resultats plasmats a les taules d'anàlisi definitives es traslladen al terreny visual, mitjançant el dibuix de gràfiques.

Els ítems i valors que recullen les diverses taules d'anàlisi són:

- Seccions del diari: mitjana de pàgines diàries per secció i dia, mitjana de pàgines setmanal per secció i dia, percentatge sobre el total de pàgines setmanals per secció

- Presència de matèria esportiva: peces periodístiques acumulades segons esport per dia, total de peces periodístiques setmanals segons esport, total de peces periodístiques sobre esport en el període d'anàlisi i percentatge representatiu de la presència dels diversos esports en el mitjà, segons el total de peces publicades.
- Peces periodístiques sobre futbol: equip o competició al que fa referència la peça, data de publicació de la peça, títol de la peça, gènere periodístic amb què es tracta la informació a la peça, subsecció o apartat específic de la peça, autoria i lloc de signatura de la peça.
- Gèneres periodístics I: recompte de peces periodístiques dedicades als diversos equips i competicions futbolístiques i el percentatge que representa la presència de cadascun d'aquests respecte al total, així com l'organització de les diverses peces, per equip o competició, segons el gènere periodístic que l'autor hagi utilitzat.
- Gèneres periodístics II: recompte dels textos segons gènere periodístic, cercant els totals per gènere i el percentatge de la presència de d'aquests sobre el total de peces publicades. Rànquing descendent dels gèneres periodístics, segons el seu grau de presència a la capçalera, i reorganització dels resultats d'aquests classificant-los dins el grup de gèneres d'informació o de comentari, establint així el pes d'aquestes dues grans gammes del tractament de l'actualitat futbolística.

Queden fora de les rúbriques d'anàlisi aquelles peces periodístiques que treballen la matèria esportiva, però que es troben fora de la secció d'esports. En aquests casos s'ha dut a terme una lectura aprofundida de la resta d'espais de la capçalera, per tal de localitzar els continguts amb referències sobre esport.

Al marge de l'anàlisi pràctica, en el present treball també s'aplica la revisió crítica de la literatura disponible sobre la temàtica en qüestió, dedicada als orígens, trajectòria i característiques del fenomen esportiu en general i del món futbolístic en particular, així com les sinergies que s'estableixen entre aquests i els mitjans de comunicació, i posant el focus a la informació referent a les capçaleres de la mostra. Una altra àrea d'especial interès teòric són les referències al periodisme especialitzat en general, i al periodisme esportiu en particular, així com una investigació acurada dels usos i propietats dels gèneres periodístics, emmarcats dins i fora del periodisme especialitzat en esport.

5.1. Justificació de la mostra

Les tres capçaleres seleccionades tenen presència a Catalunya. S'han escollit perquè presenten unes propietats divergents entre elles, raó per la qual els resultats que s'obtinguin i s'analitzin en conjunt, reflectiran tres alteritats totalment distanciades, amb influència al territori català. Els criteris de selecció que s'han aplicat són: la llengua de difusió; el nombre d'edicions; la trajectòria periodística; la pertinença a un grup de comunicació; el lideratge pel que fa al consum de lectors. Un altre factor important és la facilitat d'accés a la consulta de les seves hemeroteques.

6. Estructura del Màster-tesi

El present treball s'estructura en cinc grans apartats, que s'ordenen de la següent manera:

- Un cop situat el primer apartat del treball, on s'introdueix l'objecte d'anàlisi i es plantegen els objectius i les hipòtesis que es pretenen verificar, es presenta el marc teòric, que vol posar en context la present investigació. Aquest bloc es divideix en tres parts. La primera part estableix les sinergies entre el fenomen esportiu (en particular el futbol) i els mitjans de comunicació. La segona part, s'ocupa d'introduir què és i com treballa el periodisme especialitzat en el marc esportiu. Aquesta connecta directament amb el tercer i últim bloc, que aprofundeix sobre els usos i funcions dels gèneres periodístics, així com la genuïnitat d'aquests en el tractament esportiu.
- Un cop posats en situació, es procedeix a exposar els resultats de l'anàlisi aplicada. D'aquesta manera, es desenvolupen les conclusions extretes en l'anàlisi de cada diari, a nivell individual.
- Després de presentar l'anàlisi aplicada, és el torn de l'exposició de les conclusions, on es dóna resposta al compliment de les hipòtesis. Val a dir que la verificació de la hipòtesi general es presenta en un apartat a part, anomenat conclusions generals. Al final d'aquest apartat es presenten les reflexions personals que han despertat la descoberta dels resultats obtinguts.
- Com a últims punts, es recullen tots els recursos bibliogràfics consultats i, a l'Annex, es poden consultar totes les fitxes tècniques de les tres capçaleres analitzades. En el CD situat a la coberta del treball, s'hi poden consultar les figures d'anàlisi i els seus resultats en format gràfica, així com les portades dels diaris on apareix temàtica esportiva.

7. Marc teòric

7.1. Part I: L'esport i els mitjans de comunicació

7.1.1 L'esport com a espectacle

L'esport existeix per moltes raons, com són la pràctica d'exercici, la cura o prevenció de la salut, així com la competitivitat, l'autoexigència o el desig de formar part d'un equip. I és que l'esport és present en totes les esferes personals, fet que va lligat amb la creença arrelada que sosté que l'esport és com un microcosmos de la societat, ja que podem aplicar tot el que experimentem amb l'esport als àmbits de la nostra vida personal i professional. Nogensmenys, una de les raons més importants per què existeix l'esport és, sens dubte, que es tracta d'una peça clau en la indústria de l'entreteniment, amb el consum i la contemplació de la qual la societat ocupa part del seu temps lliure. En aquest sentit, també podem donar per vàlida la idea inversa segons la qual avui dia, és la societat la que s'ha convertit en un microcosmos de l'esport, en la mesura que aquest afecta notablement en la consideració que la gent té sobre el món.

Actualment, d'acord amb Xavier Ginesta (2008, 9-11), les organitzacions esportives tenen la peculiaritat que han desenvolupat una triple personalitat: la de club (qualsevol entitat pot participar en diverses disciplines esportives, creant equips per a cadascuna), la d'equip (grup de professionals que han d'assolir èxits per a l'entitat; en són la cara visible i el seu producte) i la d'institució. Aquesta última, definida per Eduard Pujol (1992) com el paraigua que aixopluga tota l'activitat del club, és la manera que té l'organització per projectar la seva missió, la seva visió i els seus valors. En aquest sentit, és remarcable la influència que tenen les organitzacions esportives pel que fa a sentiments i valors compartits amb l'afició, on destaca la identitat nacional.

Una altra essència de l'esport és la seva naturalesa social, l'afinitat amb els seus aficionats-consumidors. L'entesa dels seguidors amb el club és tan intensa que, en paraules de Ginesta (ídem): "han desenvolupat una fidelitat cega davant del seu equip, que no els ajuda a deixar-lo de banda ni quan els resultats no acompanyen". Aquesta facilitat de penetració a tota l'escala social, així com el fort component sentimental, fa de l'esport una eina molt valuosa pels mitjans de comunicació, la política, la publicitat i la moda, que els engresca a treure'n rendiment econòmic.

Pel que fa als mitjans de comunicació de masses, aquests també han treballat com a motors de la popularització de l'esport-espectacle a través del consum dels seus productes per part dels aficionats-*fans* que, segons la teoria dels usos i gratificacions dels mitjans, ve motivat per l'evasió, (pèrdua de l'ara i aquí), la interacció social (amb altres aficionats), el sentiment d'identitat (amb els valors dels equips o representants d'aquests), la informació i l'educació (les vetes de mercat

permeten a la gent evitar activament els mitjans de comunicació esportius que no ofereixen el panorama que desitgen escoltar) i, per descomptat, l'entreteniment, la necessitat de divertir-se amb la immensitat d'opcions per consumir esport, tot motivat per les vetes de mercat,² que brinden l'oportunitat de consumir i aficionar-se a nous esports.³

El cas del futbol

Estretament lligat al tractament de l'esport com a espectacle, hi trobem el futbol, que n'esdevé la secció professional protagonista. A Catalunya, el futbol va ser introduït per membres de les colònies angleses a finals del s. XIX. Va ser una activitat esportiva molt ben rebuda, doncs el 1903 ja hi havia més de disset equips organitzats, i es varen començar a disputar les primeres competicions. Els mitjans, ja de començament els seus aliats indissociables, van ser determinants en la seva difusió i popularitat i, "gràcies a aquests, el futbol va esdevenir, en la nova societat de masses que acabava de néixer, l'esport capdavanter i l'esport espectacle per excel·lència", en paraules de Neus Faura (2007, 25). Aquesta supremacia del futbol segueix vigent encara avui dia, així com el lligam entre aquest i els mitjans de comunicació, una relació cada vegada més estreta, donada la seva interdependència.

Ens trobem, doncs, davant d'una activitat esportiva influenciada per les esferes del poder, degut a la seva potència d'atracció i connexió amb la població a través de la seva versió lúdica i social i, alhora, davant d'una activitat influenciadora, a través de la seva història, de la seva identitat (que defineix les seves connotacions polítiques, econòmiques i culturals) i de l'equip de persones que el conformen i el posseeixen, i on els mitjans de comunicació prenen un paper important en la seva difusió. En aquest sentit, és interessant la reflexió que fa Alicia Naranjo (2011,337) en les conclusions de la seva tesi doctoral: "aunque el fútbol esté totalmente dominado por los intereses económicos, mediáticos y políticos sigue siendo un fenómeno capaz de movilizar masas y divertir a sus aficionados".

² Proposada per Chris Anderson, la teoria de la *long tail* implica el consum sense límits de productes esportius per part de l'aficionat: els mitjans de comunicació amplien els seus productes esportius dedicats al mercat de masses, tot oferint un ventall de competicions esportives (ja siguin populars o marginals), per a donar resposta a tots els tipus de segments de la demanda de l'esport-espectacle. Una síntesi d'aquesta teoria es pot llegir a Xavier Pujadas i Carles Santacana (1997, 125).

³ Segons Andrew Billings (2010), aquesta teoria considera el públic actiu, amb capacitat de seleccionar continguts i missatges d'acord amb les seves preferències i motivacions, i deixant de considerar les persones com a part d'una massa.

Futbol i identitat

És coneguda la concepció de l'esport com a símbol identitari d'un poble o nació. Ja des de l'Antiga Grècia, la celebració dels Jocs Olímpics tenien una forta càrrega de nacionalisme, circumstància que es mantingué viva des de la restauració dels Jocs Olímpics moderns fins a l'actualitat (Antonio Alcoba 2001, 152).

Ja només amb el seu nom, la majoria dels equips reflecteixen el seu lloc de procedència (no oblidem les seleccions nacionals esportives), per tant, és inevitable la seva connexió i relació amb la ciutat o nació a la que pertany. Aquesta part del seu ésser no és quelcom exclusivista, ja que l'aficionat pot sentir-se afí a l'equip més enllà del lloc d'origen d'aquest. Tot i així, la tendència marca que el futbol, com la resta d'esports, són el mirall de la societat i un altaveu dels seus sentiments nacionalistes, com explica Ignasi Ramonet (1999, 133). Naranjo (2011, 131-134) presenta el cas del F.C. Barcelona com un exemple dels nexes entre esport i el concepte nacionalista. Aquest club fou fundat el 1899 per un suís resident a Barcelona i admirador de la causa catalana, que arribà a canviar el seu nom, Hans Gamper, pel de Joan Gamper. Des dels seus inicis, el club s'implica en causes socials que reivindiquen l'autonomia de Catalunya, i fa seus els símbols com la senyera i la creu de Sant Jordi. Al mateix temps, i en períodes de repressió dictatorial, el Barça és reconegut com un símbol de la identitat catalana i la població, que aleshores tenia prohibit onejar la senyera, prenia la bandera blaugrana com a símbol de reivindicació. El cas del Barça no és un cas únic, també es fa present aquesta afinitat nacionalista a Euskadi, per exemple.

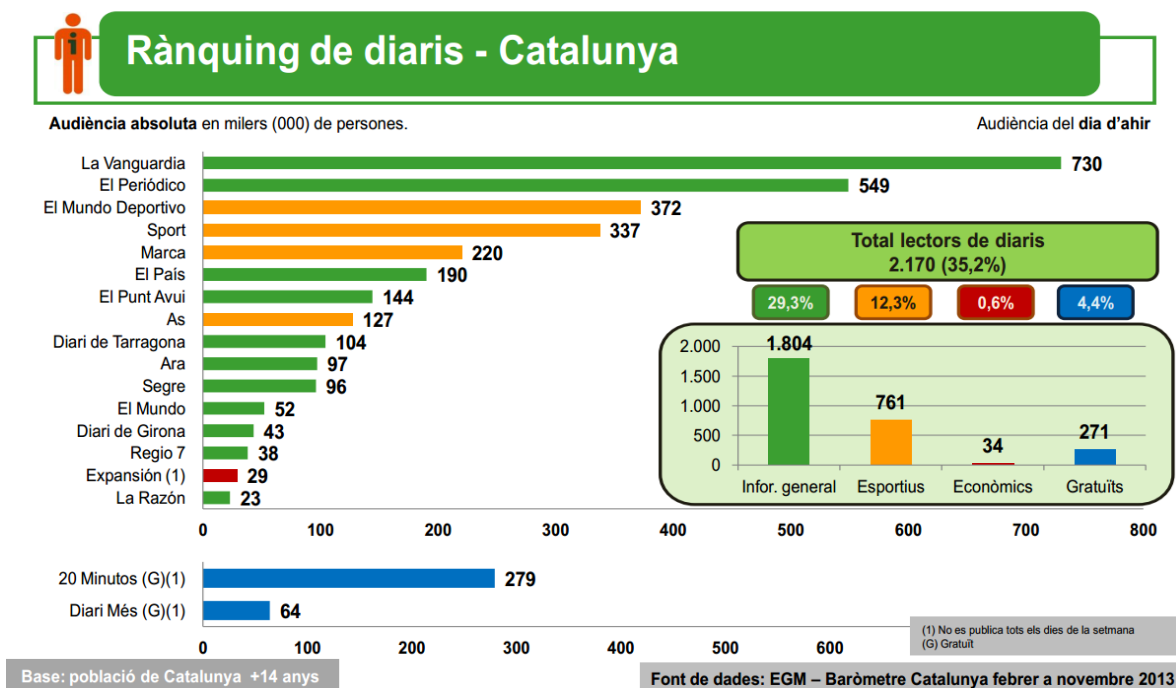
7.1.2. El fenomen esportiu i la premsa escrita

Degut a l'èxit del fenomen esport-espectacle entre la població, i la seva consideració com a modalitat periodística de masses (Naranjo 2011, 59), els mitjans de comunicació s'han preparat per donar resposta a aquesta demanda, i per això li han reservat un lloc privilegiat en els seus espais. Alhora, els mitjans han dotat a l'esport d'una dimensió social única, degut al gran volum de receptors als que arriba i pels tractaments utilitzats en la transmissió i difusió de la seva actualitat, que l'esport no hagués pogut assolir per ell mateix. Així doncs, ens trobem amb una sinergia entre dues esferes de gran poder social, l'abast de les quals és de límits insospitats.

Pel que fa a la premsa escrita, se'n distingeixen tres tipus: 1) la premsa esportiva i les revistes esportives 2) la premsa d'informació general i 3) la premsa regional o local. Totes han dissenyat els seus propis espais (o suports monogràfics) per a donar cabuda a la informació esportiva. Com a característica essencial d'aquest mitjà, cal tenir present el seu tipus de consum, que es realitza a

través de la lectura. Per consegüent, hem de tenir molt present que el lector de diaris es regeix per la llei del mínim esforç. El temps dedicat a la premsa és limitat (combina la lectura amb una altra activitat) motiu pel qual el lector de diaris és inusual que llegeixi la capçalera sencera, sinó que llegirà les pàgines del conjunt del diari que més l'atreuïn, com les notícies importants amb grans titulars i entrades cridaneres, així com les pàgines d'internacional, nacional i esports⁴. Tal com explica Àngel López (1996, 145-146): "El lector de periódicos se enfrenta a un mosaico donde las noticias sólo están relativamente jerarquizadas." Per tant, recau en el periodista la responsabilitat d'atreure la seva atenció tenint en compte, principalment, els sobreentesos que el lector pugui extreure, les pressuposicions de les que parteix, el tipus de reacció que acostuma a preferir i els elements de reforç formal del missatge més indicats.

Podem valorar l'alt grau de consum de matèria esportiva en la premsa a Catalunya consultant els indicadors oferts pel *Baròmetre de la Comunicació i la cultura* de la FUNDACC. Segons les dades referents a l'onada Febrer - Novembre 2013, un 35% de la població va consumir diaris i, d'aquest 35%, un 12% es va decantar per la premsa esportiva. Ens trobem, doncs, que aquest tipus de premsa monogràfica presenta un nombre de lectors molt elevat, que situen els seus principals suports entre els cinc diaris més llegits pels catalans durant l'any passat. Lamentablement, aquestes dades no ens permeten arribar a detectar quant espai dels diaris generalistes s'ocupa de la matèria esportiva, ni quants dels lectors que llegeixen aquesta premsa consumeixen les seves seccions d'esport.

⁴ Àlex Grijelmo (1997, 229) ens acosta a les tendències de consum habituals del lector de premsa.

7.1.2.1. La premsa escrita. Tipologies

Donem una primera pinzellada als principals tipus de premsa i el tractament informatiu sobre esports que publiquen, a partir de l'anàlisi que fa Hernández (2012, 49-52).

La premsa esportiva i les revistes esportives

En aquest tipus de premsa hi donem cabuda tant a les capçaleres diàries com les publicacions periòdiques, totes centrades en la temàtica esportiva. Grosso modo, parlem d'una premsa atractiva, comercial i renovadora, que guanya més pel seu atractiu visual que per la qualitat dels seus textos i la profunditat de les seves valoracions. Una característica que diferencia les revistes esportives de la premsa diària és el lligam que aquesta última manté amb la seva ciutat d'origen o autonomia, i inclús d'un club determinat: no podem oblidar el sentit comercial d'aquestes capçaleres, que depenen en gran mesura dels èxits de l'equip de la seva ciutat.

En quant a l'ús del llenguatge, la premsa esportiva té tendència a fer ús d'un tipus de llengua neutra, generalitzada, propera a l'estàndard, trencant amb el tradicional maneig de recursos literaris variats -especialment metàfores noves- i el mateix passa amb el lèxic tècnic i argòtic, que tenen una presència menor. Per contrapartida ha augmentat l'emprament del lèxic ampliat, així com d'algunes notes morfològiques noves.

La premsa d'informació general

En les capçaleres d'informació general apareixen diverses pàgines dedicades al tema esportiu, amb varietat de gèneres, on es donen cabuda a tots els esports, a pesar que no tots amb el mateix protagonisme. Seguint aquesta línia, diversos autors com Hernández (2012, 177) i Berrocal i Rodríguez-Maribona (1998) afirmen que el dilluns és el dia de la setmana que es dedica més espai a la temàtica esportiva, ja que durant el cap de setmana s'acostumen a celebrar les principals competicions de les diverses disciplines. En aquest tipus de premsa l'aspecte comercial té menys importància que en la premsa especialitzada. Les proves fefaents que demostren l'interès d'aquesta premsa per la temàtica esportiva són els titulars, cada dia més habituals a primera pàgina i moltes vegades ocupant la part central, com també l'ús freqüent de gèneres periodístics com l'editorial o l'article de fons. Hi persisteixen les cròniques extenses i detallades, especialment en esdeveniments destacats. La reducció dels textos és menor respecte a la que executa la premsa esportiva.

Malgrat que cal tenir present la influència de la premsa esportiva sobre la d'informació general, degut al seu constant contacte (alguns provenen del mateix grup editorial o intercanvien professionals), aquesta última compta amb algunes exigències pròpies que la mantenen prudent en la redacció dels seus textos -amb titulars no tant comercials com els especialitzats-, i amb l'ús

del llenguatge heretat. Encara no resulta estrany trobar cròniques d'una extensió vasta, plenes de literatura i amb tota la varietat de lèxics, fonamentals en la creació d'aquest llenguatge especial. La premsa generalista valora la llengua, sens dubte, i la considera més important que la tipografia i la fotografia, raó per la qual el llenguatge esportiu en aquest tipus de premsa està més cultivat.

Pel que fa a la seva estructura formal, organitza les diverses informacions classificant-les en blocs temàtics, que generalment reflecteixen els diversos àmbits socials d'on sorgeix la informació. Pel que fa a la presència de secció esportiva als mitjans d'informació general, José Luis Martínez Albertos (1991: 352-353) apunta que “en casi todos los periódicos, incluso los de mayor seriedad y rigor selectivo en sus noticias, los deportes suelen tener su propia sección en el periódico. Esta sección funciona de hecho como un periódico autónomo dentro del periódico que le cobija”. Aquest autor afegeix que la secció d'esports pot incloure tots els gèneres: els que es refereixen als fets i els que s'empren per donar a conèixer judicis valoratius. Per a l'autor, allò més representatiu d'aquestes seccions és la seva continuïtat en el temps i la presència de periodistes especialitzats en diverses disciplines, que expliquen l'esdeveniment esportiu des de diversos àmbits; així, “de esta manera puede calificarse de crónica deportiva a todo el conjunto de la sección; aunque también tenga cabida en ella otros géneros periodísticos: gacetilla (informaciones breves), informaciones, reportajes y comentario”.

La premsa regional i provincial

En aquest tipus de premsa els esports tampoc passen desapercebuts malgrat que, com és lògic, dediquin especial interès a la pràctica esportiva local i als esportistes nascuts allà però que juguen fora. Segueixen els trets marcats per la premsa no esportiva, amb la qual competeixen en vendes a la seva zona.

En matèria de llenguatge esportiu destaquen les referències a les tradicions, història, personatges i elements paisatgístics que enalteixen el poble o ciutat d'origen. En general, la llengua utilitzada en aquest tipus de premsa sembla més conservadora i continuïsta, factor que pot ser degut a l'escassa professionalització periodística dels seus redactors, que sovint són mers aficionats a l'esport.

7.1.2.2. Afinitats esportives de les capçaleres

Així com hem indicat que les organitzacions esportives són persones jurídiques amb interessos econòmics i altaveus d'una identitat i valors propis, compartits per l'afició, els mitjans de comunicació no en són l'excepció. A través de l'anàlisi crític dels continguts estilístics i lingüístics

d'una capçalera, es poden identificar les seves idees i posicionaments respecte a les diverses àrees temàtiques, i esbossar la seva identitat, que serà compartida pels seus lectors.

Aplicat a la comunicació esportiva, Hernández (2012, 25) expressa la disposició de la premsa regional i de la premsa d'autonomies amb forts nacionalismes (en aquest grup hi inclouríem Catalunya) de parlar d'esports que estiguin lligats a la ciutat d'edició. Aquesta tendència no implica que aquests mitjans no s'interessin per cobrir equips que es troben fora de la seva ciutat o nació, però sí que remarca el fet que dediquen més atenció a aquells amb què conviuen geogràficament.

Aquesta afinitat pot ser justificada per raons econòmiques o per raons d'influència social: 1) el mitjà augmentarà els seus ingressos si ven més diaris, i això pot ser motivat si publica informació referent als equips que demostrin una alta fidelització. 2) el mitjà pot expressar també a través de l'esport, com fa en la resta d'àrees temàtiques, les seves idees i pensaments. A més, l'esport pot ser una plataforma interessant pel que fa referència a l'expressió d'identitats nacionalistes, si es té present aquesta connexió geogràfica entre ambdues esferes.

7.1.2.3. Els grups de comunicació

Actualment la major part dels mitjans de comunicació depenen de grans grups de comunicació, holdings empresarials que posseeixen diversos suports i canals, com són les capçaleres d'edició impresa o digital (generalistes i temàtiques), les publicacions periòdiques, les cadenes de televisió, les emissores de ràdio, les agències de publicitat i les centrals de mitjans, les editorials i les distribuïdores, etc., i que es demostren interessats en esdevenir potències del sector dels mitjans a nivell internacional.

Aquesta dependència i diversificació dels diversos mitjans en supraempreses, de ben segur afecta les relacions entre els diversos mitjans d'un mateix grup (poden deixar al marge una actitud competitiva, i establir col·laboracions i sinèrgies) i entre els mitjans i el grup de comunicació a què pertanyen (poden rebre influències en el posicionament i el tractament periodístic, en favor dels interessos del holding).

Malgrat que sigui una variable complexa, és interessant tenir-la en compte en l'anàlisi aplicada del present treball.

7.1.3. L'aficionat, el lector d'esports

La dimensió de l'esport ha crescut tant en els últims temps que la visió tòpica que té la societat sobre l'aficionat especialista (generalment masculí) s'ha esbiaixat, tot expandint-se cap a l'aficionat global, de qualsevol edat i sexe, a qui no li interessa allò més específic de l'esport (moltes vegades no assisteix als estadis ni coneix als esportistes), sinó l'espectacularitat de molts esdeveniments esportius, molt lligats a la publicitat, a la moda, al patriotisme, etc.

A diferència del perfil d'aficionat global actual, anteriorment hi havia un tipus de lector esportiu que coneixia els fets més destacats de la seva regió o ciutat, la història i el folklore, la literatura, els personatges destacats i li agradava recordar-los i que fossin recordats. Amb freqüència tenia models històrics o de ficció (ja siguin referents positius o negatius). Interessat en la llengua, li agradaven els recursos literaris i coneixia la història i la terminologia de cada esport, que utilitzava amb assiduitat (potenciada sobretot per la ràdio)⁵. Tot i descriure les particularitats d'aquest lector en passat, no volem dir que hagi desaparegut, però amb l'auge del consum de premsa esportiva s'ha anat perdent el focus cap a aquest, en benefici d'una audiència menys especialitzada, però més àmplia, que també té molt clar què vol llegir, i per aconseguir les vendes de diaris desitjades, s'han de complir les seves expectatives.

L'aficionat implicat

Actualment existeixen un gran volum de mitjans de comunicació a disposició dels aficionats que, a part de consumir-los, tenen l'oportunitat de tenir-hi un rol actiu. La interactivitat dels aficionats a través de fòrums o d'altres canals de comunicació, principalment digitals, posseeixen el suficient potencial per a influir en el que es produirà en el futur. L. Hugenberg, P. Haridakis i A. Earnhardt (2008) proposen que hi ha macro nivells d'afició dins l'esport, que inclouen temes d'identificació, motivació i producció de continguts del propi aficionat. De fet, estableixen quatre macro nivells d'afició a l'esport, relacionats amb els mitjans de comunicació:

Seguidors en primera persona: Fan servir molts recursos mediàtics per obtenir molta informació sobre els seus jugadors i equips preferits. L'essència d'aquest grup resideix en el fet que estan físicament presents en el joc o esdeveniment, que és el seu màxim desig.

Devots d'estar per casa: Alguns d'aquests aficionats no són seguidors en primera persona, ja sigui per raons econòmiques, distància geogràfica (no els quadren els horaris amb el lloc on es celebra la competició) o bé per elecció de la comoditat d'estar a casa. Tot i així, consumeixen

⁵ A partir d'aquestes particularitats, Hernández (2003, 31) descriu el tarannà de l'aficionat esportiu clàssic, que difereix considerablement de l'aficionat global.

molta informació dels mitjans de comunicació esportius i arriben a adoptar les opinions dels “experts”.

Addictes socials a l'esport: Existeixen algunes similituds entre l'addicte d'estar per casa i l'addicte social a l'esport. Tots dos consumeixen esport a través dels mitjans de comunicació esportius i elaboren opinions basant-se amb el consum mediàtic, però es diferencien en el fet que l'addicte social és més extravertit, ja que prefereix consumir esport en bars, restaurants o en esdeveniments abans que a casa, sigui sol o amb família.

L'aficionat al món virtual: Un tipus d'aficionat diferenciat de la resta, perquè consumeix esport abans i després de l'esdeveniment dins el ciberespai i és molt actiu: crea informació en matèria esportiva a través de canals online, com són els blocs o les xarxes socials.

Seguint amb les aportacions de Billings (2010), el futur dels mitjans de comunicació esportius (reflexió extensible a la premsa generalista) resideix en el consumidor diari, qui ha de comunicar les seves expectatives i idees fonamentals. Perquè aquesta participació i aportació sigui positiva, és necessari que l'aficionat, ja sigui un observador d'esports ocasional o esporàdic o bé un seguidor acèrrim que considera que la cultura esportiva i la seva pròpia experiència són impossibles de separar, estigui alfabetitzat mediàticament, és a dir, reconegui i conegui la cultura de masses.

El consumidor culte de mitjans de comunicació es qüestionarà preguntes sobre els fets, els testimonis i les motivacions de les entitats mediàtiques que han informat sobre el cas. Només d'aquesta manera es pot assegurar que l'aficionat sigui quelcom més que un consumidor de l'esport i dels mitjans esportius que l'hi ofereixen.

7.2. Part II: El periodisme esportiu en la premsa esportiva

7.2.1. El periodisme especialitzat

Podem entendre el periodisme com “un mètode d'interpretació de la realitat social” que, mitjançant el llenguatge, “permet, desxifrar i entendre la realitat de les coses que han passat i passen al nostre voltant”, en paraules de Gomis (1989, 51-52). Així doncs, el periodisme capta l'actualitat de les relacions humanes, desplegadas en tots el àmbits socials. El que cal tenir present és que cada àmbit social presenta unes característiques terminològiques i de contingut propis. Per aquest motiu, el periodista ha de ser un bon coneixedor d'aquest, tenir un grau d'especialitat elevat sobre la temàtica, per tal d'interpretar i traslladar els fets amb la millor precisió objectiva a la realitat. Val a dir que el periodisme especialitzat no només té cabuda en la premsa especialitzada, que seria aquella dirigida a professionals d'una determinada àrea. Tal i com apunta Maria Rosa Berganza (2005, 68), el periodisme especialitzat el trobem diàriament en la premsa d'informació general amb una audiència heterogènia, per la qual cosa el periodista ha de ser clar i precís en les transmissions dels coneixements específics, mitjançant l'ús d'una terminologia i estil periodístics adaptats (però tenint en compte els referents específics) i a través d'uns determinats gèneres periodístics.

Al llarg del temps s'han intentat classificar les diverses àrees d'especialització periodística. Una de les classificacions més recents la presenta Juan Ramón Muñoz-Torres (1997), que les divideix en sis grans blocs: Política (inclou la política internacional, nacional, regional i local, i abasta els temes sobre economia, educació, religió, socio-laboral, tribunals, etc.); Economia (inclou la macro i microeconomia, finances, consum, informació laboral i sindical); Ciència i tecnologia (que integra també els assumptes sanitaris i mediambientals); Cultura (lletres, arts plàstiques i espectacles); Societat (situació social de la dona, educació, successos, educació, religió, vida privada de persones públiques, etc.) i Esports.

Les actituds professionals del periodisme especialitzat

Segons Montserrat Quesada (1998), en l'àmbit del periodisme es distingeixen dues actituds professionals, que diferencien el rol del periodista tradicional o generalista, del periodista especialitzat. Abans d'entrar a l'exposició de les seves diferències, cal tenir present que ambdós es troben en un context laboral semblant ja que, diàriament, es fa present un volum d'informació rellevant per publicar, i el temps és limitat. A més, les noves tendències cap a on avança la professió, com són el ciberperiodisme, la polivalència dels periodistes per a poder escriure en qualsevol mitjà, així com l'especialització temàtica, afecten directament les actituds professionals, que difereixen l'una de l'altra segons com aborden aquesta situació.

Així, per una banda, Daniel Quesada (1988) assenyala que els professionals tradicionals o generalistes busquen la rapidesa a l'hora d'informar; prima l'exclusiva i mantenen una actitud altament receptiva: "Están atentos a cualquier hecho que pueda merecer una cobertura informativa". En aquest sentit, les dades són quelcom prioritari de la informació per a aquest professional, que no atorga tanta importància a l'opinió, a la interpretació i a l'anàlisi dels missatges. Contràriament, l'autor distingeix una altra actitud professional, lligada al periodista especialitzat. Aquest es caracteritza perquè "sitúa los hechos en su contexto y muestra los datos adoptando un punto de vista". Per tant, no només informa de l'actualitat diària de la seva àrea d'especialització, sinó sobre les causes, motius, conseqüències i la relació dels fets amb el seu context. En aquest sentit, ens trobem davant d'un rol analista, que procura no tan sols informar, sinó també formar el públic en la seva àrea específica.

Com afirma Berganza (2005), l'especialització periodística no ve marcada pel suport (ens podem trobar periodisme especialitzat a la premsa d'informació general i textos generalistes en mitjans especialitzats), sinó pels mètodes de producció informatius i el resultat final. Així, el tractament informatiu que desenvolupa un periodista especialitzat, es troba totalment connectat amb l'actitud professional que aquest adopta. Per començar, la interpretació que el periodista faci dels fets ha de ser el més aprofundida possible: ha de contextualitzar, interrelacionar, explicar i dotar de sentit les informacions. El tractament informatiu especialitzat, que busca trobar la comprensió i motivar la pròpia postura del lector envers la informació, porta a utilitzar un llenguatge adaptat a l'audiència, però sense obviar l'exactitud i precisió terminològica que aporta el lèxic propi d'una àrea d'especialització, per la qual cosa el periodista ha de saber trobar l'equilibri entre l'ús del llenguatge estàndard i del llenguatge especialitzat. Per últim, el periodisme especialitzat s'expressa predominantment a través d'uns determinats gèneres periodístics.

7.2.1.2 El periodisme esportiu

La vessant periodística especialitzada en esports, que és la central del present treball, presenta, com la resta d'àrees, unes característiques lingüístiques, estilístiques i de contingut pròpies atès que l'esport, com a fenomen cultural de masses, esdevé una part molt important de l'àmbit periodístic, així com de l'àmbit financer dels mitjans de comunicació. En el cas del discurs esportiu, tota peça periodística respon a la necessitat d'explicar com s'ha desenvolupat una activitat esportiva. Aquests esdeveniments engloben des d'una ampla gamma de competicions i esports, a d'altres variants relacionades amb la ciència, l'economia, la política o la societat, que tenen efectes o són afectats pel fenomen esportiu, atès que l'àmbit esportiu té presència o influència en tots els àmbits socials. D'aquesta manera i, tal i com afirma Alcoba (1980, 202): "la diversidad del deporte convierte al periodismo especializado en un género superespecializado".

Per assolir el discurs esportiu, cal comptar amb un emissor (el periodista esportiu), un receptor (l'aficionat), un context (les circumstàncies que envolten, que respon als efectes que causa l'esport en altres àrees socials i viceversa), i un mitjà (ràdio, televisió, premsa, Internet, etc.). De la conjunció d'aquests elements sorgeix el tipus de llenguatge emprat en un text esportiu, un codi amb què es categoritza i es dóna forma a la realitat esportiva, que presenta una personalitat i particularitats determinades.⁶

El periodista esportiu

En qualsevol mitjà, els esdeveniments esportius no són presentats o descrits en el buit, sinó que són configurats per certes persones amb antecedents, històries i identitats que potencialment modifiquen el punt de vista amb què una història és presentada. Són, doncs, tan importants les narracions sobre els esdeveniments esportius com els responsables dels mitjans de comunicació que s'ocupen de redactar-les. A més, el periodista esportiu té la difícil tasca de comunicar als lectors quelcom del qual ell també n'és aficionat, per tant, en certa manera el tarannà del redactor afecta tant les intencions de la peça periodística com el codi lingüístic.

La tasca del periodista consisteix a facilitar la visualització de l'espectacle esportiu narrat en totes les seves dimensions: ha de traslladar al lector imatges i emocions servint-se de la llengua i dels recursos proporcionats per aquesta, sense oblidar la tendència del nou tipus de lector, menys interessat pels aspectes tècnics i més atret pels elements aliens o col·laterals de l'esdeveniment esportiu.⁷

Història del periodisme esportiu a Catalunya

Centrant-nos en els orígens del periodisme esportiu en català, en el més del seu segle de vida, podem dividir la seva trajectòria en tres etapes: la primera i inicial, del 1898 fins l'esclat de la Guerra Civil espanyola; la segona i d'estancament, del 1936 fins la mort de Franco, i la tercera i de ressorgiment, que s'estén des del 1976 fins a l'actualitat.

El camí de la premsa esportiva a Catalunya comença a mitjans del s. XIX quan apareixen els primers cercles de sociabilitat al voltant de pràctiques esportives, provinents d'origen anglosaxó i nord europeu, com el ciclisme i la gimnàstica, i progressivament el pedestrisme, la boxa o el futbol (dècada 1890), així com els esports marítics, el tennis, l'hípica i l'automobilisme. La creació progressiva d'una xarxa comunicativa entre les entitats i els seus associats, i competitiva entre les

⁶ El discurs esportiu i els elements que el conformen són presentats per Hernández (2012, 177).

⁷ Propietats del periodista i aficionat esportius, presentades per Hernández (2003, 22).

diverses entitats, promogueren la publicació de circulars i butlletins interns -mensuals o setmanals- que, a poc a poc, anaren perfeccionant-se, tot donant pas al sorgiment de les revistes, els nous canals de divulgació esportives on destaquen *Los Deportes* (1896, primer en incloure una crònica futbolística en castellà), *El Mundo Deportivo* (1906, escrita en castellà i encara activa actualment), *Sports* (1908, primera publicació totalment en català dedicada als esports) i *Xut!* (1922, primera revista humorísticoesportiva, amb el futbol com a esport principal).

La premsa especialitzada en esport a Catalunya va viure amb intensitat la inflexió del periodisme industrial modern català, promogut per la Mancomunitat de Catalunya (1914-1923), que incidí en la normalització lingüística de la terminologia esportiva. El primer terç del segle passat va ser determinant, doncs, en la creació i en la divulgació d'una terminologia en català per al futbol, el nou esport popular provinent d'Anglaterra, a través de l'arrelament dels anglicismes (amb les seves adaptacions a la fonètica catalana, per influència de les formes espontànies i populars), i on també s'estructurà la crònica com a gènere esportiu per antonomàsia (Casals, et al. 2007, 25). Als anys vint ja es pot parlar d'una premsa esportiva industrial, moderna, professionalitzada⁸ i massificada, que s'aferma al llarg del decenni posterior, alhora que l'esport es consolida com un fenomen de masses (aquest passa de ser considerat com a vulgar a ser una de les activitats més importants per a la burgesia). És en aquest context quan la premsa d'informació general s'interessa per l'esport i comença a incloure informació esportiva, en particular sobre futbol, comptant amb les col·laboracions dels principals redactors esportius de l'època, com Narcís Masferrer o Josep Maria Co de Triola (Jones 1996, 39-40).

La problemàtica de la premsa escrita en català sorgeix durant l'esclat de la Guerra Civil espanyola, que malbarata el procés de normalització de la premsa de masses. Aquesta regressió s'estén durant els propers quaranta anys, fins la mort de Franco, car durant el règim dictatorial es va paralitzar, malmetre i trencar la pròpia evolució de la llengua catalana en tots els àmbits del periodisme. Pel que fa a la trajectòria del periodisme esportiu durant aquesta època, cal destacar la politització del fenomen esportiu a través de la jerarquització d'òrgans governamentals, així com el control de les publicacions dels mitjans de comunicació a través de la Llei de Premsa de 1938 (legalitzava la censura prèvia) i d'altres restrictives normes que s'imposaven als redactors esportius en les seves narracions, com és la circular emesa pel Ministeri d'Informació el 4 de juliol de 1956, en la qual es prohibia que a les cròniques futbolístiques no hi aparegués res més que "la denominada película del partido y el comentario a su desarrollo" (Pujadas i Santana 1997, 64).

⁸ El 22 de juny del 1911 es creà el Sindicat de Periodistes Esportius com a plataforma de suport entre els professionals que es dedicaven, en els seus inicis, i altruísticament, al periodisme esportiu (Pujadas i Santana 1997).

L'evolució de la premsa esportiva de la segona etapa del franquisme es caracteritza, principalment, per la nova Llei de Premsa i Impremta aplicada el 1966, que plantejava un nou marc legal per a la premsa: la censura prèvia es substituïa per una multa a posteriori, i es permetia un cert marge per crear noves plataformes periodístiques.

Un cop situats al 1976, el periodisme en català en general, i l'esportiu i futbolístic en particular, es plantegen quina és la millor opció per recuperar la genuïtat del català en l'activitat periodística. En el cas de la premsa esportiva es qüestiona: recuperar el lèxic normalitzat durant el primer terç de segle i actualitzar i adaptar la terminologia (la major part dels anglicismes tradicionals haurien estat tutelats per la societat catalana a casa, al pati de l'escola i inclús als camps de futbol) (Casals, et al. 2007, 34), o bé partir del llenguatge i estilística generada fins l'actualitat per la premsa, òbviament escrita en castellà i influenciada pel poder polític dictatorial, i traslladar-la a l'alteritat catalana. Aquesta última opció comporta la següent qüestió: és idoni recuperar el registre periodístic esportiu en català seguint el bagatge lingüístic i contextual que ha anat adquirint el periodisme esportiu en castellà?

Un altre factor circumstancial que incideix en la represa del periodisme esportiu en català és el sorgiment de dos grans mitjans de comunicació audiovisuals, la ràdio i la televisió, que ja havien recuperat una presència regular del català en les seves transmissions (al 1976 i al 1983, respectivament), i que prenen el protagonisme als mitjans escrits (Casals, et al. 2007, 25). Ambdós nous mitjans presenten dues característiques molt valuoses que la premsa no podia oferir als aficionats lectors, i que canvien totalment el consum de l'esport-espectacle: la immediatesa de la informació (amb la narració dels fets per part dels locutors, que implica un alt grau d'emotivitat a través de la veu) i la visió i/o audició en temps real de l'esdeveniment esportiu, que fins aleshores només es podia revivre amb les cròniques i anàlisis periodístiques que oferia la premsa.

Aquesta situació provoca un canvi de paradigma pel que fa al consum dels mitjans de comunicació: l'afició recorre a la ràdio i a la televisió per gaudir de l'espectacle esportiu en viu i cerca a la premsa, posteriorment i coneixent els resultats, una anàlisi exhaustiva de les causes i conseqüències que ha provocat aquest desenllaç. El periodista, Josep Maria Casanovas, fa una precisa i molt visual avaluació d'aquell període: "Cada vegada és més notícia les conseqüències que desencadena un resultat que el partit en si mateix. En aquest sentit, la televisió ha tingut un paper decisiu. El lector acostuma a viure en directe per la pantalla petita l'esdeveniment esportiu i els mitjans de comunicació li han de donar posteriorment allò que no s'ha vist i la interpretació en clau d'opinió. No en va, moltes vegades el lector busca més l'opinió que la informació, per la senzilla raó que ja sap el que va passar però vol saber també per què va passar" (Pujadas i Santana 1997, 83).

Foren els mitjans audiovisuals (sobretot la ràdio) els primers a reprendre la situació d'anormalitat per a la llengua catalana que comentàvem anteriorment. Partint dels quaranta anys de regressió, el camí escollit per al nou model lingüístic fou recuperar la terminologia de la primera etapa (principalment els anglicismes assimilats), tot creant un pont amb la tradició, però recorrent a la innovació amb els recursos lingüístics propis, principalment la metàfora, que confereixen la formació de nous termes amb un toc d'individualitat i donen color al llenguatge. En aquest aspecte, i presentant les paraules de Faura com a resum de les opinions de la major part dels conferenciants de la jornada "Futbol i llengua als mitjans audiovisuals", cal destacar la tasca duta a terme pel primer narrador de partits en català d'aquesta nova etapa, Joaquim M. Puyal, "que va saber combinar tradició i renovació, amb un estil personal únic" i que, afortunadament, va ser acceptada pel públic i imitada per la resta de professionals (Casals, et al. 2007, 30).

Atreta per aquest nou repte editorial, entre els anys seixanta i vuitanta, la premsa d'informació general a nivell espanyol comença a preocupar-se de veritat pels temes esportius i inicia grans canvis en la secció d'esports, que passa a ser considerada d'especial interès per part dels propietaris (Hernández 2003, 39-40). Amb bons periodistes, especialitzats, molts d'ells vinguts de la premsa esportiva, s'encarreguen del seu llançament. D'aquesta manera sorgeixen suplementos, especialment els dilluns, dedicats al comentari dels esports del cap de setmana anterior, i s'amplia el tractament esportiu en espai i varietat. Comencen a aparèixer alguns titulars esportius a primera pàgina a les capçaleres generalistes, com a prova de l'avenç en la valoració esportiva de la societat, fet que serà habitual trobar-los a finals dels noranta, afectant tots els esports.

Ja a les portes del s. XXI, la premsa esportiva augmenta tant la seva presència a la premsa generalista –també motivat pels Jocs Olímpics del 1992–, com la seva valoració dins el conjunt de la professió periodística, que l'ha consolidada com una secció important i ha prestigiada a redactors especialitzats en esport. Aquesta situació tan favorable influeix en el sorgiment de canvis significatius en el seu especial llenguatge, motivat per la valoració i tractament de l'esport com a espectacle. Són exemples d'aquesta tendència l'ús abundant de fotografies molt connotatives ben seleccionades, així com l'estilística de la tipografia, brillant i molt elaborada, i els titulars, originals i sorprenents, que reflecteixen la influència del món publicitari, en detriment dels textos, cada cop més reduïts, tal i com apunta Hernández (2003, 40-41).

Els mitjans de comunicació no aturen el ritme imparable del consum de l'esport-espectacle, cada cop més globalitzat i interessant per a un aficionat a l'esport, ampli i heterogeni, mitjançant la creació de nous productes comunicatius sobre esport en els seus espais, que allarguen la "llarga cua" esportiva fins a límits insospitats. També cal tenir en compte l'aparició i consolidació d'un nou canal, Internet, que crea una nova concepció d'immediatesa de la informació i que, com van fer la

resta de mitjans en la seva arribada, ara categoritzats com a tradicionals, marca un nou cicle d'adaptació forçosa per a la resta.

7.3. Part III: Els gèneres periodístics en el periodisme esportiu

7.3.1. La interpretació

De la mateixa manera que l'actitud professional especialitzada afecta el tractament informatiu, aquest tractament també exigeix la utilització d'uns determinats gèneres periodístics, funcions dels quals puguin complir les necessitats d'una interpretació aprofundida de l'actualitat. Però, què entenem per interpretació?

La interpretació, que acostuma a lligar-se a la línia valorativa del periodisme, té una doble vessant que cal tenir en compte. El periodista, abans de redactar, interpreta la realitat, i la fa notícia a través de la codificació lingüística. Com diu Gomis (1989, 58): “la notícia no és el que passa, sinó les paraules amb les quals interpretem què passa”. Entenem la interpretació, doncs, per una part, com l'assimilació i la comprensió d'uns fets reals per part del periodista, que inevitablement compara i contextualitza amb la seva alteritat i, per l'altra, és l'expressió d'aquesta realitat a través de la redacció, utilitzant la llengua com a codi. Aquesta segona vessant de la interpretació, que ja hauria traslladat la realitat a text, ens acosta a la comprensió dels fets exposats a través de dos graus informatius: La interpretació de primer grau ens informa del què ha passat: és indicativa i descriptiva. La interpretació de segon grau ens permet situar un fet que s'ha donat com a notícia dins del context social i de dir-ne el significat, la transcendència, algunes insinuacions sobre els possibles efectes i la qualitat d'aquests: és exegètica i avaluativa.

Per tant, la interpretació rau tant en la informació de la notícia, com en la valoració d'aquesta. Tot és interpretació en diversos graus i per diferents mitjans. Com resumeix genialment Gomis (1989, 63): “informar és interpretar el passat conegut, opinar és interpretar el futur desitjable o, almenys, desitjat”. El grau d'interpretació en els diversos textos ens porta, inevitablement, a parlar de la funció que el periodista vol assolir en cadascun i de l'actitud que pren aquest en el moment de redactar-los. Totes aquestes variables influiran en l'ús del llenguatge i en el tractament de la informació, que es configuren a través d'unes fórmules de redacció que anomenem gèneres periodístics.

7.3.2. Els gèneres periodístics

Amb les reflexions dels anteriors punts referents al periodisme especialitzat, podem definir els gèneres periodístics com a recursos per al tractament informatiu que ens ajuden a classificar la interpretació de la realitat que fa el periodista; a homogeneïtzar la redacció dels textos per part dels periodistes, i que el lector reconegui quin tipus d'interpretació està fent el periodista sobre els

fets. Per tant, parlem d'unes gammes de redacció estandarditzades i compreses tant per l'emissor com pel receptor, i que ajuden a emmarcar el discurs periodístic.

Abans de continuar amb la presentació dels gèneres periodístics, però, és necessari apuntar que no hi ha una classificació universal d'aquests. Nogensmenys, la major part dels estudiosos delimiten els gèneres entre la informació (o fets) i el comentari, tot seguint la classificació i terminologia anglosaxona de l'*story* i el *comment*.⁹

Seguint la teoria dels gèneres periodístics que proposa Gomis (1989, 104), l'autor parteix de la funció, el propòsit que té el text per satisfer les necessitats informatives de l'audiència, el que determina la classificació dels gèneres. Així doncs, a través de la classificació d'aquests segons les funcions informatives que aconsegueixen, n'emergeixen fins a 11 gammes, que s'ordenen en els camps de la informació i de l'opinió.

Gèneres de la informació

Els gèneres d'informació són aquells que delimiten dins el marc de la interpretació de primer grau, que és aquella que satisfà la necessitat social de conèixer amb exactitud l'actualitat, un fet nou. Seguint la classificació didàctica que presenta Gomis, de la interpretació de primer grau se'n desprenen els gèneres: la notícia, l'agenda o convocatòries, el reportatge, l'entrevista i la crònica.

La notícia serveix per comunicar amb exactitud i eficàcia un fet nou. La seva aportació al conjunt dels espais de redacció d'un mitjà és aconseguir que el lector s'assabenti amb claredat, exactitud i rapidesa els fets que han succeït i que poden interessar-li. A vegades la notícia s'estén i es combina amb altres notícies, que dóna lloc al que a les redaccions anomenen "una informació".

L'agenda o convocatòries són serveis informatius, moltes vegades de gran utilitzat per al lector, amb els quals el mitjà fa d'intermediari entre una gran diversitat d'entitats públiques i privades al públic.

El reportatge és un text informatiu, de caràcter fonamentalment descriptiu, que té per finalitat ampliar el coneixement i enteniment dels lectors sobre un fet, objecte, ésser, moment, concrets. Normalment el reportatge parteix d'una recreació de quelcom que fou notícia però que, en el seu moment, no es va poder o no es va voler abastar per complet.

⁹ Gomis (1989, 99) enumera diversos autors, com Martínez Albertos i M. Vivaldi, que coincideixen àmpliament en la distinció fonamental dels gèneres entre informació i comentari, a la qual Gomis també s'acull.

L'entrevista té per objecte informar sobre una persona en concret, a través de la formulació d'una sèrie de preguntes per part de l'entrevistador. A partir de les respostes es pot conèixer com és, què pensa, quins objectius personals i professionals té, i crear una idea mental o la il·lusió de conèixer de prop aquest personatge. Igual que fa el reportatge, l'entrevista permet una doble aproximació: entre el periodista i l'entrevistat i entre l'entrevistat i el lector.

La crònica té el seu origen en els relats cronològics que prenen com a pauta el curs del temps. Per a Martínez Albertos, la crònica és narració directa i immediata d'una notícia amb certs elements valoratius, que sempre han de ser secundaris respecte a la narració del fet en si. Implica una certa continuïtat: la crònica transmet amb una certa regularitat les impressions d'un especialista, testimoni del que passa, bé en un lloc geogràfic, bé en un àmbit temàtic. En el cas de les cròniques temàtiques, aquestes abasten una gran varietat de temes i adopten diversos estils.¹⁰

Gèneres del comentari

El comentari o l'opinió se situa a certa distància del fet i n'esbossa una reacció a ell, una resposta que pot prendre la forma d'una acció, o quedar-se simplement en un judici. Tot i així, els gèneres d'opinió s'entenen interrelacionats amb els gèneres d'informació ja que, sense el context de l'actualitat que ofereixen aquests últims, els primers manquen d'interès social.

Els textos informatius o d'opinió presenten diverses rúbriques pel que fa a la seva presentació a les capçaleres, per tal de distingir les seves funcions. Les opinions acostumen a anar separades en pàgines especials o remarcades per una tipografia diferent.

Dins el marc del comentari hi trobem els gèneres: la crítica, l'article, l'editorial, la columna, les cartes al director, l'acudit i anàlisi.¹¹

La crítica és un gènere d'interpretació de segon grau que es troba dins l'àmbit del comentari, que no es refereix als esdeveniments, sinó a productes oferts al públic com a obres d'art. El crític és el responsable d'aquest gènere, un expert en la matèria que pot assolir dues posicions: es pot posar al costat de l'artista i pot tractar d'explicar l'obra al públic, i ajudar a degustar-la, o pot seure entre el públic i expressar per escrit la seva reacció, d'acord amb el seu criteri, de manera més o menys convincent.

¹⁰ Valoracions sobre la crònica per Martínez Albertos, recollides per Gomis (1989, 148-149).

¹¹ Tots els gèneres d'opinió presentats, a excepció de l'anàlisi, són descrits i analitzats per Gomis (1989). El gènere d'anàlisi es treballa a través de les afirmacions de Grijelmo (2003, 119-20).

L'editorial és l'instrument màxim de què disposa un mitjà per a influir i intervenir en la vida social. A l'editorial el diari escull comentar als lectors aquells fets o qüestions que considera més importants i sobre els quals convé formar opinió, i saber què es pot fer per redreçar la situació o aprofitar les oportunitats que brinda.

En l'article, l'escriptor, anomenat articulista, col·labora amb el seu nom i el seu estil a realçar el prestigi i accentuar la qualitat del diari. Cada diari té els seus col·laboradors i agraeix que n'hi hagi que dominin el difícil art de l'article. Malgrat que l'article no sigui un gènere exclusiu de grans noms, generalment no és el tema allò que atreu el lector (l'actualitat d'aquest gènere és difusa, ja que no sol girar al voltant d'una notícia), sinó la firma.

Quan l'article apareix com a secció i l'articulista és el titular d'una rúbrica que es publica diversos cops per setmana, tenim la columna i el columnista. Un dels secrets de la columna és l'atmosfera d'intimitat amb el lector que promou. La columna respon a la necessitat de conèixer qui parla, i indica la preferència del públic pel contacte directe amb un individu més que amb el producte editorial anònim d'una corporació.

Les cartes al director permeten al lector expressar una opinió o rectificar o ampliar alguna dada, i es situen en la seva secció específica al diari.

L'acudit o vinyeta d'humor és un producte que es trasllada en forma gràfica i sentit còmic, i el seu autor és considerat com a humorista.

7.3.3. Els gèneres periodístics en el periodisme especialitat

Fins aquest punt del treball ens hem aproximat als gèneres periodístics a través de l'estudi de Gomis (1989) però, donat que aquest treball busca conèixer les funcions i estilístiques d'aquests gèneres en el marc del periodisme esportiu, és necessari recollir les impressions d'estudis referents als gèneres periodístics en el marc del periodisme especialitzat, com bé presenta Berganza (2005), per detectar possibles matisos d'aquests, lluny del periodisme tradicional.

A l'apartat del periodisme especialitzat fèiem referència a l'actitud del periodista especialista (pàgina 20), centrat en el tractament aprofundit de la informació, tot adoptant una actitud professional centrada en explicar i motivar la reflexió de l'actualitat informativa al lector. Per assolir aquest complex objectiu, és necessària la implicació d'un periodisme interpretatiu, explicatiu i d'investigació. Segons Berganza (2005, 90) aquests tipus de periodisme es plasma, quant als

gèneres informatius, en notícies agrupades, reportatges informe, cròniques especialitzades i entrevistes de personalitat. Pel que fa als gèneres d'opinió, es materialitza en editorials, columnes, crítiques, articles, tribunes i anàlisis.

Malgrat que aquest conjunt de gèneres són els més habituals en el periodisme especialitzat, és interessant detectar que les seves denominacions aporten les identificacions habituals dels gèneres periodístics estàndards. Així doncs, no ens trobem davant d'uns gèneres exclusius, sinó dels gèneres estàndards adaptats a la comunicació de l'actualitat informativa d'una àrea concreta. D'aquesta reflexió se'n desprèn un objectiu de recerca, centrat en descobrir les particularitats que presenten els gèneres periodístics en el marc del periodisme esportiu.

Un gènere que apareix en l'estudi de Berganza (2005, 92), i no en el de Gomis, és l'anàlisi, raó per la qual és interessant dedicar-li aquest apunt. L'anàlisi és presentada amb la citació de Martínez Albertos (1992, 18) com "la más reciente de las formas expresivas (...) y corresponde a las funciones propias de la interpretación periodística, mientras que el comentario debe quedar reservado meticulosamente a la reducida parcela de la opinión. (...) Un ejemplo de ello son los textos que aparecen en los suplementos de páginas interiores, donde un especialista expone y explica un determiando asunto con la intención de demostrar un punto de vista o una tesis y no tanto tratando de perdsuadir." Així doncs, ens trobem davant d'un gènere força nou que, tal com fa la crònica, inclou un tractament informatiu i valoratiu de l'actualitat. Grijelmo (2008, 120) el situa com a oposat del gènere de la crònica en el sentit que, mentre aquesta basa el seu relat en la notícia d'actualitat, l'anàlisi parteix d'un enfocament d'elements del comentari per part del seu autor, i deixa la informació en un segon terme, emprant-la per a marcar els antecedents i la documentació. Les característiques formals de l'anàlisi provoquen un desconcert en la classificació d'aquesta com a gènere d'informació o com a gènere de comentari.

Amb la intenció de buscar respostes pel que fa al posicionament de les capçaleres analitzades respecte el tema, s'ha fet una cerca de la menció i tractament d'aquest gènere periodístic en els pertinents llibres d'estil de *La Vanguardia* i d'*El País*. Aquest últim fa referència a l'anàlisi presentant-la com a gènere de comentari: "los textos que se publican en *El País* son, a rasgos generales, de seis tipos: noticias, reportajes, crónicas, entrevistas, artículos de opinión y análisis, documentación" (2004, 37). També apunta més endavant que "cada noticia debe ser escrita como unidad informativa, sin sobreentenderla ligada a otros textos, ni siquiera cuando figuren en la misma página" (2004, 39, 47). Per altra banda, *La Vanguardia* (2004, 34) presenta els gèneres la següent manera: "los géneros periodísticos abordan la información y la opinión, en diferentes grados según sus planteamientos y objetivos. En el extremo puramente informativo se encuentra la noticia, el reportaje, la entrevista, la crónica, el análisis y la crítica y, ya en el extremo opuesto a

la información, el artículo de opinión.” Inclou també en aquest últim grup la tribuna, l'editorial i les cartes al director. Pel que fa a la seva explicació de l'anàlisi, la defineix com a “pieza de apoyo que consiste en un estudio, una aproximación o un examen de algún aspecto de la información principal a la que acompaña. (...) su objetivo también es la contraposición de datos y opiniones de los protagonistas de la información” (2004, 37).

Altra vegada, el gènere d'anàlisi és classificat com a gènere d'informació en una ocasió, i com a gènere d'opinió en una altra, per tant, la seva delimitació continua sense aclarir-se. Per a intentar donar una resposta a aquesta problemàtica, és interessant aplicar les funcions i aplicacions d'aquest gènere periodístic en el marc del periodisme esportiu.

7.3.4. Els gèneres periodístics en el periodisme esportiu

Hernández, periodista estudiós de la crònica esportiva, presenta les especificitats que tenen els diversos gèneres periodístics quan s'ocupen de l'actualitat esportiva. Així, destaca el paper fonamental de la crònica esportiva com a gènere per antonomàsia. Aplicat en aquest àmbit, el concepte de crònica es correspon amb el seguiment i relat d'una competició esportiva, d'un equip o d'un esportista. La seva funció principal, tal i com destaca Hernández (2003, 45-46), és la de satisfer les expectatives del lector, finalitat que, sens dubte, “determina los contenidos y las formas”. L'extensió de les cròniques s'ha vist reduït en els últims temps, principalment en la premsa esportiva, però s'ha mantingut en la premsa generalista i regional. Quelcom que evidencia Hernández (2012, 59) sobre el llenguatge esportiu en la crònica esportiva és la disminució pel que fa a l'ús dels recursos literaris, molt utilitzats en èpoques anteriors, tot donant especial protagonisme al lèxic ampliat, que emprava termes del lèxic comú per a definir la realitat futbolística, tot aportant una nova connotació a la paraula.

Una particularitat de la crònica esportiva és la que apunta Naranjo (2011, 79), que exigeix la publicació de la fitxa tècnica de l'esdeveniment en l'estructura de la crònica, seguint el model de crònica habitual de les publicacions anglosaxones. Seguint en la mateixa qüestió, *El País* (2004, 43-44) apunta el següent: “la crónica de acontecimientos deportivos o taurinos no debe olvidar los datos fundamentales para los lectores que no los han presenciado, aunque fueran transmitidos por radio o televisión”.

A banda de la crònica esportiva, l'entrevista és un gènere que ha recuperat la seva presència i prestigi en tots els mitjans de comunicació, impulsat per l'enorme valoració que té l'aficionat sobre les manifestacions de les seves estrelles esportives preferides: a través de l'entrevista pot

conèixer com són i què pensen els esportistes de primera línia a través de les seves declaracions. En aquesta gamma hi aflora el lèxic argòtic que, tal i com descriu Hernández (2013, 67), és el generat pel grup d'esportistes en ambients de confiança i familiaritat (concentracions, entrenaments, viatges, etc.) i que l'utilitzen en els seus comentaris, tant privats com públics.

El reportatge ha perdut protagonisme en els últims anys, especialment en la premsa escrita, on ha quedat relegat a les revistes i setmanaris publicats pels propis diaris i que sovint es centren en la figura d'un esportista determinat. En aquests reportatges es presenta la faceta més humana dels esportistes o la seva dedicació a d'altres activitats.

Les notícies també han vist reduïda la seva presència als mitjans. Actualment acostumen a ser textos molt curts, de poques línies -influenciades per les notícies d'agència- (Hernández (2012, 64) emprà el terme "lenguaje telegráfico" per referir-s'hi) així que, com el reportatge, participen molt poc en la construcció del llenguatge esportiu.

Pel que fa a l'article d'opinió, acostuma a ser un gènere profund, fonamentat i fet per especialistes. D'aquesta manera, els comentaris poden ser firmats per col·laboradors habituals o pels redactors esportius del diari. Ve a ser una reflexió dels aspectes determinats de l'acte esportiu -arbitratge, actitud d'algun jugador, canvis en la tàctica, comportament del públic, etc.-, que col·labora en l'oferiment d'un millor coneixement de l'esport tractat. En aquest tipus de text s'eviten les varietats més específiques del llenguatge esportiu tot i que, ocasionalment, apareixen exemples de lèxic tècnic o recursos literaris en forma d'adjectiu, comparacions o metàfores (Hernández 2012, 62).

L'altre gran gènere de comentari, l'editorial, es cultiva poc en el periodisme esportiu, degut, segons les reflexions d'Hernández, a l'absència de greus problemes en l'esport actual. Igual que l'article, acostumen a ser textos molt fonamentats, objectius i clars, i que tracten temes tècnics, sociològics, econòmics i psicològics de rigorosa actualitat, i referents a aspectes destacats de l'esport.

Ens trobem, seguint l'exposició teòrica d'Hernández, un buit pel que fa a la identificació i definició del gènere de l'anàlisi. Per aquest motiu, s'intentarà resoldre aquesta problemàtica mitjançant la mostra de peces periodístiques publicades per les capçaleres seleccionades.

7.4. Elements de context

Abans d'abordar l'anàlisi aplicada és pertinent presentar els elements de context de què parteix aquest estudi, i que formen part del coneixement compartit.

La primera evidència és la clara identificació de la secció esportiva en les capçaleres analitzades, així com aquesta esdevé un dels blocs temàtics amb més extensió. Els tres diaris de la mostra coincideixen plenament pel que fa a la presència, localització i extensió de la secció esports en les seves publicacions. Tant l'*Ara*, *El País* com *La Vanguardia* situen la secció esportiva a les últimes vint planes del diari, on també es poden trobar els blocs d'anuncis classificats i la programació televisiva. És una posició poc destacada respecte al conjunt de seccions que es troben al principi de la capçalera, i que normalment informen sobre l'àrea política, internacional i econòmica.

En resum, la secció esportiva és una de les seccions amb més extensió en les capçaleres de la mostra. Ens trobem amb un resultat totalment harmonitzat en les tres capçaleres, on el bloc esportiu destaca entre les seccions amb més presència, variable que justifica, en certa manera, el seu alt interès social.

Pel que fa a la seva identificació, el trio de capçaleres analitzades coincideixen a emprar el blau com a color corporatiu, i l'utilitzen en la major part de les seves seccions. Tot i així i, el verd és el color per al bloc esportiu en exclusiva, en el cas de l'*Ara* i de *La Vanguardia*. *El País* només canvia el color en la secció d'opinió, on la tipografia queda tenyida de color vermell. Una futura línia d'anàlisi podria ser, a través del camp de la semiòtica, què denota aquest color en la seva aplicació al fenomen del periodisme esportiu.

Un altre punt de partida, com és sabut, és que el dilluns és el dia de la setmana que es publiquen més textos sobre la matèria esportiva, una tendència marcada pel calendari esportiu, que habitualment programa la celebració de les diverses competicions esportives durant el cap de setmana forçant, consegüentment, que el primer dia de la setmana reculli un gran volum d'informació esportiva, que s'ha anat donant durant el dissabte i el diumenge. En relació amb la mostra analitzada, els tres diaris donen especial cobertura a la matèria esportiva els dilluns, on *El País* li dedica 12 pàgines, *La Vanguardia*, fins a 17, i l'*Ara*, 9. És interessant recalcar que, molt de prop, el segueix el diumenge, que recull l'actualitat esportiva que s'ha celebrat el dissabte, el primer dia del cap de setmana. En el cas d'*El País* i de l'*Ara*, el diumenge presenta només una pàgina menys respecte al dilluns (11 i 8 pàgines, respectivament). Contràriament, els dimarts i els divendres destaquen per ser els dies amb menys presència de temàtica esportiva: *El País* publica

5 pàgines de mitjana els dimarts, divendres i dissabtes; *La Vanguardia*, només 4 pàgines el divendres, i *l'Ara* 5 pàgines el dimarts i el divendres.

Un altre element de context significatiu és la preponderància del futbol com a esport majoritari en la cobertura informativa sobre esport. Tot i conèixer el lideratge del futbol com a la disciplina més popular a les pàgines esportives, he volgut dedicar una part introductòria de l'anàlisi per a situar aquests aspectes generals en el marc de la mostra analitzada. La intenció de realitzar aquesta investigació preliminar té com a finalitat principal, no provar que el futbol sigui l'esport rei, sinó arribar a copsar l'heterogeneïtat esportiva en general, i la rellevància dels diversos esports, en particular. Així doncs, durant l'interval de dates per a la recollida de la informació, es publiquen fins a 1041 peces per a la difusió de matèria esportiva, repartides de la següent manera: 285 són publicades per *El País*, 347 per *La Vanguardia* i 409 per *l'Ara*.

Del compendi de 26 modalitats esportives que presenten, en conjunt, els diaris de la mostra, *l'Ara* és la capçalera que demostra més heterogeneïtat en la cobertura esportiva dedicant, com a mínim, una peça periodística a 24 esports. És l'única que reflecteix l'actualitat del rugbi, l'hoquei patins femení i l'hoquei herba, el món del motor, la natació sincronitzada, l'ultratrail, el trial, el waterpolo femení, l'esport de muntanya i els X-Games. Per la seva banda, destaca la rellevància informativa que *La Vanguardia* dona al tennis, motivat pel fet que el Grup Godó de Comunicació és el promotor del Torneig Godó de tennis, que es disputà a Barcelona durant el període analitzat. Dedicava fins a 55 peces periodístiques a aquest esport, que reflecteixen més de la meitat de la cobertura global que es dona en aquesta disciplina. En conjunt, dedica atenció periodística a 13 esports diferents. Per altra banda, *El País* s'ocupa de l'actualitat de 15 esports.

Òbviament, el futbol lidera com a esport amb més presència en el trio de capçaleres. En els tres casos s'acosta al 60% de la presència total dins la secció, i se li dediquen un total de 611 peces: 173 a *El País*, 199 a *La Vanguardia*, i fins a 239 a *l'Ara*. Unes xifres totalment desproporcionades respecte als resultats de la resta d'esports: el bàsquet és la segona disciplina amb més presència (114 peces, 11% del total), seguida del tennis (89, 9%), el ciclisme (43, 4%), l'handbol (37, 4%), el motociclisme (29,3%), la fórmula 1 (25, 2%) i l'hoquei patins (17, 2%). Pel que fa al golf, l'atletisme, el futbol sala i el rugbi, tot i presentar entre 6 i 12 peces periodístiques sobre la seva realitat esportiva, representen cadascun un 1% del total de cobertura dedicat a aquesta temàtica.

Amb referència a la resta d'esports: hoquei patins femení, motor, natació sincronitzada, waterpolo, Ultratrail, Waterpolo femení, gimnàstica rítmica, hoquei herba, trial, hípica, baseball, esport de muntanya, X-Games i les Olimpíades del 2022, la seva representació és inferior a un 1%, i es publiquen entre 1 i 4 peces a la seva actualitat.

Els resultats obtinguts van d'acord amb l'anàlisi d'Hernández (2012, 10): “las diferencias entre los distintos deportes se han ido acentuando aún más en las preferencias de los aficionados y en su presencia en los medios de comunicación. Hoy el fútbol, el baloncesto, el ciclismo i el tenis mandan; el balonmano, el automovilismo, el motociclismo, el golf, el atletismo ocupan un puesto intermedio, a gran distancia; el resto apenas cuentan, salvo en contadas ocasiones”.

Fruit de l'anàlisi minuciosa al corpus que he elaborat per reflexionar sobre la informació esportiva, vull subratllar el fet que:

- *El País* i *La Vanguardia* són les úniques capçaleres que dediquen una peça a la hípica, un esport amb connotacions elitistes.
- *El País* (2004, 25) indica en el seu *Libro de estilo* la seva postura davant la boxa: “El periódico no publica informaciones sobre la competición boxística, salvo las que den cuenta de accidentes sufridos por los púgiles o reflejen el sórdido mundo des esta actividad. La línea editorial del periódico es contraria al fomento del boxeo, y por ello renuncia a recoger noticias que contribuyan a su difusión”. Per la seva banda, *La Vanguardia* publica en el seu Estatut de redacció que “las informaciones nunca se publicarán de manera que inciten a la violencia o hagan apología de ella”, però en cap cas restringeix la informació referent a la boxa. Per tant, s'entén que *El País* interpreta la boxa com quelcom violent o que pot incitar a la violència, quan és un esport amb una llarga trajectòria, federat, i que s'enquadra com a esport olímpic.

Una altra dada rellevant a l'hora d'establir la rellevància d'un esport en les diverses capçaleres és conèixer on es localitza aquest en la secció d'esports. Així, s'entén que l'esport que tingui tendència a obrir la secció, és el que més interès social demanda, donat que es presenta en primer terme. Les dades recollides per analitzar aquest indicador donen el lideratge indiscutible al futbol: de les 22 jornades analitzades, el futbol obre el bloc esportiu, com a mínim, en 18 ocasions (a *La Vanguardia* s'enceta aquest total de vegades, mentre a *El País* ho fa en 19 ocasions i, a *l'Ara*, fins a 21). La resta de disciplines esportives queden, doncs, totalment relegades a les pàgines interiors de la secció, i només són presents en l'obertura de la secció en casos puntuals, principalment quan algun dels seus esportistes hagi aconseguit alguna victòria important. Comptant tots els resultats, els esports que obren secció almenys una vegada són: 2 vegades el bàsquet, el tennis i l'atletisme (analitzant l'atac terrorista de Boston), 1 vegada el motociclisme, la fórmula 1 i la Unió de Federacions Esportives de Catalunya.

8. Anàlisi aplicada

8.1. El fenomen esportiu en la premsa d'informació general

Després de treballar els gèneres periodístics aplicats a la dinàmica del periodisme esportiu, ha arribat el moment d'obtenir respostes i extreure les nostres pròpies conclusions, mitjançant una anàlisi quantitativa de la mostra seleccionada.

Recordem que el període d'anàlisi comprèn les següents dates: del dilluns, 15 d'abril, al dilluns, 6 de maig del 2013. Durant aquest interval de temps les tres capçaleres d'informació general de la mostra amb presència a Catalunya (*El País*, *La Vanguardia* i *l'Ara*) presenten 22 publicacions, una per a cada jornada. L'anàlisi aplicada en aquest corpus periodístic es centra en la presència informativa dels esports en la premsa generalista i, especialment, la temàtica futbolística.

No serà una tasca fàcil, i els resultats no ens donaran veritats absolutes ni conclusions irrefutables, però de ben segur en ajudaran a construir un pont cap a la comprensió del fenomen esport-espectacle, en sintonia amb el periodisme esportiu de la premsa d'informació general.

8.2. Presentació de la mostra

Tot i que en l'apartat Metodologia ja s'han identificat els criteris de selecció d'aquesta mostra (pàgina 9), en aquest apartat introductori ens referim a les particularitats de les tres capçaleres i les diferències entre elles, que han atret la seva presència a la mostra:

- La qüestió idiomàtica és un criteri interessant per a la selecció de la mostra. En aquest aspecte, s'ha seleccionat una capçalera que publica totalment en castellà, *El País*, una altra que ho fa en català, *l'Ara*, i la restant, que combina ambdues llengües, a partir de la traducció de la seva edició. Aquest cas és el de *La Vanguardia*.
- La localització de la seva seu social també implica diferències entre *El País*, que es situa a Madrid, però que també opera des de Barcelona, amb els altres dos diaris, que treballen des de Barcelona.
- *L'Ara* és una capçalera fundada just fa tres anys. A l'haver sorgit en un context tan actual, és interessant analitzar quina presència i tractament dóna a la temàtica esportiva, respecte a dues capçaleres amb tant rodatge periodístic, com són *La Vanguardia* i *El País*.
- També *l'Ara*, a diferència dels dos altres diaris, és l'únic que encara no ha assolit la valoració de premsa d'elit.
- És un valor afegit el fet que dues de les tres capçaleres tinguin el seu llibre d'estil. Aquest codi intern de redacció és una eina útil tant pels professionals del diari com pel públic en general ja que, tal i com expressa *El País* en el seu propi *Libro de estilo* (2004, 9): "trata de

unificar sistemas y formas expresivas con el fin de dar personalidad al propio medio y facilitar la tarea del lector en caso de los periódicos.” L'altre diari que publica el seu llibre redacció és *La Vanguardia*. L'*Ara* no presenta encara aquest recurs.

- Com es podrà observar en les seves fitxes tècniques, les capçaleres (situades a l'Annex, pàgina 97) formen part de grans grups de comunicació. Aquests holdings posseeixen multitud de suports, que sovint presenten rivalitats pel que fa a les seves activitats (es capta principalment entre la premsa d'informació general i la premsa esportiva). És interessant comprovar si la seva dependència a un grup de comunicació afecta les relacions o les influències establertes entre els mitjans que el conformen.

8.3. Exposició dels resultats per capçalera

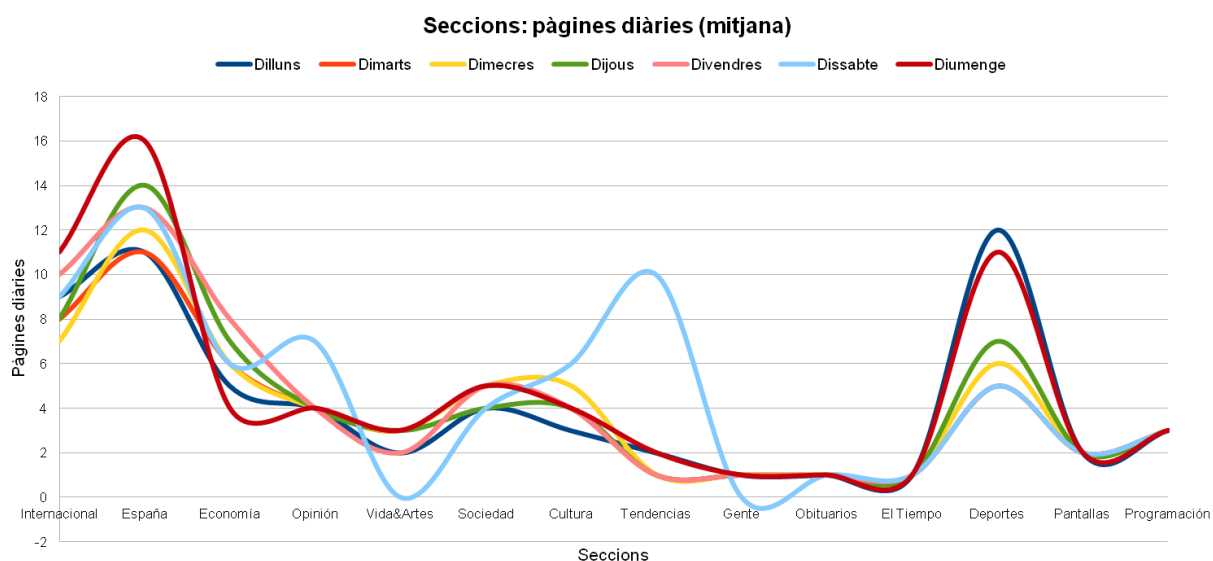
8.3.1 Resultats d'El País

8.3.1.1. Sobre el bloc temàtic d'esports

Seccions habituals del diari

Al marge de la portada i la contraportada, *El País* organitza el contingut a les seves pàgines seguint l'ordre d'aquestes seccions: “Internacional”, “España”, “Economía”, “Opinió”, “Vida&Artes”, “Sociedad”, “Cultura”, “Tendencias”, “Gente”, “Obituarios”, “El Tiempo”, “Deportes”, “Pantallas” i “Programación”. Pel que fa a l'espai de les diverses seccions del diari, la majoria mantenen una extensió regular durant la setmana.

Partint de la mitjana de pàgines diàries dedicades a cada secció, destaca l'extensió dedicada a la secció “España”, a la qual la capçalera li dedica unes 13 pàgines diàries, i que augmenta el diumenge (arriba a ampliar fins a tres pàgines més aquest espai). També és interessant observar que, el dissabte, la capçalera tendeix a emprar més pàgines per a la secció “Tendencias” (passa de les 3 pàgines habituals a les 10) i la d’“Opinió” (els dissabtes es dediquen fins a 7 pàgines, respecte a les 4 diàries).

Font: elaboració pròpia.

Pel que fa a la secció “Deportes”, que és la que interessa aprofundir en la seva anàlisi, ens trobem que la major part dels dies de la setmana (de dimarts a dissabte), la dimensió de la secció es manté entre les 7 pàgines. Aquesta tònica es trenca el dilluns i el diumenge, quan s'arriba a ampliar aquest espai unes cinc pàgines més de l'habitual, fins a ocupar una mitjana de 12 pàgines el dilluns i 11 pàgines el diumenge. Una de les causes principals d'aquest cúmul de temàtica

esportiva el primer i últim dia de la setmana pot ser el propi calendari esportiu, ja que la major part dels esdeveniments esportius es celebren durant el cap de setmana.

Suplements periòdics

Diàriament, *El País* incorpora en les edicions autonòmiques, un suplement d'unes vuit pàgines on es recopilen les notícies destacades d'aquell territori. Amb una periodicitat setmanal, publica els suplements: *The New York Times* (els dijous); *El Viajero* (els divendres); *Babelia* i *S Moda* (els dissabtes); *El País Semanal*, *Domingo* i *Negocios* (els diumenges), així com *On Madrid*, *Quadern* i *Propiedades*. També, el primer dissabte de cada mes, publica el suplement *Motor*, que seria l'únic suplement amb una mínima connexió amb el món de l'esport.

Identificació diferenciada de la secció d'esports

El País no diferencia la secció d'esports ni per la rúbrica de colors -com sí fa amb la secció "Opinió", que la destaca amb una tipografia de color roig, respecte tota la resta de seccions-, ni per una tipografia diferent. Com la resta de seccions, s'identifica amb un títol de color blavós, en aquest cas "Deportes", a l'encapçalament de cada pàgina on es tracta matèria esportiva. També, normalment a l'encapçalament de la primera pàgina, s'acostumen a anomenar de manera resumida els temes esportius més rellevants de la secció.

Un cop identificada la secció, distingeix quina és la temàtica esportiva que emmarca la pàgina, amb una subsecció -normalment el nom de l'esport, com "Fútbol"- i, inclús, fent referència del contingut que es tracta en aquesta subsecció -un tema concret, com pot ser: "34ª jornada de Liga".

Mostra d'encapçalament de la primera pàgina de la secció *Deportes* d'*El País*. Font: *El País* (6/05/2013).

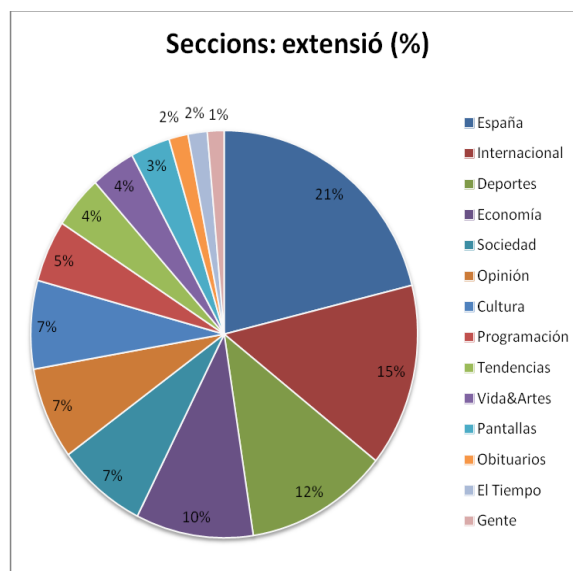
Mostra d'encapçalament de les pàgines interiors de la secció *Deportes* d'*El País*. Font: *El País* (6/05/2013).

Posició de la secció d'esports

La secció d'esports es troba quasi a la cua de la capçalera, compartint, habitualment, les últimes deu pàgines del diari amb les seccions "Pantallas" i "Programación".

Extensió de la secció d'esports

Com s'ha dit anteriorment, la secció d'esports té una extensió mitjana d'unes 7 pàgines diàries, malgrat que els dilluns i diumenges s'acostuma a ampliar aquest espai, que pot ocupar al voltant d'unes 12 pàgines. Comparada amb la resta de seccions, "Deportes" seria la tercera amb més extensió (12%, percentatge referent al número de pàgines diàries de mitjana), i només seria passada pel davant per les seccions "España" (21%) i "Internacional" (15%)

Font: elaboració pròpia.

Cobertura informativa sobre esports

Durant les 22 jornades analitzades es registren un total de 284 peces dedicades a temàtica esportiva en la secció "Deportes" del diari *El País*. Aquest total es reparteix, de manera desigual, de la següent manera entre els diversos esports:

Ens trobem, observant les dades recollides en la taula annexa que, durant el període d'anàlisi, es varen dedicar 173 peces per tractar el món del futbol, esport que representa gairebé el 61% de tot l'espai concedit a l'àmbit esportiu. El segueix de lluny el bàsquet (28 peces, que reflecteix el 10% de presència a la secció); el tennis (17 peces, 6% del total), i el ciclisme (16 peces, 5,6%). El motociclisme, la fórmula 1 i l'handbol representen, units, quasi el 12% de l'espai esportiu, amb 11 peces periodístiques cadascun.

Seguit del golf (7 peces, 2,5%); la gimnàstica rítmica (3 peces, 1%), etc. La resta d'esports que tenen una mínima representació dins la secció

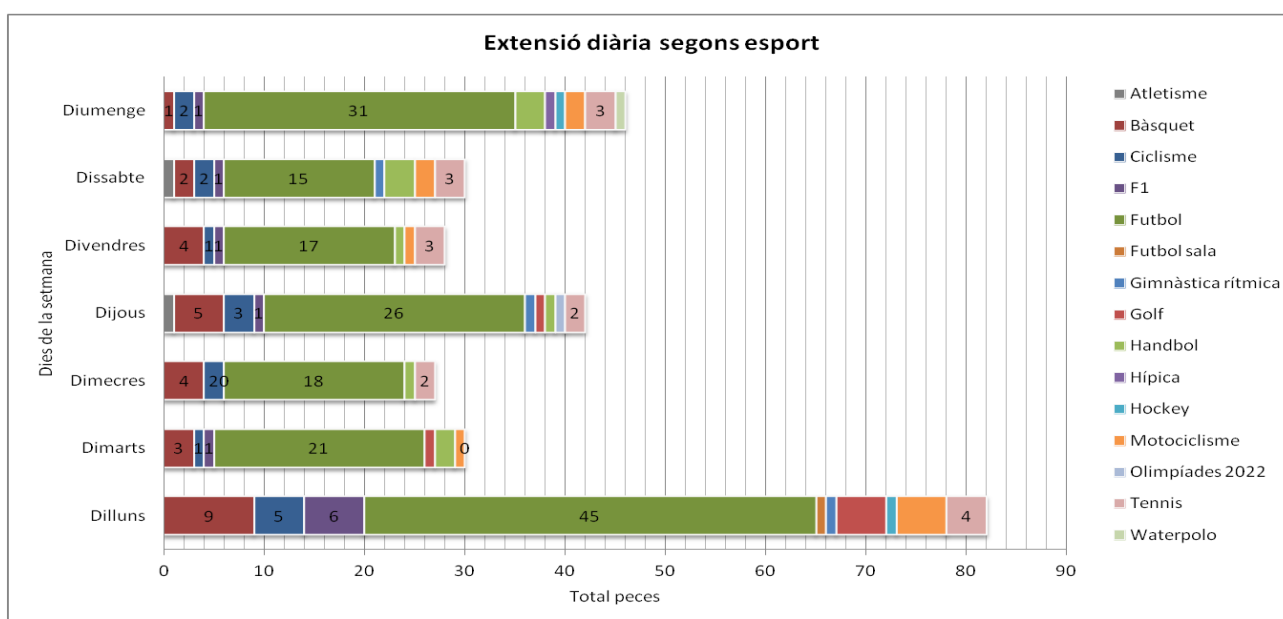
(menys d'1% de presència) són: l'hoquei, l'atletisme, el waterpolo, el futbol sala i la hípica.

Disciplines esportives	Nº peces	Presència (%)
Atletisme	2	0,7
Bàsquet	28	9,9
Ciclisme	16	5,6
F1	11	3,9
Futbol	173	60,9
Futbol sala	1	0,4
Gimnàstica rítmica	3	1,1
Golf	7	2,5
Handbol	11	3,9
Hípica	1	0,4
Hockey	2	0,7
Motociclisme	11	3,9
Olimpiades 2022	1	0,4
Tennis	17	6,0
Waterpolo	1	0,4
Total peces	285	100

Font: elaboració pròpia.

Dies amb més cobertura informativa sobre esports

Sens dubte, el dilluns és el dia que *El País* publica més informació esportiva, motivada sobretot pel fet que és durant els caps de setmana que es celebren, majoritàriament, les competicions i els esdeveniments esportius. Acumulades les dades dels quatre dilluns analitzats, s'hi troben fins a 82 peces periodístiques sobre esport. El segon dia amb més peces publicades és el diumenge (46) seguit, molt de prop, pel dijous (42). El fet que els partits de la Lliga de Campions que es troben dins del període d'anàlisi, es juguessin dimarts i dimecres, pot ser el motiu pel qual el dijous sigui un dels dies amb més peces periodístiques, de les quals 26 parlessin sobre futbol. En aquest sentit, cal posar en relleu el fet que durant tots els dies de la setmana, la temàtica futbolística ocupa més de la meitat de l'extensió de la secció. El segon i sisè dia de la setmana aglutinen 30 peces cadascun; el divendres, 28 i, el dimecres, 27.

Font: elaboració pròpia.

Disciplina esportiva habitual en l'obertura de la secció

El futbol és de molt l'esport que habitualment obre la secció "Deportes". Apareix fins a 19 vegades durant les 22 jornades analitzades (en un cas comparteix protagonisme a la primera pàgina amb un altre esport), respecte al bàsquet, a la fórmula 1, al motociclisme i al tennis, que obren secció tan sols en una ocasió cadascun.

Presència de temes esportius a la portada de la capçalera

Del període de 22 dies analitzats, es troben 9 casos en què la temàtica esportiva es presenta en portada (representa el 41% de presència en portada). Es tracta de les publicacions dels dies: 15/04, 22/4, 23/04, 24/04, 25/04, 29/04, 1/05, 2/05 i 6/05. Cal remarcar que tots els dilluns l'esport apareix en portada.

Les aparicions de temàtica esportiva a portada es presenten a la part superior de la pàgina, entre l'encapçalament de la marca del diari i la part central, on acostumen a presentar-se les notícies més rellevants de la jornada, amb fotografies de mida mitjana i gran. Només en el cas del dia 15/04 un tema esportiu ocupa la part central de la pàgina: es tracta de la victòria de Fernando Alonso al Gran Premi de Xina de Fórmula 1, amb una fotografia mitjana, ocupant més de la meitat de la zona central. La resta d'aparicions en portada són majoritàriament sobre futbol, principalment sobre els equips Barça i Madrid. Els dies 22/04 i 6/05, les informacions futbolístiques han de compartir presència a portada amb les fites de motociclisme, en les quals el pilot Marc Márquez guanya el Gran Premi de Les Amèriques i el Gran Premi d'Espanya.

Pel que fa a les informacions presentades en portada, sovint recullen de manera resumida les idees centrals de les peces més rellevants que es troben dins la secció (poden ser del mateix esport o d'esports diversos), amb títols curts i iconografia de mida petita. En cap cas es trasllada a portada el titular d'una peça periodística de l'interior de la secció, sempre es formula una frase-resum ad hoc.

www.elpais.com

EL PAÍS

EL PERIÓDICO GLOBAL EN ESPAÑOL

LUNES 6 DE MAYO DE 2013 | Año XXXVIII | Número 13.095 | EDICIÓN CATALUÑA | Precio: 1,30 euros

Messi pone la Liga a tiro del Barcelona

- ▶ **Vuelve La Pulga** El argentino marca dos goles en el triunfo contra el Betis (4-2)
- ▶ **Los incendios de Mou** El técnico luso quiere forzar su salida libre del Madrid
- ▶ **La hora del novato** Márquez supera a Lorenzo en Jerez, y gana Pedrosa

DEPORTES

Font: *El País* (6/05/2013).

Presència de temàtica esportiva en altres seccions de la capçalera

Fora de la portada i de la secció "Deportes", *El País* no publica cap peça periodística referent a temàtica esportiva a la resta de seccions, excepte a la secció "Opinió": diàriament es publica una vinyeta humorística firmada per Forges on, els dies 24 i 30 d'abril, es fan certes referències a l'esport en general, i al futbol en particular.

Font: El País (30/04/2013).

Font: El País (24/04/2013).

Apartats fixos a la secció d'esports

És el primer dia de la setmana quan es troben apartats fixos, inamovibles dilluns rere dilluns:

- És el cas de l'apartat anomenat "Memorias en blanco y negro" que, a mode de reportatge, recull i analitza aspectes històrics del món del futbol, ja siguin referits a l'esport com a tal, o sobre un equip o jugador determinats.
- També es presenta l'apartat "El Marcador", on s'exposa la classificació i els resultats de l'última jornada de la Lliga BBVA (primera divisió); de la Lliga Adelante (segona divisió); de la segona divisió B (on apareixen els grups I, II, III i IV). En el cas de la Lliga BBVA i de la Lliga Adelante, també es publica el calendari (equips, dia i hora) dels partits de la propera jornada. I s'amplia encara més informació en el cas de la primera divisió, amb l'exposició de les estadístiques generals (grosso modo: gols marcats, remats realitzats, faltes comeses i rebudes, targetes grogues i vermelles, xuts aturats pel porter, etc., i tot contrastat amb el rècord vigent de la temporada.
- Els dilluns també s'exposen els resultats de l'última jornada i la classificació actual de les principals lligues europees (emmarcades a la subsecció "Fútbol internacional"): Premier League (Anglaterra), Serie A (Itàlia), Bundesliga (Alemanya) i Ligue 1 (França).
- Pel que fa a les classificacions d'altres esports, només se'n fa menció si és rellevant (normalment si un esportista espanyol ha guanyat aquella competició). En tot cas, aniran complementades com a dades dins d'una peça periodística, i no pas com un apartat fix de la secció "Deportes", com sí passa amb "El Marcador" de futbol.

Tipologia d'informació poliesportiva present en la secció d'esports

La capçalera presenta cada dilluns, a la cua de la secció "Deportes", un calendari de les diverses competicions esportives que es celebraran durant la setmana.

LA SEMANA

LUNES 6

FÚTBOL. Primera División. 34ª jornada. Getafe-Real Sociedad (22.00, Cuatro).

TENIS. Mutua Open Madrid. Hasta el domingo 12. La Sexta.

CICLISMO. Giro de Italia. Retransmitido por Eurosport. Tercera etapa. Sorrento-Marina di Ascena.

MARTES 7

CICLISMO. Giro. Cuarta etapa. Policastro Bussentino-S. S. Bruno.

MIÉRCOLES 8

FÚTBOL. Primera División. Partidos adelantados de la 36ª jornada.

da. Celta-Atlético (19.30, C+Liga y GoIT). Real Madrid-Málaga (21.30, C+ Liga y GoIT).

CICLISMO. Giro. Quinta etapa. Coenza-Matera

JUEVES 9

CICLISMO. Giro. Sexta etapa. Mola Di Bar-Margherita Di Savoia.

VIERNES 10

FÚTBOL. Primera División. 35ª jornada. Levante-Zaragoza (21.00, Canal+ Liga). Segunda División. 38ª jornada. Eibar-Barcelona B (21.00).

BALONCESTO. Euroliga. Final a Cuatro. CSKA-Olympiacos (18.00). Barcelona RegaR. Madrid (21.00, TDP y E3).

FÓRMULA 1. GP de España, en Montmeló. Entrenamientos libres (9.55 y 13.55, Mitro).

CICLISMO. Giro. Séptima etapa. San Salvo-Pescara.

SÁBADO 11

FÚTBOL. Primera División. 35ª jornada. Todos los partidos retransmitidos por Canal+ Liga y GoIT. Athletic-Mallorca (16.00). Valladolid-Deportivo (18.00). Osasuna-Getafe (20.00). Espanyol-Real Madrid (22.00). Segunda División. 38ª jornada. Lugo-Almería (18.00). Sporting-Córdoba (18.00). Numancia-Guadalajara (18.00). Girona-Xerez (18.00). Huesca-Las Palmas (20.00). Murcia-Sabadell (20.00). Mirandés-

Ponferradina (21.00). FA CUP. Final. Manchester City-Wigan (18.15).

BALONCESTO. Euroliga. Final a Cuatro. Tercer y cuarto puesto (18.00, TDP y E3).

BALONCESTO. Liga Endesa. 33ª jornada. Valladolid-Blusens Monbus (19.00).

FÓRMULA 1. GP de España. Clasificación (14.00, Antena 3).

CICLISMO. Giro. Octava etapa. Contrarreloj individual de 55km. Gabicce Mare-Saltara.

DOMINGO 12

FÚTBOL. Primera División. 35ª jornada. Todos los partidos retransmitidos por Canal+ Liga y GoIT. Rayo-Valencia (12.00). Betis-Cel-

ta (17.00). Atlético-Barcelona (19.00). Málaga-Sevilla (21.00, Canal+ 1). Segunda División. 38ª jornada. Alcorcón-Villarreal (12.00). Racing-Castilla (17.00).

FÓRMULA 1. GP de España. Carrera (14.00, Antena 3).

BALONCESTO. Euroliga. Final. (21.00, TDP y E3).

BALONCESTO. Liga Endesa. 33ª jornada. Lagun Aro-Asefa Estudiantes (12.00, ETB1). Unicaja-Herbalife-Gran Canaria (12.00). UCAM Murcia-CB Canarias (12.00). Fuenlabrada-CAI Zaragoza (12.00). Uxue Bilbao-Valencia Basket (12.40). La Bruixa d'O-Casajol (19.00).

CICLISMO. Giro. Novena etapa. Sanspolicoro-Firenze.

Font: *El País* (6/05/2013).

8.3.1.2. Sobre el marc futbolístic

Equip o equips destinats a l'obertura de l'apartat futbolístic

L'anomenada subsecció de futbol sempre és oberta per informacions relatives als equips del Reial Madrid i el F.C. Barcelona. *El País* reparteix molt equilibradament l'obertura de la secció per part d'aquests dos equips: 10 ocasions s'inicia amb el Barça i 9, amb el Madrid.

Degut al context de semifinals de la Champions, on ambdós equips de la Lliga espanyola de primera divisió de futbol s'enfronten a dos equips de la Bundesliga, apareix un cas (el dia 22/04, el dia abans no comencin els partits de semifinals) en què són aquests quatre equips els que obren la secció, mentre els dies 17/04 i 19/04, obre secció informació referent al Borussia Dortmund, però amb clares referències a l'entorn del Reial Madrid.

Cobertura informativa per equips i competicions futbolístiques

Establint un rànquing diferenciat entre els clubs de futbol i els partits classificats segons les diverses competicions, el F.C. Barcelona és l'equip que lidera el primer grup, amb un total de 40 peces (representen un 23% del total), i on destaquen la crònica de declaracions (10 peces), l'anàlisi postpartit (8 peces), la crònica del partit (6) i l'anàlisi prèvia (6).

Molt de prop es troba el Reial Madrid, al qual la capçalera dedica 30 peces (17% del total de peces futbolístiques). La informació sobre l'equip madrileny es reflecteix, principalment, a través de la crònica del partit (6) i l'anàlisi postpartit (5); la crònica de les declaracions dels seus protagonistes (5), i de l'anàlisi prèvia (3). Malgrat que es detecti una diferència de deu peces entre ambdós equips, és destacable que els gèneres de la crònica i l'anàlisi siguin els més emprats per informar sobre aquests.

Seguint amb els equips de primera divisió espanyola, el R.C.D. Espanyol és el protagonista en 6 ocasions, 4 d'aquestes a través d'un reportatge sobre algun membre de l'equip, i 2 cròniques de declaracions postpartit. Es recullen en un únic grup el compendi de textos dedicats a nou clubs de primera divisió (Atlètic de Madrid, Betis, Deportivo de la Coruña, Llevant, Màlaga, Reial Societat, Sevilla, València i Valladolid) ja que, analitzades individualment, no tindrien prou pes analític.

D'aquests 9 clubs, doncs, se'n deriven 14 informacions, de les quals s'accentuen 4 notícies i 4 entrevistes. Ambdós són gèneres informatius de gran transcendència, sobretot l'entrevista, sovint marginal en els espais esportius. S'entén que la seva funció en aquest cas podria ser acostar al públic aquests equips mitjançant la coneixença o descobriment d'un seu protagonista. I en aquesta finalitat podríem incloure-hi el R.C.D. Espanyol que, a nivell individual, es treballa el reportatge sobre les personalitats i referents que integren el seu equip.

Donat que el context analitzat es centra en els quatre partits de semifinals de la Lliga de Campions, els dos adversaris del Madrid i del Barça també tenen cert protagonisme en les pàgines d'*El País*. El Bayern de Munic, que disputaria els dos partits de semifinals contra el Barça, és present en 12 peces periodístiques, molt repartides entre els diversos gèneres (2 notícies, 2 reportatge de club, 2 cròniques de declaracions i 2 anàlisis prèvia partit). Pel que fa al Borussia Dortmund, rival del Reial Madrid a la Champions, s'accentua l'ús del reportatge sobre un dels seus protagonistes (jugadors i entrenador), emprat en 4 ocasions, així com la crònica de les declaracions de l'equip, abans o després del partit. En aquest sentit, el recurs del reportatge emfatitza la idea de tenir més informació i coneixement sobre aquests dos equips estrangers per part dels lectors, que durant un període de temps han estat rellevants en l'actualitat futbolística analitzada.

Pel que fa al rànquing sobre els textos dedicats a les diverses competicions nacionals i internacionals, els diversos partits de la Lliga BBVA de les jornades que ocupa el període d'anàlisi, i que no han estat jugats ni pel Barça ni pel Madrid (en aquests casos s'han aollit al rànquing propi del club), són els protagonistes de 25 peces, de les quals la crònica esdevé el gènere rei. Es distingeixen 18 cròniques de la narració del partit de 4 marginals, que només presenten la fitxa del partit que, excepte en una ocasió, són presentades amb un títol. A excepció de l'apartat "El Marcador", *El País* no introdueix, durant l'interval analitzat, cap informació sobre lligues inferiors (Lliga Adelante, segona divisió, segona divisió B, etc.).

Sí hi tenen cabuda altres competicions internacionals, principalment les competicions angleses (Premier League i Copa anglesa), i les de nivell europeu (Lliga Europa i Champions). Les competicions angleses s'exposen a través de la crònica del partit (3) i de breus (2). Les competicions europees, principalment la Lliga de Campions, es manifesten en 3 articles d'opinió fet per col·laboradors, i amb 2 anàlisis prèvies al partit.

Cobertura informativa dedicada a l'esport femení, en general, i al futbol femení, en particular

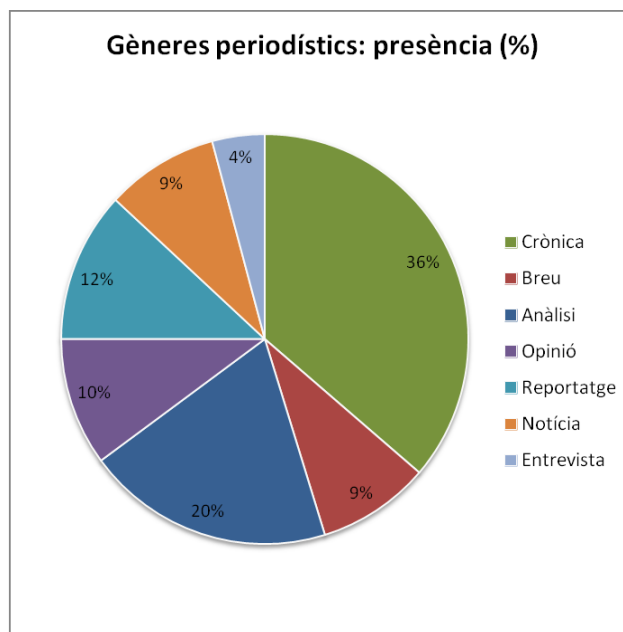
Lamentablement, només una de les 173 peces futbolístiques fa menció a la competició femenina. En aquest sentit, és palpable un alt grau de desigualtat informativa en l'esport per qüestió de gènere. Tenint en compte el conjunt de la secció "Deportes", només es registren 3 peces més dedicades a esports amb participació femenina, totes referents a la gimnàstica rítmica.

Gèneres periodístics utilitzats per al tractament de l'actualitat de la temàtica futbolística

La pròpia capçalera ja ens indica al seu *Libro de estilo* (2004, 37) que, en termes generals, els textos que es publiquen són de sis tipus: notícia, reportatge, crònica, entrevista, article d'opinió i anàlisi i documentació. A través de l'anàlisi aplicada, s'organitza la rellevància de cadascun en el conjunt de la secció:

La crònica és el gènere esportiu per excel·lència (representa el 36% del total de textos), seguida per l'anàlisi, una peça de suport que la recolza en tot moment (19%).

El reportatge (12%) i l'article d'opinió (10%). La notícia i els breus reflecteixen el 18% del volum informatiu publicat, amb un 9% de presència cadascun. Finalment, l'entrevista és el gènere amb menys pes en el teixit periodístic esportiu, simbolitzant el 4% del total.

Font: elaboració pròpia.

Identificació i diferenciació entre les d'informació i les de comentari.

En el cas del diari *El País*, tota peça d'opinió present a la secció "Deportes" es destaca de la resta perquè l'autoria és remarcada de color vermell, ja sigui en un article escrit per un col·laborador o per un redactor. La crònica del partit també és fàcilment reconeixible, car sempre presenta la fitxa del partit. També la crònica de declaracions són fàcils de detectar, pel fet que, en la majoria de les ocasions, el titular és una declaració d'un dels protagonistes de la compareixença davant la premsa.

8.3.1.3. Sobre els periodistes

Autories habituals que presenten informació futbolística

Els redactors principals en la secció de "Deportes" d'*El País* són els caps de redacció de Madrid i de Barcelona, José Sámano i Ramon Besa, respectivament. Ambdós són el símbol de l'equilibri

que intenta demostrar la capçalera, pel que fa al tractament d'informació referent al Reial Madrid i al F.C. Barcelona: José Sámano es dedica a la temàtica dels blancs signant des de Madrid, i el segon ho fa amb els blaugrana des de Barcelona. Tots dos fan ús majoritari dels gèneres d'informació, principalment la crònica, però també participen amb valoracions a través d'articles d'opinió. Donat el pes que tenen dins el corpus de periodistes esportius del diari, és rellevant la seva implicació amb peces de comentari, sobre un equip o un altre. El seu posicionament es complementa amb dos redactors més, que els donen suport: Diego Torres s'ocupa de la informació referent al Reial Madrid i al Borussia Dortmund, mentre Luis Martín segueix amb la informació del F.C. Barcelona i del Bayern de Munic. Aquests dos periodistes destaquen per les seves peces d'anàlisi dels equips, i per la seva cobertura pel que fa al context de semifinals de la Champions, a través de les cròniques (viatjaren com a enviats especials a Dortmund i a Munic per presenciar l'anada de semifinals).

A la Redacció d'*El País* no s'observa cap periodista centrat únicament i exclusivament al context del R.C.D. Espanyol, sinó que en Jordi Quixano i en Juan I. Irigoyen treballen informació referent el Barça i l'Espanyol per igual.

És curiosa la cobertura informativa sobre futbol que dóna *El País*: l'equip de redactors es reparteix, sota criteris geogràfics, el tractament dels equips de primera divisió. Així, trobem que Manu Menéndez és el corresponsal esportiu enviat a Balears, que cobreix els esdeveniments del R.C.D. Mallorca; Rafael Pineda, firmant des de Sevilla, s'ocupa dels principals equips andalusos. Els equips del nord que participen en la Lliga BBVA són tasca del periodista Juan Luis Cudeiro, signant des de A Coruña i Vigo, mentre Ladislao J. Moñino resta pendent dels equips de la ciutat de Madrid. Per últim, els redactors Cayetano Ros i Gorka Pérez cobreixen la resta de partits de la Lliga BBVA i de futbol internacional (signen des de la Redacció de Madrid, així que figura que els partits els analitzen a través de la televisió).

És interessant remarcar que tres dels cinc col·laboradors habituals tenen connexió amb la pròpia capçalera o bé amb l'*As*, que és la capçalera esportiva que pertany també al Grup *PRISA*: Alfredo Relaño, director del diari *As*, el qual s'ocupa de l'apartat fix dels dilluns, *Memorias en blanco i negro*; John Carlin, un escriptor i periodista britànic, que a *El País* treballa en un apartat propi, titulat *El córner inglés*, i col·labora també a l'*As*; i Eduardo Rodríguez, periodista esportiu que fou redactor d'*El País* fins el 2012 i col·laborador a partir de llavors. El quart col·laborador habitual que publica a *El País* és Santiago Solari, un ex futbolista argentí, que també té la seva secció: "El charco", a través de la qual centra la seva atenció en competicions internacionals. L'últim, però no menys important col·laborador, és Rafael Metlikovitz, un psicoterapeuta i artista amb inquietuds

futbolístiques, principalment lligades al R.C.D. Espanyol, i que participa amb l'espai "En un periquete", fent clara al·lusió a l'equip català.

Tendències en l'ús dels gèneres informatius i de comentari

Els gèneres d'opinió són propis dels col·laboradors, mentre els diversos gèneres informatius en fan un ús majoritari els redactors.

Tendències exclusivistes pel que fa a la cobertura d'un esport, o d'uns equips

L'organització de la Redacció d'*El País* es constitueix segons la situació geogràfica de les diverses edicions, i no segons els diversos esports. Per tant, un redactor localitzat a la Redacció de Madrid, serà l'encarregat de redactar les informacions referents als esdeveniments esportius que es celebrin en aquella comunitat autònoma.

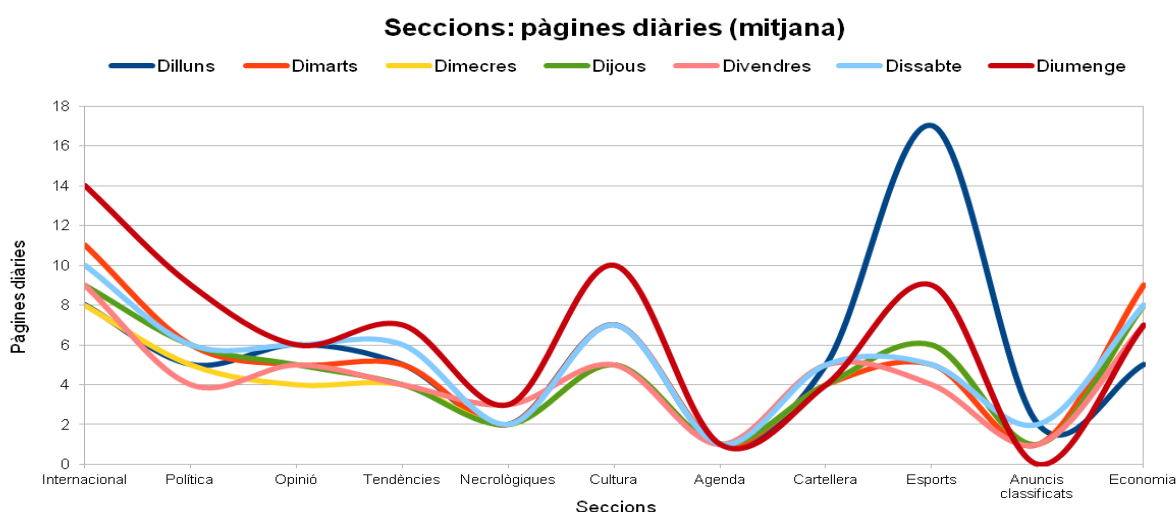
La major part dels redactors tenen tendència a informar sobre un sol equip, o sobre equips d'una mateixa àrea geogràfica. Funcions: conèixer-lo a fons (directiva, jugadors, entrenador, història, context), ser un especialista, per a poder analitzar i valorar. Si sap transmetre, encomanar i reflectir l'entusiasme per l'equip que demostren i demanen els aficionats-lectors, llavors la satisfacció de les necessitats està totalment coberta.

8.3.2. Resultats de *La Vanguardia*

8.3.2.1. Sobre el bloc temàtic sobre esports:

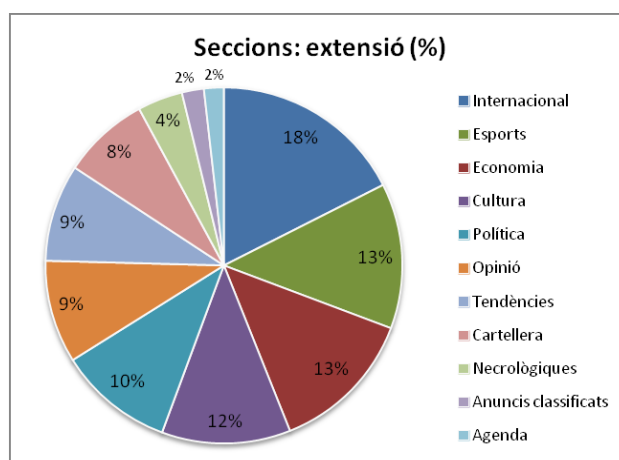
Seccions habituals del diari

Les seccions habituals de *La Vanguardia* són, seguint l'ordre en les seves pàgines: “La Segona”, “Internacional”, “Política”, “Opinió”, “Tendències”, “Necrològiques”, “Cultura”, “Agenda”, “Cartellera”, “Esports” (els dilluns aquest bloc es titula “Dilluns Matx”), “Anuncis classificats”, “Economia” i “La Contra”. “Internacional” és la secció amb més dimensió a *La Vanguardia*, amb una mitjana de 10 pàgines i un 18% de l'extensió total del diari. Al seu darrere, i empatades, es troben “Cultura”, “Esports” i “Economia”, amb una mitjana de 7 pàgines diàries i un 12% d'ocupació total cadascuna. El bloc de “Política” presenta unes 6 pàgines diàries i representa un 11%, seguida d’“Opinió” i “Tendències” (5 pàgines i 9% d'extensió). La “Cartellera” té una extensió de 4 fulles i un 8% del total. En penúltim lloc s'hi troba “Necrològiques” (2 fulles i 4% de presència) abans de l’“Agenda” i dels “Anuncis classificats”, als quals només es dedica una pàgina (2%).

Font: elaboració pròpia.

És curiós observar, partint de les pàgines registrades de mitjana durant els dies de la setmana, que la secció d’“Esports” dobla la seva extensió de pàgines els dilluns (passa de les 7 fulles habituals a presentar-ne 17) i en presenta 9 durant el diumenge. No es detecta, durant el període d’anàlisi, una extensió tan àmplia per a cap altra secció (el bloc Internacional és el de més extensió de mitjana, però el diumenge, que és el dia quan s'hi dediquen més pàgines, arriba a les 14).

Font: elaboració pròpia.

Suplements periòdics

Actualment *La Vanguardia* publica els suplements *Cultura*, *Vivir* i *Magazine*, però cap dels tres té connexió amb el fenomen esportiu. Pel que fa a suplements sobre esport, del 1999 fins el 2006 *La Vanguardia*, en substitució de la tradicional secció d'“Esports”, incloïa tota la informació de l'àmbit esportiu en un quadern anomenat *Lunes Match*. Posteriorment, es va deixar de presentar aquest i es va incloure amb el mateix títol com a secció esportiva interna de la publicació, només els dilluns. En la traducció catalana de l'edició s'identifica com a “Dilluns Matx”.

Identificació diferenciada de la secció d'esports

La Vanguardia utilitza un criteri d'identificació de les seccions mitjançant el color. De fet, l'única secció que destaca sobre la resta és la d'esports, ja que és l'única on els encapçalaments i detalls habituals van acolorits de tons verds, a diferència de la resta de blocs, on la tonalitat és blava, seguint amb el color corporatiu de la marca de la capçalera.

Mostra d'encapçalament de la primera pàgina de la secció Esports dels dilluns a *La Vanguardia*. Font: *La Vanguardia* (29/04/2013).

Mostra d'encapçalament de les pàgines interiors de la secció Esports de *La Vanguardia*. Font: *La Vanguardia* (29/04/2013).

Posició de la secció d'esports

La secció d'“Esports” es situa entre la cartellera del cinema i els anuncis classificats. No és una posició gaire habitual, en comparació amb d'altres capçaleres.

Cobertura informativa sobre esports

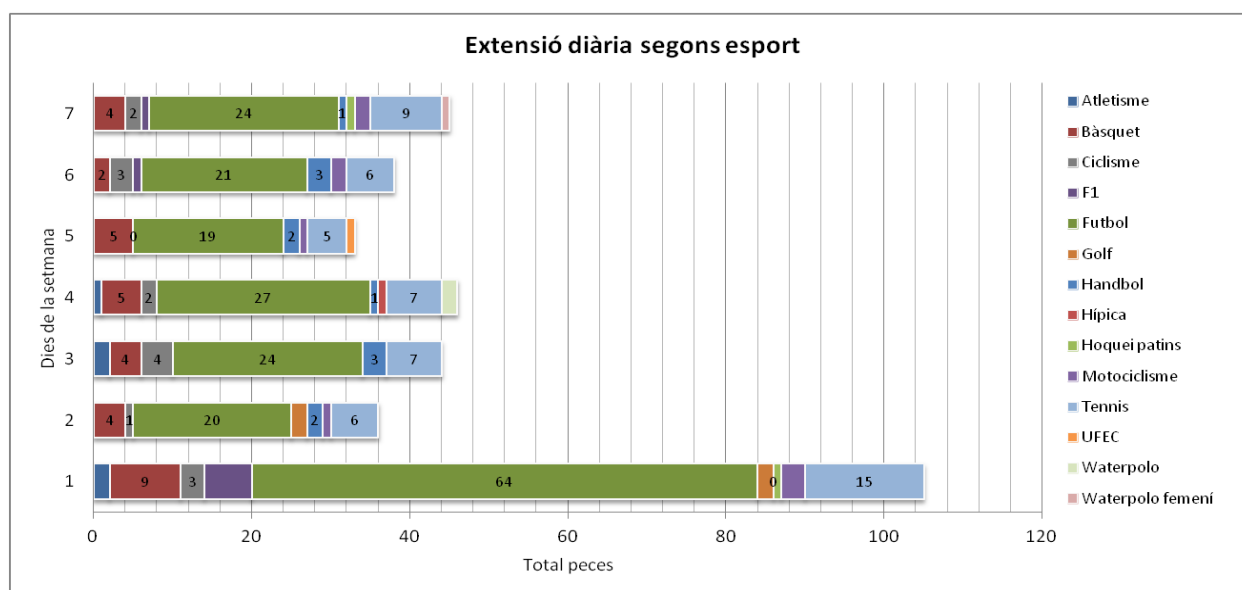
Un cop situats dins el bloc d'“Esports”, ens trobem amb l'actualitat esportiva, redactada en 346 textos periodístics, que reflecteixen la realitat de 13 esports diferents. D'aquest volum de peces, 199 es dediquen al món del futbol, que representen el 58% del total, 55 a la realitat tennística (16%), 33 a l'àmbit del bàsquet (10%), 15 al ciclisme (4%), 12 a l'handbol (4%), 9 al motociclisme (3%), 8 a la fórmula 1 (2%), 4 a l'atletisme(2%), 4 al golf, 2 a l'hoquei patins i al waterpolo (1%) i 1 al waterpolo femení i a la hípica, que no arriben a simbolitzar un u per cent del conjunt de peces.

Disciplines esportives	Nº peces	Presència (%)
Atletisme	5	1,5
Bàsquet	33	9,6
Ciclisme	15	4,4
F1	8	2,3
Futbol	199	58,0
Golf	4	1,2
Handbol	12	3,5
Hípica	1	0,3
Hoquei patins	2	0,6
Motociclisme	9	2,6
Tennis	55	16,0
UFEC	1	0,3
Waterpolo	2	0,6
Waterpolo femení	1	0,3
Total peces	347	100,0

Font: elaboració pròpia.

Dies amb més cobertura informativa sobre esports

Seguint la lògica identificada en la capçalera, que publica més pàgines d'“Esports” el dilluns, és aquest mateix dia quan es publiquen més peces periodístiques sobre esport, totalitzades en 105. Curiosament, és el dijous el segon dia que es registren més textos (46) seguit, molt de prop, pel diumenge (45) i el dimecres (44). Resten un xic exclosos el dissabte, el dimarts i el divendres, amb 38, 36 i 33 peces respectivament. Al llarg de la setmana el futbol és l'esport protagonista, arribant, diàriament, a sobrepassar més de la meitat del contingut esportiu.

Font: elaboració pròpia.

En relació amb quin esport és el que acostuma a obrir la secció, ens trobem que, dels 22 dies analitzats, el futbol enceta el bloc en 18 jornades, mentre l'atletisme (pels fets de Boston) obre la secció en dues ocasions, i el tennis i el bàsquet, una cadascun.

Presència de temes esportius a la portada de la capçalera

L'esport és tema de portada fins a 16 ocasions, de les quals, de forma exclusiva, el futbol és protagonista 10 jornades (els dies 19, 21, 23, 24, 25 i 27 d'abril, i l'1, 2, 3 i 6 de maig del 2013). Els dies que comparteix presència a portada amb d'altres esports són el 15 d'abril, que apareix amb la fórmula 1, i el 28 d'abril, que ho fa amb el tennis. El tennis pren el relleu al futbol el 29 d'abril, l'atletisme ho aconsegueix el 16 i el 17 d'abril (a causa de l'atemptat de Boston); el motociclisme, el 22 d'abril i, finalment el bàsquet, el 26 d'abril.

Portada de *La Vanguardia*, on apareix informació esportiva a l'encapçalament d'aquesta.
Font: *La Vanguardia* (21/04/2013).

Presència de temàtica esportiva en altres seccions de la capçalera

La temàtica esportiva, a part de guanyar-se un lloc a la portada de *La Vanguardia*, també és present a la segona pàgina del diari, titulada "La Segona". En aquest bloc introductor i, a mode resum, s'anomena el tema (o els temes) destacat de la jornada per a cada secció. Pel que fa als destacats sobre esport, ens trobem que en 13 ocasions es recalquen informacions sobre el futbol, 4 sobre tennis, 3 sobre bàsquet, 2 sobre handbol i, finalment, 1 sobre golf.

A "La Segona" també hi trobem un apartat, situat a mode de columna a la part dreta de la pàgina, anomenat "Els semàfors", on s'avalua amb un color verd (crítica positiva) o vermell (crítica negativa) algunes de les figures destacades de la jornada, i on actors del món de l'esport s'hi fan un lloc. S'ofereix una crítica positiva a: Fernando Alonso (15/04 /2013); Pau Gasol (20/04/2013); Marc Márquez (22/04/2013); Xavi Pascual (27/04/2013 – bàsquet); Rafael Nadal (29/04/2013);

ELS SEMÀFORS

Rafael Nadal

TENNISTA

● El millor Rafa Nadal (26) torna. Des que va reaparèixer el febrer després de gairebé vuit mesos fora de les pistes per lesió, ha sumat sis finals i quatre títols, entre els quals el vuitè Godó, que ahir va conquerir davant Almagro. PÀG. 64-67

Xavi Pascual

TÈCNIC DEL BARÇA INTERSPORT

● En la quarta temporada com a entrenador del Barça d'handbol, Pascual (45) ha construït un equip superb que ha guanyat la tercera Lliga seguida i dissabte es classificava per a la seva tercera final four de la Lliga de Campions. PÀG. 53

Jennifer Pareja

JUGADORA DE WATERPOLO

● El waterpolo femení viu un moment dolç. A la plata olímpica d'Espanya a Londres, el CN Sabadell Astralpool va sumar la seva segona Champions en tres anys. En els tres èxits hi ha estat Jennifer Pareja (28), la capitana. PÀGINA 55

Fragment de l'apartat "Els semàfors". Font: *La Vanguardia* (29/04/2013).

Xavi Pascual (29/04/2013 – handbol); Jennifer Pareja (29/04/2013 – waterpolo); Xavier Llorens (6/05/2013 – futbol femení) i Dani Pedrosa (6/05/2013). A "Els semàfors" també es dediquen 5 crítiques negatives, totes elles per a protagonistes del món futbolero, que només s'enduen una crítica positiva: Luis Suárez (25/04/2013); Franz Beckenbauer (30/04/2013); José Mourinho (1/05/2013); Tito Vilanova (2/05/2013), i Andoni Zubizarreta (3/05/2013).

PEL FORAT DEL PANY

Els pantalons de Jornet

Qui coneix Kilian Jornet sap que només està a gust a la muntanya, corrent al mig del silenci, amb pantalons curts, una samarreta i unes sabatilles esportives. Ahir a Barcelona, va recollir el premi Sport Cultura 2012 a l'antiga fàbrica Damm, entre el reconeixement i admiració de representants de la societat civil catalana. Jornet, de 25 anys, s'havia vestit per a l'ocasió amb una camisa blava i uns pantalons de franela grisa. Va arribar acompanyat del seu pare i, després de posar al costat dels altres premiats en el photocall, es va quedar a l'entrada, retirat de la resta dels convidats, i esperant que comencés el lliurament de premis. Dues periodistes se li van acostar per parlar. Una d'elles no va veure una copa de cava plena que un convidat havia deixat perillosament a la vàlvula d'un tanc de cervesa, i quan s'hi va acostar la va vessar sobre Jornet, que va respondre amb humor: "Tranquil·la, perquè no tornaré a utilitzar uns pantalons de vestir en molt de temps".

Editorial de l'apartat "Pel forat del pany". Font: *La Vanguardia* (18/04/2013).

Un altre apartat és "Pel forat del pany", dedicat a l'opinió i reflexió del diari, sense ser l'editorial. En aquest apartat apareixen tres dies ("El Barça, arma contra el fred, 17/04/2013; "Els pantalons de Jornet", 18/04/2013; "Els recels de Pep", 5/05/2013) informacions i valoracions connectades al món de l'esport. En dues de les tres publicacions es fa inferència al món del futbol i, en la darrera, a l'esport de muntanya.

Apartats fixos a la secció d'esports

Cada dia es reserva mitja part superior de l'última pàgina de la secció per a l'apartat d'opinió "Per l'escaire". També, entre les pàgines de la secció, diàriament si situa el bloc "Panorama", que recull l'actualitat esportiva mitjançant el gènere de la notícia breu o flaix.

Tipologia d'informació poliesportiva present en la secció d'esports

Cada dilluns es presenta l'apartat "Les dades", on s'exposen les classificacions de la Lliga de primera i segona divisió de futbol en una pàgina, les classificacions de la segona divisió B, de

tercera divisió, de Primera, catalana i Lliga femenina, en una altra i, en la darrera, els resultats i classificació de Segona i Tercera catalana, així com la d'un dels grups dels Juvenils.

En el cas de la Lliga BBVA es presenten, a més de la classificació i els resultats de l'última jornada, la programació de la propera jornada (amb els horaris i els canals de televisió que retransmetran el partit), així com el llistat dels jugadors més golejadors. Pel que fa a la Lliga Adelante, a més de la presentació dels resultats i la classificació de la competició, s'informa dels resultats de la travessa de la jornada anterior, i dels partits que s'han de tenir en compte per a la propera. Cal indicar també que, a la pàgina on es situa la informació de la classificació i els resultats de segona divisió B, s'hi inclouen cròniques resum (fitxa i petit paràgraf) de cadascun dels partits disputats en l'anterior jornada d'un dels quatre grups.

Situats fora de l'apartat "Les dades" cada dilluns també es publiquen la classificació i els propers partits de la Lliga Endesa de bàsquet i de la Divisió d'honor de futbol sala, així com els resultats dels principals torneigs i competicions de golf, tennis i ciclisme.

També, a l'apartat identificat com a Futbol internacional, el primer dia de la setmana es publiquen els resultats i classificació de les Lligues d'Anglaterra, Alemanya, Holanda, França i Itàlia.

Els dilluns també és el dia idoni per a la informació setmanal: a l'última pàgina de la secció, just per sota de l'apartat de comentari "Per l'escaire", es mostren els horaris dels principals esdeveniments esportius que es celebraran cada dia de "La setmana". La resta de publicacions sobre resultats es faran sempre dins d'una peça periodística, si n'és informació rellevant.

LA SETMANA						
Dilluns 6	Dimarts 7	Dimecres 8	Dijous 9	Divendres 10	Dissabte 11	Diumenge 12
<p>FUTBOL Lliga BBVA (34a). Getafe-Reial Societat (22.00).</p> <p>CICLISME. Giro d'Itàlia (fins al 26).</p> <p>TENNIS. Masters de Madrid (fins al 12).</p> <p>Wiggins, a la capa del Giro</p> 		<p>FUTBOL Lliga BBVA (36a). Celta-At. Madrid (19.30), Reial Madrid-Màlaga (21.30).</p>	<p>GOLF. The Players Championship (fins al 12).</p> 	<p>BÀSQUET. Eurolliga, final four. Semifinals, CSKA-Olympiacos (18.00), Barcelona Regal-Reial Madrid (21.00).</p> <p>FUTBOL Lliga BBVA (35a). Llevant-Saragossa (21.00).</p> <p>Barça i Madrid es creuen a la final four de l'Eurolliga</p>	<p>FUTBOL Lliga BBVA (35a). Athletic-Mallorca (16.00), Valladolid-Deportivo (18.00), Osasuna-Getafe (20.00), Espanyo-R. Madrid (22.00).</p> <p>AUTOMOBILISME. GP Espanya, qualificació (14.00).</p>	<p>FUTBOL Lliga BBVA (35a). R. Vallecana-València (12.00), Betis-Celta (17.00), At. Madrid-Barcelona (19.00), Màlaga-Sevilla (21.00).</p> <p>AUTOMOBILISME. GP Espanya, cursa (14.00).</p> <p>BÀSQUET. Eurolliga, final de la final four (21.00).</p> <p>Lliga Endesa (33a). La Bruixa d'Or-Cajastol (19.00).</p>

Programació esportiva a l'apartat "La setmana". Font: *La Vanguardia* (6/05/2013).

8.3.2.2. Sobre el marc futbolístic

Equip o equips destinats a l'obertura de l'apartat futbolístic

El Barça és el club que obre en 19 ocasions la subsecció futbolística, que esdevé el tema que sempre obre portada. De les 3 jornades restants, 2 són encetades pel Reial Madrid i, la darrera, pel Bayern de Munic.

Cobertura informativa per equips i competicions futbolístiques

Amb relació a les peces comptabilitzades, referents als diversos clubs de futbol, el Barça esdevé l'equip majoritari, amb 88 textos dedicats a la seva actualitat futbolística, i que representen el 44% de totes les redaccions dedicades a aquest esport. El Reial Madrid és el segon equip amb més referències, malgrat que representa gairebé una quarta part de tot el volum blaugrana (es publiquen 23 peces, que reflecteixen el 12% del total). Tanmateix, per al R.C.D. Espanyol es publiquen 10 peces (5%), i tan sols dues peces més, en conjunt, per al Llevant F.C. I per al Girona F.C., que arriben just a l'1% de presència. Seguint la tendència del Barça i del Reial Madrid, a *La Vanguardia* es dediquen fins a 16 peces referents al Bayern de Munic (8%), i només 3 per al Borussia de Dortmund (2%).

Per una altra part, l'anàlisi dels textos periodístics, representatius de les diverses competicions futbolístiques, revela que 22 peces es dediquen a narrar els partits de la Lliga BBVA (11%), 6 per a la Lliga Adelante (3%) i tan sols 1 per a la Lliga femenina (1%). En referència a les competicions internacionals, es deriven 9 textos a la realitat de la Lliga anglesa o Premier League (5%), i es reparteixen 3 peces cadascun, i un 2% del total, les diverses competicions alemanyes, la Lliga Europa, la Lliga d'Itàlia i la resta de lligues internacionals amb menció a la capçalera (Brasil, França i Holanda), aquestes últimes analitzades en conjunt.

Cobertura informativa dedicada a l'esport femení, en general, i al futbol femení, en particular

Una sola peça periodística de les 199 publicades al diari informa sobre la Lliga femenina espanyola i, per tant, les competicions femenines de futbol es troben en total discriminació respecte les disputades pel gènere masculí. Analitzant la capçalera en conjunt, durant el període analitzat només es troba una peça dedicada al waterpolo femení que, juntament amb la de la lliga de futbol femenina, reflecteixen el minso tractament informatiu de l'esport femení per part de *La Vanguardia*.

Gèneres periodístics utilitzats per al tractament de l'actualitat de la temàtica futbolística

L'anàlisi de les 88 peces dedicades al F.C.Barcelona descobreix particularitats en el tractament informatiu de la realitat de l'equip blaugrana, pel fet que és l'únic club a qui es dediquen tots els

tipus de gèneres, alguns amb caràcter exclusiu. És el cas de l'única entrevista que es publica a la subsecció futbolística, centrada a apropar i donar conèixer la figura d'Alexis Sánchez (19/04/2013), així com l'article d'opinió dels redactors de *La Vanguardia*: dediquen fins a 3 textos d'opinió al món del futbol, tots amb referència al Barça.

La crònica detall, és a dir, una mena de peça de suport que recalca esdeveniments secundaris del partit, però que tenen prou rellevància per a ser analitzats amb minuciositat en peces apart, és un recurs emprat en 6 ocasions. D'altra banda, a la capçalera s'indica un subapartat per a la Contracrònica, que ve a ser una narració del partit amb més llibertats narratives, que les que presenta normalment la crònica estàndard d'un matx. A la contracrònica s'enalteix l'ús de recursos lingüístics de temàtica literària i allunyats del lèxic esportiu. Al llarg del període analitzat es localitzen 5 contracròniques, totes elles dedicades al F.C. Barcelona. Al marge de la crònica detall, la crònica de declaracions i la crònica del partit tenen una rellevància considerable: la primera apareix en 10 ocasions i, la darrera, en 6.

El gènere de l'anàlisi també és un actiu principal en les peces dedicades al Barça: 10 anàlisis tècnica; 5 anàlisi de la prèvia del partit; 4 anàlisis postpartit i 3 anàlisi dels jugadors, aquest últim subgènere utilitzat exclusivament per a valorar l'actuació dels jugadors del Barça en els diversos enfrontaments.

L'equip blaugrana també és el protagonista de 17 articles d'opinió redactats pels col·laboradors habituals, dada exorbitant respecte la resta d'equips.

Per acabar, i no per això menys important, s'hi troben 6 peces de suport, que acompanyen, majoritàriament, un reportatge i una crònica. Cinc d'aquestes peces són identificades com a Apunts que, tal com defineix *La Vanguardia* al seu *Libro de redacción*: “son una serie de noticias cortas relacionadas con la información principal a la que acompañan. (...) Normalmente no van datados ni firmados, porque son pequeños despieces” (2004, 41-42). Per altra banda, es localitza una altra peça de suport relacionada amb el Barça, que s'emmarcaria dins del que es defineix com a perfil: “Pieza de apoyo que recoge datos biográficos y curriculares de una persona especialmente relacionados con la información principal a la que acompaña. El perfil se maqueta con una foto del protagonista objeto de la información y pertenece al género del reportaje”.

Seguint amb l'anàlisi dels altres equips, es presenten els resultats sobre el Reial Madrid. El gènere amb més presència és la crònica: apareixen 6 cròniques de partit i dues cròniques de declaracions.

Es realitzen també 4 anàlisis prèvies al partit, així com 3 reportatges sobre el club (la majoria centrat en la possible sortida de Mourinho com a tècnic de l'equip) i 3 notícies breus.

A diferència del Barça, al Madrid només se li dedica una opinió d'un col·laborador.

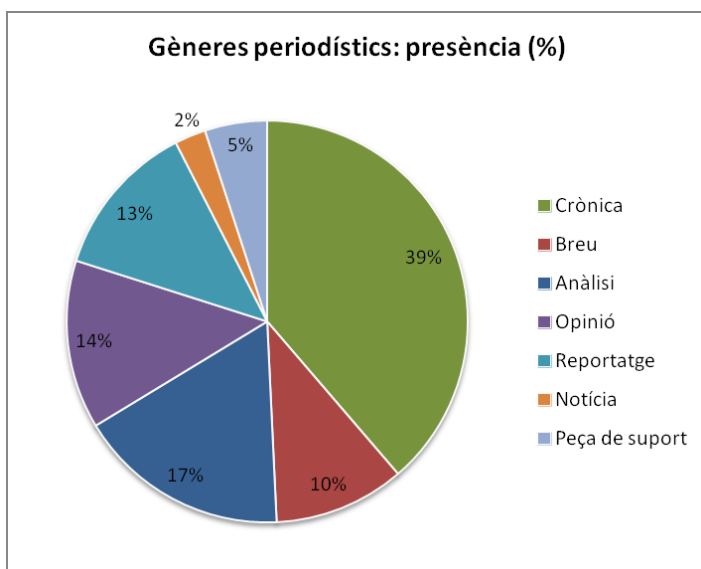
En el cas del R.C.D. Espanyol també hi són actiu important les cròniques, amb la publicació de 3 cròniques de declaracions i 2 cròniques breus sobre els partits disputats per l'equip periquito. La resta d'equips de les lligues espanyoles no demostren prou pes periodístic per a ser analitzats a títol individual: és el cas del Girona F.C., al qual es dedica un reportatge sobre el seu club, i un breu sobre el Llevant F.C.

Centrant-nos ara en el tractament donat als dos equips de la Bundesliga i principals rivals del Barça i del Madrid a les semifinals de Champions, destaca la cobertura dedicada al Bayern de Munic, principalment a través del gènere del reportatge, que acostia el club muniquès als lectors. Aquesta funció s'assoleix amb la publicació de 3 reportatges sobre el club, 2 sobre dos dels seus actors principals, 2 més sobre la participació i trajectòria de l'equip en la competició i, finalment, 1 altre sobre l'afició que l'acompanya el dia del partit disputat al Camp Nou, a Barcelona. Dos altres gèneres, particularment utilitzats només per al Barça, es dediquen també al Bayern: es comptabilitzen 4 apunts i 1 anàlisi dels jugadors, després del partit. Per contra, el Borussia Dortmund és protagonista de 3 peces: 1 reportatge del club, un flaix i una anàlisi postpartit.

Pel que fa a la informació relacionada amb les diverses competicions, destaca el tractament dels partits de la Lliga BBVA mitjançant el gènere de la crònica (7 cròniques de partits, 7 cròniques breus de partits i 4 fitxes de crònica individuals), així com l'anàlisi prèvia de tres matxs. La Lliga Adelante segueix la mateixa tònica, amb la publicació de 5 cròniques breus d'alguns dels partits disputats. La Lliga de futbol femenina només és mencionada en una notícia.

Traslladant l'estudi a les competicions internacionals, la Premier League esdevé el torneig més popular, amb la redacció de 2 cròniques breus de partits, 2 breus i la dedicació de 3 articles dels col·laboradors. *La Vanguardia* també dona certa amplitud als afers de la Bundesliga, tot publicant 1 reportatge sobre els principals clubs que lideren aquesta Lliga (dos són els antagonistes del Barça i del Madrid a la Champions), una crònica d'un partit i un flaix.

La resta de competicions internacionals amb cobertura (Lliga Europa, Lliga Itàlia i altres lligues internacionals) tenen, com a gèneres principals, les cròniques breus dels partits i les notícies breus.

Font: elaboració pròpia.

(2%).

Analitzat en conjunt, la crònica és el gènere periodístic predominant a la secció “Esports” de *La Vanguardia* (77 textos, que reflecteixen el 39% del total), seguida per l’anàlisi (34 peces, 17%). L’article d’opinió i el reportatge són les següents gammes amb més presència (27 i 25 textos, que representen el 14% i 13% sobre el total, respectivament). El breu o flaix s’ocupa del tractament informatiu en 21 ocasions (10%), mentre la notícia, en 5

Finalment, destaca la peça de suport com a gènere de recurs en les peces informatives publicades per *La Vanguardia* (10 textos, 5%).

Identificació i diferenciació entre els gèneres d’informació i de comentari

Seguint les pròpies normes establertes per la capçalera, en compliment del punt 3.3 de l'Estatut de redacció de *La Vanguardia* (2004, 478): “La informació se darà al público claramente diferenciada de las opiniones y los comentarios”, cada dia es reserva mitja part superior de l’última pàgina de la secció per a l’apartat d’opinió “Per l’escaire”. Ve emmarcada amb un requadre de línies foques, i l’encapçalament és tenyit de verd. Al centre de l’encapçalament s’hi situa la fotografia que identifica l’autoria. A la part esquerra de la foto s’hi indica el títol de l’apartat, que és “Per l’escaire” i, a la dreta, el nom i cognom de l’autor.

Tanmateix, entre les pàgines de la secció, diàriament s’hi situa el bloc “Panorama”, que recull l’actualitat esportiva mitjançant el gènere de la notícia breu o flaix. L’encapçalament d’aquest apartat és remarcat amb un fons verd i, la tipografia, de color blanc. Els breus que s’hi presenten vénen introduïts pel seu títol, però també s’hi indica amb majúscules a quin esport fan referència, que anirà seguit per un petit triangle vermell, que dona peu a l’inici del cos del text.

A més, a *La Vanguardia* també es fa palesa una identificació clara de les peces d’anàlisi, mitjançant el color i la tipografia. Després del títol de la peça, s’inclou la fotografia de l’autor. Amb lletres majúscules i de color verdós s’indica el nom de l’apartat fix (com és el cas de l’anàlisi “El tercer temps”) o bé el nom del gènere, “Anàlisi” i, a sota d’aquest, el nom de l’autor, en minúscules.

8.3.2.3. Sobre els periodistes

Autories habituals que presenten informació futbolística

Abans d'iniciar l'anàlisi dels diversos autors, és necessari destacar el fort pes de la firma de Redacció en el conjunt de peces futbolístiques publicades per *La Vanguardia*. De les 199 peces recollides, 36 són firmades per Redacció en l'apartat "Panorama", on destaca el gènere de la notícia breu. Aquest valor representa el 26% del total de peces redactades que, en aquest cas, l'autoria i responsabilitat periodística queda repartida en el conjunt de redactors. Per descomptat, se sobreentén que qualsevol peça que es publiqui és responsabilitat de tot l'equip, però que no hi hagi la firma d'un periodista en un nombre tan alt de textos, xoca amb la tendència habitual.

De les 15 autories principals, 8 són redactors i els 7 restants són col·laboradors habituals. Malgrat que d'aquest apunt destaca l'ampli protagonisme dels col·laboradors per donar contingut a la secció d'"Esports" de la capçalera, val a dir que tots (excepte un d'ells) publiquen els seus articles d'opinió en un mateix espai fix, dedicat al comentari. S'anomena "Per l'escaire" i es situa sempre a l'última pàgina de la secció d'Esports. El seu format només permet un article d'opinió diari, així que els diversos col·laboradors hi participen, normalment, una vegada per setmana. Una altra dada destacable d'aquest espai d'opinió és que tots els col·laboradors que hi participen, el dediquen al Barça. Aquests són periodistes i escriptors tan reconeguts com Enric Bañeres (fou Cap d'Esports de *La Vanguardia*; autor de diversos llibres sobre el F.C. Barcelona i col·laborador esportiu a *Mundo Deportivo*, *Cadena Ser* i *Rac-1*), Sergi Pàmies (periodista i escriptor interessat en el futbol), Jordi Costa (Periodista esportiu a *Rac1*. Col·labora en programes de futbol a *TV3*) i Ramon Solsona (escriptor i periodista). D'entre els col·laboradors destaca Màrius Carol, actual director de *La Vanguardia* (el director del diari en el període d'anàlisi era José Antich) i tertulià de nombrosos programes de televisió i ràdio, dedicats a l'esport. El seu interès futbolístic i afinitat pel Barça, el porten a formar part del compendi de col·laboradors que participen a l'espai "Per l'escaire". Un altre col·laborador especial és en Joan Golobart, que té un paper molt actiu com a creador de contingut futbolístic, principalment centrat amb el .F.C. Barcelona. Golobart és ex futbolista i la seva participació és dedicada a l'anàlisi tècnica, emmarcada en l'apartat "El tercer temps", i a l'article d'opinió puntual a "Per l'escaire".

En referència a l'equip de Redacció d'Esports, cal introduir la figura de Dagoberto Escorcia, actual Cap d'Esports. El tema principal amb què es centra és el F.C. Barcelona i, malgrat que empli diversos gèneres, destaquen els seus articles d'opinió sobre l'equip blaugrana. Organitzant els redactors segons les seves tendències temàtiques (sobre els diversos equips), pel que fa al tractament del Barça, s'identifiquen els periodistes Juan Bautista Martínez (dedicat a la crònica del partit) i en Carles Ruipérez (ocupat en el reportatge i la crònica de declaracions). El gènere de la contracrònica, que comentàvem en l'anàlisi de les peces periodístiques dedicades al Barça, és

obra del periodista Antoni López. Signant des de Madrid, el periodista Carlos Novo s'ocupa de la informació referent al reial Madrid i a la resta d'equips de primera divisió que es troben en aquesta Comunitat, emprant la crònica com a gènere principal. Pel que fa al R.C.D. Espanyol, Juan Antonio Casanova (periodista habituat a l'actualitat del bàsquet i amb àmplia experiència periodística) s'ocupa de les peces d'anàlisi, mentre el redactor, Ramón Álvarez, treballa la crònica dels partits jugats tant per l'Espanyol com per altres equips catalans de primera i segona divisió (A i B). Centrats en les competicions estrangeres hi trobem al col·laborador Rafael Ramos (advocat i periodista que fou 17 anys corresponsal a Washington), que es dedica al comentari de la Lliga anglesa a l'espai d'opinió propi "Històries de la Premier", i a Isaac Lluch, el corresponsal de l'Ara a Alemanya que participa com a servei especial a *La Vanguardia* (es comptabilitza com a redactor), i que s'ocupa de presentar, principalment, el Bayern de Munic mitjançant el reportatge.

Tendències en l'ús dels gèneres informatius i de comentari

Els gèneres d'opinió són principalment atorgats als col·laboradors habituals. Només el Cap de Redacció, Dagoberto Escorcia, és autor dels articles d'opinió recollits.

Tendències exclusivistes pel que fa a la cobertura d'un esport, o d'uns equips

Del conjunt de redactors sobre l'actualitat futbolística, sobresurt Juan Antonio Casanova com a periodista especialitzat en bàsquet. La major part dels redactors sí que tenen un club assignat, malgrat que alguns periodistes es dediquen al seguiment d'un grup d'equips d'una mateixa zona.

8.3.3. Resultats de l'Ara

8.3.3.1. Sobre el bloc temàtic sobre esports:

Seccions habituals del diari

Seguint l'ordre, just després de la "Portada" ens trobem les seccions: "Les claus del dia", "Tema del dia", "Política", "Internacional", "Economia", "Societat", "Debat", "L'entrevista", "Mirades" (foto del dia), "Cultura", "Esports", "Serveis" (cartellera de cinema), "Mèdia", "Passi-hobé" (passatemps), i finalitza amb la "Contraportada".

Suplements periòdics

El diari es complementa amb diversos suplements, com: *Criatures* (infants), *Emprenem* (economia), *Ara Tu* (dominical) i la revista de cultura i oci, *Play*, però no en publica cap dedicat a l'esport.

Identificació diferenciada de la secció d'esports

La capçalera distingeix les diverses seccions mitjançant el color. A la primera pàgina de la primera secció que s'identifiqui amb un mateix color, s'introdueix una franja vertical a la part esquerra amb la lletra 'a', de color blanc, i el fons pintat del color de la secció. Val a dir que el color blau és el color corporatiu del diari Ara (com s'indica a la portada, on la marca del diari apareix d'aquest color), així com les seccions "Les claus del dia" i la "Contraportada". La primera franja s'introdueix a la secció "Tema del dia". És de color blau, i abasta també les seccions: "Política", "Internacional", "Economia" i "Societat". La part de "Debat" i "L'entrevista" vénen marcades amb una franja gris. El color lila identifica la secció "Cultura" i, el verd, la d'"Esports". Finalment, la franja taronja identifica les tres darreres seccions de la capçalera: "Serveis", "Mèdia" i "Passi-hobé".

Posició de la secció d'esports

La secció "Esports" es situa, normalment, a la penúltima part del diari, just abans de les seccions "Serveis", "Mèdia" i "Passi-hobé".

El verd és el color que identifica la secció Esports del diari Ara. Font: Ara (15/04/2013).

Extensió de la secció d'esports

Ordenades segons la seva extensió mitjana al llarg de la setmana, es presenten les seccions publicades per l'Ara: Esports és el bloc amb més extensió (14%); el "Tema del dia" i "Mèdia" ocupen la segona posició, empatats amb un 10% del total de presència cadascun. "Societat" és la quarta secció amb més extensió (9%) seguida, molt de prop, per "Política", "Internacional" i "Cultura", que presenten un 8% cadascuna. "Economia" (7%), "Debat" (6%) i "Serveis" (6%) es troben a

la cua de les seccions amb menys rellevància a la capçalera. Amb un 4% es situen "Les claus del dia", "Mirades" (la foto del dia) i "Passi-hobé". Tanca la classificació l'apartat de "L'entrevista", que es publica diàriament excepte els diumenges.

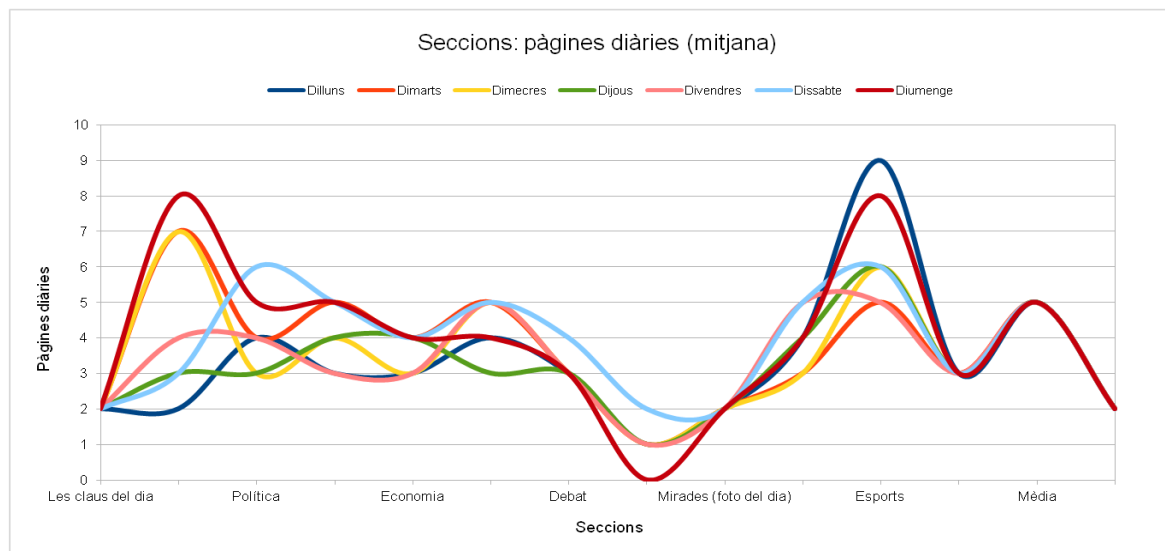

Font: elaboració pròpia.

La secció "Esports" és la secció amb més extensió al diari Ara, amb un total d'unes 6 pàgines diàries de mitjana, seguida, molt de prop, per les seccions "Tema del dia" i "Mèdia" (5 pàgines cadascuna). Aquestes dades ens permeten arribar a la conclusió que al diari Ara la informació esportiva és un pilar fonamental de la seva jornada periodística. Una altra qüestió rellevant és plantejar-se per què les seccions "Tema del dia" i "Mèdia" són les següents a tenir més extensió, quan la tònica general de la premsa d'informació general no és aquesta (en el cas d'*El País*, les seccions "España" i "Internacional" eren capdavanteres i, a *La Vanguardia*, "Internacional" també passa pel davant a la secció "Esports"). Per una banda, a el "Tema del dia" s'identifica la jornada amb un tema d'actualitat i d'interès social, al que dedica un aprofundiment important. Per l'altra, la secció "Mèdia" recopila la informació referent als mitjans de comunicació i als seus protagonistes (principalment l'*star system* del cinema i la televisió), així com la programació de televisió. Així doncs, l'Ara centra més el focus de l'actualitat diària en el que podríem identificar com a temes de cultura popular, temes que marquen l'ordre del dia, que seran els temes de conversa que tindrà la gent a l'oficina, quan es reuneixi amb els amics, i que compartiran i viralitzaran a través dels *social media*.

Dies amb més cobertura informativa sobre esports

La mitjana de textos sobre esport habitual que publica l'Ara cada setmana és d'unes 6 pàgines diàries, però, seguint la tònica habitual instaurada, el volum s'accentua els dilluns i els diumenges, dies en què s'arriben a publicar entre 9 i 8 pàgines, respectivament. Els dimecres, dijous i dissabte recullen fins a 6 pàgines, mentre el dimarts i el divendres, 5.

Font: elaboració pròpia.

Cobertura informativa sobre esports

Un cop situats dins la secció "Esports", s'observa el protagonisme absolut de l'actualitat futbolística, per sobre de la resta d'esports, arribant gairebé al 60% de l'extensió total de la secció, valor que representen les seves 239 peces. La diferència és desproporcionada respecte a l'anàlisi de l'actualitat esportiva dels altres esports ja que, el bàsquet, que esdevé el segon esport amb més presència, només ocupa el 13% de l'espai total (amb 53 peces dedicades), seguit pel tennis (4% i 17 peces); el ciclisme, l'handbol i l'hoquei patins (3% i unes 13 peces cadascun); la fórmula 1, el futbol sala, el motociclisme i el rugbi (6 peces cadascun, aproximadament, que representa un 2% del total) i, amb un 1% de representació, s'hi troben l'atletisme, l'hoquei herba, l'hoquei patins femení, el món del motor, la natació sincronitzada, el trial, l'ultratrail i el waterpolo masculí i femení.

Disciplines esportives	Nº peces	Presència (%)
Atletisme	2	0,5
Baseball	1	0,2
Bàsquet	53	12,9
Ciclisme	12	2,9
Esport muntanya	1	0,2
Fórmula 1	6	1,5
Futbol	239	58,3
Futbol sala	6	1,5
Golf	1	0,2
Handbol	14	3,4
Hoquei herba	2	0,5
Hoquei patins	13	3,2
Hoquei patins femení	4	1,0
Motociclisme	9	2,2
Motor	4	1,0
Natació sincronitzada	4	1,0
Rugbi	6	1,5
Tennis	17	4,1
Trial	2	0,5
Ultratrail	3	0,7
UFEC	2	0,5
Waterpolo	4	1,0
Waterpolo femení	3	0,7
X-Games	1	0,2
Total peces	409	100

Font: elaboració pròpia.

Un altre aspecte que s'ha de tenir en compte és la varietat d'esports a què l'Ara dedica, almenys, una peça durant el període analitzat: es fa menció de fins a 24 esports, descartant les dues peces dedicades a la Unió de Federacions Esportives de Catalunya. És un valor molt alt respecte a l'heterogeneïtat esportiva que presenten les altres dues capçaleres analitzades, malgrat que en alguns esports només es dediquin una o dues peces, per la qual cosa tenen una presència residual en el conjunt informatiu sobre esport. És el cas dels X-Games, el golf, l'esport de muntanya o el baseball, que no arriben a representar un 1% del total de l'espai.

Disciplina esportiva habitual en l'obertura de la secció

Del període de 22 dies analitzats, 21 dies obre secció l'actualitat futbolística. El seu lideratge només es trenca durant una jornada, on la Unió de Federacions Esportives de Catalunya ocupa el seu lloc inaugural.

Presència de temes esportius a la portada de la capçalera

Durant 11 jornades, de les 22 analitzades, apareix en portada alguna referència de matèria esportiva, en les quals el futbol n'és el protagonista en 9 ocasions (15, 24, 25, 27 i 28 d'abril, i 1, 2, 3 i 6 de maig del 2013), i el motociclisme i el bàsquet, una vegada (el 22 i el 30 d'abril del 2013, respectivament). És a dir, durant la meitat dels dies analitzats, l'actualitat esportiva pren un lloc a la portada de la capçalera, i el futbol acostuma a ser-ne l'actor principal.

Presència de temàtica esportiva en altres seccions de la capçalera

Fora de la secció esportiva, es presenten un bon seguit de peces en referència al món de l'esport, principalment a la segona i tercera pàgines de la capçalera (que són identificades com la secció Les claus del dia) i també a la "Contraportada". La secció "Les claus del dia" ens presenta diversos apartats fixes, alguns dels quals on l'esport acostuma a ser-hi present.

És el cas de l'apartat "AraSí/ AraNo" que, diàriament, avalua positiva o negativament les actuacions de dos protagonistes rellevants de la jornada. De les sis ocasions amb què s'avaluen actors del món de l'esport, 5 són positives (Abidal, 21/04/2013; Tito Vilanova, 27/04/2013; Ignasi Guiu (entrenador del CN Sabadell-waterpolo femení, 29/04/2013; Jason Collins, 30/04/2013; Dani Pedrosa, 6/05/2013) i 1 negativa (José Mourinho, 4/05/2013). Segons les dades, doncs, el futbol és avaluat en 3 ocasions (una d'aquestes negativa), mentre el bàsquet, el motociclisme i el waterpolo femení tenen una menció.

Mostra de "L'acudit" i "AraSí/AraNo". Font: Ara (30/04/2013).

A la segona pàgina de "Les claus del dia" (seria la tercera del diari) hi ha un espai reservat al gènere de l'acudit gràfic d'actualitat, titulat "L'acudit", on el guionista i col·laborador de l'Ara, Fran Domènech, ens presenta una caricatura, escena, esdeveniment o diàleg imaginari, que en certa manera al·ludeix a una realitat d'actualitat que el lector coneix, i que es tracta mitjançant una atmosfera d'exageració i de broma (Gomis, 1989, 180). Del període analitzat s'extreuen dos acudits que fan referència al món de l'esport, especialment a l'àmbit del futbol i, en particular, a la realitat del Barça. Un d'ells es publica el 25 d'abril (dia després de la derrota del Barça al partit d'anada de semifinals), i l'altre el 30 d'abril (el mateix dia que el Barça juga a casa contra el Bayern el partit de tornada).

Un altre apartat, anomenat "Parlem-ne", és un espai fix però amb participació variable de diversos membres de l'equip de l'Ara. El dia 30 d'abril del 2013, Ignasi Garay, el director adjunt del diari, dedica aquest espai per reflexionar sobre el jugador de la NBA, Jason Collins, que aleshores havia declarat obertament la seva homosexualitat.

Un altre espai, que reflecteix la voluntat de l'Ara de ser eina de participació i amb sintonia amb la innovació tecnològica, presenta diàriament, en forma de columna, les piulades que creu rellevants del dia anterior a "Vist al Twitter". Normalment recull missatges publicats per periodistes, escriptors i intel·lectuals, però en una ocasió, afegeix en aquest llistat una piulada del jugador del F.C. Barcelona, Cesc Fàbregas, el dia 3 de maig del 2013.

Per últim, un altre apartat present a Les claus del dia és "Pareu màquines", on Àlex Gutiérrez, cap de "Mèdia", analitza breument dos contextos sobre els mitjans de comunicació que li semblen interessant. Així, en el cas del

parlem-ne

Jason Collins

Tot canvia permanentment i precisament per això ens costa molt de canviar. Ens aferrem a les seguretats que tenim més a mà, les que portem més adherides, a vegades inconscientment. Ens passa una mica com amb les olors, que ens impregnen sense adonar-nos-en. Després d'un cap de setmana a la vora del foc, el fum s'ha apoderat de nosaltres. Les botes d'un pagès que tracti amb bestiar, per molt fregall i lleixiu que els apliquis, mai arriben a perdre del tot el ferum animal, l'olor de llet agra i fems. Hi ha coses que ens acompanyen tota la vida: els records d'infantesa, els prejudicis ambientals, les il·lusions perdudes i certes conviccions ideològiques o morals que a vegades són més difícils de destruir que la indestructible fe dels avis.

que no canvia. El jugador de la NBA Jason Collins es va convertir ahir en el primer esportista de les quatre grans lligues professionals nord-americanes que declara la seva homosexualitat. El president Obama, una filla de Clinton que havia estudiat amb ell a Stanford i Kobe Bryant van afanyar-se a donar-li suport. És important tant el gest de Collins com els dels que li han fet costat. Perquè, així com en el terreny de la física és sabut que una peça rígida costa menys de trencar que una de flexible, en qüestions de moral sexual hi ha rigideses que semblen eternes. Collins ha fet un triple de campionat per refutar els que s'agafen a la tradició com una taula de salvació davant un món canviant. Té molt més interès agafar-se a la llibertat. I, si pot ser, a l'amor.

IGNASI ARAGAY
DIRECTOR ADJUNT

Font: Ara (30/04/2013).

vist altwitter

Cesc Fàbregas (@cesc4official)

Jugador del FCB

"Després d'una dura semifinal hem de mirar endavant i centrar tots els esforços en la Lliga. Gràcies a tots pel vostre suport en tot moment!"

Font: Ara (3/05/2013).

pareumàquines

Hi ha quatres i quatres, en la premsa esportiva

Telegrama Champions. El número 4 apareixia més gran a les portades de l'Sport i del Mundo Deportivo d'ahir que no pas a les d'abans-d'ahir. Stop. La web de Marca concedia que els tres primers gols del Bayern havien sigut il·legals. Andújar *dixit*, però l'endemà el diari ho rebaixava a només dos. Stop. Per a l'As, un 4 a 0 és "Fi de cicle", mentre que un 4 a 1 és una operació remuntada, amb tres esments a la portada. Stop. Només Mundo Deportivo va posar que el Barça havia guanyat la lliga d'handbol en primera pàgina. Stop.

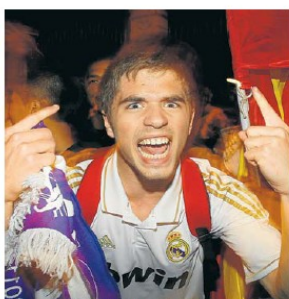
Font: Ara (26/04/2013).

articles d'opinió de l'Antoni Bassas, un el dedica a la reflexió sobre el futbol i el respecte entre aficions i nacionalitats ("L'insult normal", 15/04/2013), un altre sobre la participació del Barça a la Lliga de Campions ("Un final honorable", 29/04/2013) i, finalment, un altre dedicat a la figura de Tito Vilanova, l'entrenador del Barça ("que passi el líder, sisplau", 6/05/2013). El 27 d'abril de 2013, Albert Om també dedica el seu article per destacar la trajectòria i la personalitat de Marc Márquez com a pilot referent de motociclisme, que titula "El nou Ronaldinho".

L'insult normal

L'esport professional d'elit és, a tot el món, el gran aparador de les tendències socials i polítiques contemporànies, perquè la seva irreflexible penetració permet col·locar una tendència que ja està passant al centre de la conversa i la convertir en la nova normalitat.

Un aficionat del Real Madrid a la Ciutat de València, 1996. www.rsssf.com

les dues seccions situades que es va endur l'himen esportiu de part d'aficionats bascos i catalans a les finals de Copa del Barça a València el 2009 i a Madrid el 2012. Però, d'entrada de banda el nombre i la grandesa dels casos, garanteix sempre, per no dir sempre, el criteri paragonable al Camp Nou (per parlar de la caixa de ressonància esportiva catalana més gran i més activa) ha estat afirmativa i lliure d'inèrcia.

Si els estada són un reflex del debat contemporani, no és estrany que aquestes manifestacions es vinguin a contrari, com

El nou Ronaldinho

Jorge Lorenzo podria ser Cristiano Ronaldo; Dani Pedrosa tendeix més a la introspecció de Leo Messi. Facin lloc, senyors, que ara arribis tu, Marc Márquez, el Ronaldinho de les motos. El somriure que revolucionarà un esport que havia perdut la batalla contra la Fórmula 1.

Tu peses 60 quilos i la teva mitja vida. És aquesta fragilitat del teu cos i del teu que desperta l'instint matern i de moltes mares que et veuen com el seu nen i que pateixen perquè no et trobi mai en via d'aquesta revista. Però al mateix temps, et és més oportunitat de la classe, el més valent, el que porta les seves de cad. Tu tens tot, Marc. I per això ens enganem a la telecada diuen que corres i ens imaginem que, a casa et caïes, després pilotar amb el mateix somriure que et descobrim a la pista d'arrissada.

El teu, però, no és el ritm d'ultrapassada, sinó de tota una família que viu el teu oci amb orgull, patiment i responsabilitat. Una família de pobles i obrers, amb un pare, en solità, que és constructor i s'encarrega de fabricar, i una mare, la Rosa, que és administradora d'una empresa de camions. I l'avi Ramon, que va venir de Granada, que a ha fet un part de pensar que es va operar del cor gràcies a tu, que l'has dir que, després d'una operació que el Campionat del Món, havia de passar pel què.

Tens vint anys i no has volgut, encara, tancar el cordó umbilical que t'unia a la teva família. Vias a Corvera, a casa dels pares, en una habitació amb llit i un taulell, i la parella, des de moltes minuts de Valentí no Bossa. Juges a futbol al carrer amb els seus germans i vas a casa els ves a fer un pató, abans de marxar de viatge. A l'avi hi puja un nen i la motu un home, com aquestes criatures de la mitologia grega, que en una mateixa hora meteixen cavall. Tu, meta més home, meteix nen. Un moment, molt dolc, Marc.

P.D. Pel meu pare et "aquest mano". Aquest mano això, aquest mano allò... No recordo que ell hagués mirat mai el motociclisme. Ara em truca cada diumenge que corre. Després de veure'guanyar al circuit d'Astúria, em va dir: "Pobre de tu que la carta d'aquesta setmana no l'he llegida a aquest mano".

Articles publicats per Antoni Bassas i Albert Om a la "Contraportada" del diari. Font: Ara (15/04/2013 i 27/04/2013).

Apartats fixos a la secció d'esports

Quant a localitzar apartats fixos en la secció, hi podem trobar, diàriament, l'apartat "En Breu", que té l'extensió d'una columna i que pot estar present en una o en dues pàgines, i també l'apartat "I més a l'ara.cat", que recull tres flaixos de l'actualitat esportiva que es poden trobar a la seva edició digital. En aquesta zona recalca, sovint, els anuncis dels propers partits que es disputaran o les rodes de premsa que es celebraran en pròximament.

Tipologia d'informació poliesportiva present en la secció d'esports

Els dilluns es presenta la classificació i als resultats dels últims partits disputats de les competicions esportives més destacades: primera divisió (futbol), segona divisió (futbol), segona divisió B (futbol), així com la Lliga Endesa (bàsquet) i l'OK Lliga (hoquei patins). Al marge d'indicar els resultats i la classificació de la competició, en el cas de la primera divisió de futbol també s'indiquen altres dades, com la graella dels propers partits de la Lliga BBVA (horari i canal de televisió), així com els jugadors més golejadors i els porters menys golejats de la jornada. Pel que fa a la segona divisió, com a dada extra només s'indica la graella dels partits de la següent jornada de la Lliga Adelante. La classificació i els resultats de la resta d'esports s'indiquen a les peces periodístiques que en facin referència explícita. No es publiquen en aquest apartat

8.3.3.2. Sobre el marc futbolístic

Equip o equips destinats a l'obertura de l'apartat futbolístic

Si el futbol destaca per ser l'esport que obre la secció d'“Esports”, el Barça és el club que, durant totes les jornades, obre la subsecció futbolística. Només en una ocasió comparteix protagonisme amb el Reial Madrid. Aquest resultat testimonia el posicionament clar del diari cap a l'equip blaugrana, donant-li tot el protagonisme en l'obertura de la secció.

Cobertura informativa per equips i competicions futbolístiques

Seguint la tendència marcada pel fet que el Barça obri secció diàriament, les 97 peces que es dediquen a l'actualitat d'aquest club i que representen el 41% del total de la informació referent al món del futbol, ens segueixen guiant cap al marcat posicionament de la capçalera cap al F.C. Barcelona. La contraposició d'aquests resultats destaquen respecte als obtinguts pel Reial Madrid, equip al que es dediquen un volum de 19 textos, que simbolitzen el 8% del total). El segueix molt de prop el R.C.D. Espanyol, que és protagonista en 15 ocasions, i que s'enduria el 6% del pastís. La resta d'equips de primera divisió als que es dediquen textos a títol individual són l'Athlètic de Bilbao, el .F.C Girona i el Llevant F.C., però cal advertir que només es mencionen una vegada cadascun, i junts representen, només, un 1% del total.

Pel que fa als equips alemanys rivals del F.C. Barcelona i del Reial Madrid a les semifinals de Champions, el Bayern de Munic i el Borussia Dortmund, ambdós esdevenen, també, referents de la diferència de tractament entre els dos equips protagonistes de la Lliga BBVA. Els redactors esportius de l'Ara destinen 12 textos per a parlar sobre el Bayern de Munic i, tan sols un, per al Borussia Dortmund.

Respecte als textos referents a les diverses competicions futbolístiques, a nivell nacional destaca la Lliga BBVA, partits de la qual es recullen en 31 peces, seguida de la Lliga Adelante, amb 15 textos. L'Ara també dóna certa presència als grups de segona divisió B amb la redacció de 3 peces, així com a la Lliga femenina (6 textos) i a la Copa Catalunya (5 peces). Sobre les diverses competicions internacionals, destaca el tractament de les competicions europees (Lliga Europa i Lliga de Campions), que acumulen 7 textos periodístics, seguides per les Lligues francesa, holandesa, israeliana, italiana i brasilera, a les quals es dedica un breu a cadascuna. Contràriament, es presenten 4 textos referents als partits de la Lliga Alemanya o Bundesliga, així com també per a les dues competicions angleses destacades en conjunt (la Lliga Anglesa o Premier League i la Copa anglesa).

Sens dubte, El Barça és el club que més varietat de gèneres periodístics narren i valoren la seva actualitat. Destaquen però, la crònica de declaracions i l'article d'opinió per part dels col·laboradors habituals (14 i 13 textos, respectivament). A més, amb relació als gèneres de comentari, on l'article d'opinió dels col·laboradors destaca exageradament per sobre de la resta (dels 20 articles publicats, 13 estan centrats en el Barça), és indispensable destacar que el F.C. Barcelona és l'únic equip al qual els redactors de la capçalera dediquen articles d'opinió (4, per ser exactes). Seguint el mateix camí, malgrat que no es tracti d'un gènere predominant, l'anàlisi dels jugadors per part d'un col·laborador a l'apartat "L'examen de la TDP" avalua exclusivament, i fins a 4 vegades, l'actuació dels jugadors del Barça en alguns dels seus partits. Les notícies breus o flaixos també són part de la informació blaugrana (9 textos), seguits dels reportatges sobre el club (8) i la crònica del partit (7).

Vist en conjunt, el gènere de l'anàlisi esdevé una eina clau pel que fa a la informació i valoració sobre el Barça: l'anàlisi prèvia i postpartit es publiquen en 10 ocasions cadascuna, seguides per una anàlisi tècnica que s'ofereix en 9 textos periodístics. Juntament amb l'anàlisi dels jugadors, el gènere de l'anàlisi aplega 33 textos periodístics, que supera en 10 la narració dels partits i de les declaracions dels protagonistes mitjançant la crònica.

Malgrat que l'anàlisi sigui distingida com un gènere periodístic de suport de la informació principal a la que acompanya, i sigui inclosa en el grup de gèneres de la informació, el fet que sigui el gènere més habitual en el tractament de la informació del Barça ens pot indicar l'interès de la capçalera en l'estudi, aproximació i avaluació del Barça en la seva trajectòria futbolística, més que no pas la narració 'purista' dels fets. Els vuit reportatges dedicats a aquest club també són un indicador de l'apropament del diari per descobrir les causes i les conseqüències que expliquen el context present blaugrana (connexió amb la interpretació de segon grau).

Quant als textos dedicats al Reial Madrid, els gèneres destacats són la crònica del partit i l'anàlisi prèvia, amb 6 i 5 peces respectivament. Cal remarcar que ambdós gèneres sempre van signats des de Barcelona. És interessant el fet que es dediquin 3 reportatges per ampliar informació sobre el club, tots tres relacions amb la permanència o no de José Mourinho com a tècnic del primer equip, després de la desfeta a la Lliga de Campions i la possibilitat real que no assoleixi els objectius marcats en la Lliga BBVA. Els reportatges analitzen l'estratègia i política de fitxatges de Mourinho durant la seva estada al Reial Madrid, i també s'investiguen els possibles substituïts que podrien ocupar el seu lloc.

Els competidors alemanys del Barça i del Madrid, com hem vist en el recompte de les peces dedicades a cadascun, no reben el mateix tractament. Pel que fa al Bayern de Munic, la crònica de declaracions abans i després del partit són el gènere davanter. El reportatge és el segon gènere amb més protagonisme, dedicat en dues ocasions a donar més informació sobre dos dels protagonistes de l'equip i, en una, a aproximar al lector a la realitat del club. En el cas del Borussia Dortmund, el reportatge del club, on s'explica la seva particularitat accionarial, és l'únic peça que reflecteix l'actualitat de l'equip alemany.

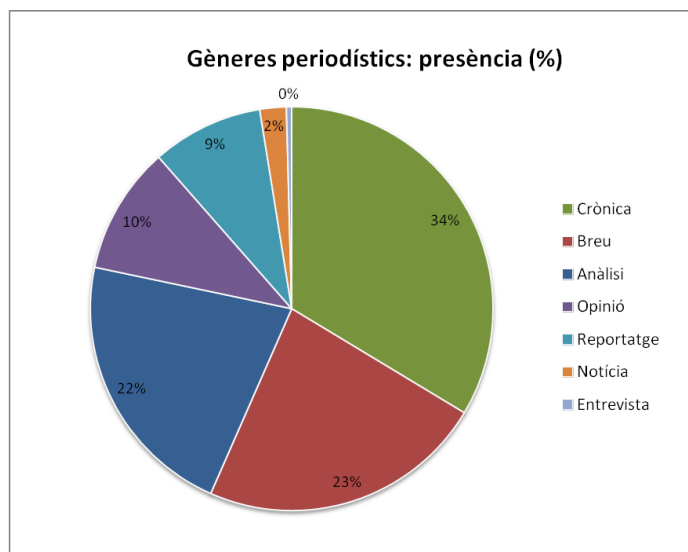
Sobre l'Espanyol, el breu o flaix és el gènere predilecte, seguit dels tres articles d'opinió publicats pel col·laborador i periodista, Xavier Fina, al seu apartat propi "Espècie protegida". Les dues cròniques dels partits disputats per l'Espanyol són narrats en format breu.

La crònica breu del partit és el gènere que reflecteix la major part dels textos referents a les diverses competicions nacionals, des de la Lliga BBVA, la Lliga Adelante, la segona divisió B i la Lliga Femenina. El tractament informatiu de la Copa Catalunya es presenta a partir de la notícia i el breu. El mateix context afecta a les competicions internacionals, on la crònica breu del partit i les notícies breus són els gèneres majoritaris.

Cobertura informativa dedicada a l'esport femení, en general, i al futbol femení, en particular

De les 239 que es dediquen al món de futbol, el futbol femení hi té una presència ínfima, amb una dedicació de 7 peces (es té en compte el flaix dedicat a la Lliga de Campions femenina).

Gèneres periodístics utilitzats per al tractament de l'actualitat de la temàtica futbolística

Font: Ara (30/04/2013).

realment minsa. El reportatge és visible en 21 ocasions (9%), la notícia, 5 (2%) i, l'entrevista, relegada altra vegada com al gènere periodístic minoritari en l'àmbit esportiu, només és present una única vegada.

Identificació i diferenciació entre les d'informació i les de comentari

Després d'analitzar la capçalera, ens trobem una classificació i identificació dels gèneres i de les diverses seccions molt útil per al lector, a través dels recursos del color, els títols identificadors i la tipografia. Per a la distinció dels textos informatius dels d'opinió, els encapçalaments d'aquests últims són pintats de verd. A més, incorporen una fotografia de l'autor, una petita referència a la seva professió i, en algun dels casos, el nom del seu apartat propi a la secció Esports.

34

esportspoliesportiu

DILLUNS, 15 D'ABRIL DEL 2013 ara

Mostra dels encapçalaments de textos d'opinió i dels blocs de breus publicats a les pàgines interiors del diari.

Font: Ara (15/04/2013).

Altres subseccions de la secció "Esports", que van emmarcades de color verd, són els resums de les classificacions (de futbol i poliesportives), la columna de breus, "En Breu", i "I més a l'ara.cat". També el gènere dels breus o flaixos s'emmarquen en una columna, on la tipografia és diferent respecte la resta de textos principals de la pàgina, i cadascun va introduït per un petit quadrat verd (en el cas de l'apartat "En breu"), o un tic blanc (en el cas de l'apartat "I més a l'ara.cat"), a mode de numeració o vinyeta. Pel que fa a les peces informatives, en el cas de la Crònica, s'indica el

gènere després dels títols i de la fitxa del partit, i just abans del text. Per a assenyalar l'anàlisi i l'anàlisi tècnica, també s'empra la mateixa dinàmica, malgrat que en aquest cas no hi ha fitxa del partit, així que el gènere s'indica just després del títol de la peça.

8.3.3.3. Sobre els periodistes

Autories habituals que presenten informació futbolística

La Redacció esportiva de l'Ara, dedicada especialment al món del futbol, és dirigida per en Toni Padilla, que n'és el Cap d'Esports. A nivell futbolístic es mostra la seva preferència cap al tractament informatiu sobre el F.C. Barcelona (cobreix a Munic l'anada de semifinals, com a enviat especial). Com a particularitats, col·labora en altres mitjans, com *Radio Marca*, *Rac1*, *GoIT*, *CatRàdio* i *Vilaweb*, i a l'Ara també participa en la redacció d'altres esports, entre els que hi trobem el ciclisme, l'handbol i el bàsquet. Una altra redactora destacada de la Redacció de la capçalera és Natalia Arroyo, que demostra la seva experiència com a ex futbolista d'elit, com a entrenadora i com a seleccionadora, en les seves anàlisis i cròniques referents al Barça, a l'Espanyol i també a la Lliga Femenina. Com a periodista esportiva, també col·labora a *GoIT*.

Amb l'anàlisi de les peces futbolístiques ha quedat palesa la supremacia del Barça com el club amb més tractament informatiu. Els redactors que s'ocupen dels textos blaugrana són, majoritàriament, Albert Llimós, Albert Solé i Nuria García, aquesta última dedicada en exclusiva a cobrir les rodes de premsa del club, motiu pel qual treballa habitualment amb la crònica de declaracions. Els periodistes Àlex Gozalbo i Pol Frias són els encarregats d'analitzar l'actualitat del Reial Madrid. Ambdós estan centrats en el gènere de l'anàlisi i, com a fet destacable, firmen des de la Barcelona. Aquest fet indica que no es traslladen al lloc dels fets, sinó que treballen la informació des de la Redacció.

Dels nou redactors localitzats, Isaac Lluch és el periodista que varia sobre la resta pel fet que s'ocupa del servei especial esportiu a Alemanya durant tot l'any, com a corresponsal, on col·labora també amb *La Vanguardia* i amb *Rac-1*. El període analitzat destaca la seva tasca com a gran reporter dels equips alemanys, Bayern de Munic i Borussia Dortmund. Martí Molina és el redactor que s'ocupa del tractament de la resta d'equips, mitjançant la crònica i l'anàlisi, tot firmant des de Barcelona.

A l'Ara és important la presència de col·laboradors, ja que dels 16 professionals habituals, 9 són redactors fixos i, 7, col·laboradors. D'aquests, la major part es dediquen al periodisme esportiu en els mitjans audiovisuals (ràdio i televisió). Carles Fité és un periodista esportiu freelance que, amés de col·laborar amb l'Ara, ho fa també a *Punto Radio*, *La Sexta*, *Esport3*, *Punto Radio* i a

Rac1. Signant des de la capital espanyola, es centra en el Reial Madrid a través dels seus article d'opinió, emmarcats en l'apartat propi "Des de la Castellana", així com dels reportatges sobre aquest club. Els periodistes esportius Joan Maria Pou i Jordi Borda participen a l'*Ara* amb els seus espais propis: "Fot-li Pou" i "La pàgina Borda", on analitzen l'actualitat blaugrana a través d'articles d'opinió. Joan Maria Pou és reconegut com a locutor radiofònic especialitzat en futbol, als programes de *Rac-1*, "Fot-li Pou" i "El Barça juga a Rac1". Per altra banda, Jordi Borda participa a *Catalunya Ràdio*. Un altres periodistes esportiu lligat al món radiofònic és Ricard Torquemada, que és analista del Barça al programa "La transmissió d'en Puyal" a *Catalunya Ràdio*, títol amb què s'inspira el seu apartat d'opinió a l'*Ara*, "L'examen de la TDP". Xavier Bosch, periodista, presentador a *TV3* i locutor del programa futbolístic "Cafè Baviera" de *Rac1* fins 2004, col·labora a *Mundo Deportivo* i a l'*Ara*, del qual n'és accionista. Hi participa publicant els seus articles al seu apartat, "Cafè Baviera", fent clara al·lusió al programa radiofònic que hauria locutat amb anterioritat. Un altre comentarista futbolístic a *TV3*, i que també participa a l'*Ara*, és Jordi Sunyer, que també participa habitualment amb els seus articles d'opinió a l'espai propi "El germà petit". Lluny de la professió periodística hi trobem Xavier Fina, filòsof aficionat del R.C.D. Espanyol, dedica aquest club els seus articles d'opinió, sota el títol "Espècie protegida".

Tendències en l'ús dels gèneres informatius i de comentari

Els gèneres de comentari queden relegats als col·laboradors habituals, sent una excepció els quatre articles d'opinió publicats pels redactors de l'*Ara* sobre el F.C. Barcelona.

Tendències exclusivistes pel que fa a la cobertura d'un esport, o d'uns equips

Els redactors, a l'hora de treballar en el marc d'un esport en concret, tendeixen a centrar-se en un equip o equips d'una mateixa àrea geogràfica.

Així mateix, com a Cap d'Esports de l'*Ara*, destaca la figura de Toni Padilla, que es dedica tant al futbol com a les principals competicions de la resta d'esports. Àlex Gozalbo es distingeix també com a redactor de bàsquet; Nuria García, com a redactora del món del motor i, Martí Molina, com a redactor de rugbi.

9. Conclusions de la investigació

En aquest primer bloc de les conclusions es pretén donar resposta a les hipòtesis específiques plantejades. Posteriorment, i a mode de conclusions finals, s'exposen els raonaments i les deduccions referents a l'expectativa de recerca general d'aquest treball.

1) Els esports acostumen a tenir una presència habitual a la portada de la publicació i es detecta una presència generalitzada de textos dedicats a l'esport, fora del bloc esportiu.

En relació amb la presència de temàtica esportiva fora del seu bloc especialitzat, tot el conjunt de la mostra presenta la temàtica esportiva en altres apartats del diari, principalment a portada, a la segona pàgina, a contraportada i a la secció d'opinió. Cal parar atenció en el fet que no s'han registrat totes les peces publicades pels diaris en totes les seccions, en la recerca de menció de temàtica esportiva, sinó que s'han enfocat els principals punts d'interès d'aquest on es poden situar. D'aquesta manera, no es pot descartar que el fenomen esportiu tingui una presència més elevada en el conjunt del periòdic.

Cobertura a portada

Del compendi de 22 jornades analitzades, l'esport es presenta a portada en 9 ocasions pel que fa a *El País*, (8 futbol, 2 motociclisme, 1 fórmula 1, 1 atletisme), 16 a *La Vanguardia* (12 futbol, 1 fórmula 1, 3 tennis, 2 atletisme, 1 motociclisme i 1 bàsquet), i 11 a *l'Ara* (9 futbol, 1 motociclisme i 1 bàsquet). A mode de rànquing, el futbol lidera amb 29 aparicions a portada; el segueix, de lluny, el motociclisme, amb un total de 4 presències; l'atletisme, degut a la tragèdia de Boston, és alertada en 3 ocasions, seguida de la fórmula 1 i el bàsquet, que apareixen dues vegades cadascun. Així doncs, durant la meitat dels dies analitzats, l'actualitat esportiva pren un lloc habitual a la portada de la capçalera, i el futbol acostuma a ser-ne l'actor principal.

Sovint, l'actualitat destacada del bloc d'esports es disposa a la part superior o inferior de la pàgina, quan aquesta es situa a la portada del diari. És una localització comuna que no destaca de les peces principals, que es presenten al centre de la plana, tot i que sovint ve acompanyada per una petita fotografia, que identifica una de les realitats rellevants de la jornada. Quant a la representació d'aquestes imatges pel que fa al futbol, del total de les 20 dedicades a aquesta disciplina, 14 reflecteixen al Barça, i 6 al Madrid. Aquesta distribució és molt equilibrada per part d'*El País*, però no per *La Vanguardia* i *l'Ara*, que dediquen només una imatge cadascun al reflex de l'equip madrileny. Pel que fa a la resta d'esports, es dediquen 4 imatges al motociclisme, 2 al bàsquet, 1 al tennis i 1 a la fórmula 1.

Les capçaleres convenen situar l'actualitat esportiva en una zona destacada, és a dir, a la part central o a la meitat inferior de la pàgina, en 12 ocasions. *El País* només destaca la fórmula 1 una sola vegada, mentre *La Vanguardia* hi publica: el futbol (4), el tennis (2), la fórmula (1) i el motociclisme (1), i *l'Ara* dedica aquesta zona al futbol en 2 ocasions i 1, a la fórmula 1. Val a dir que en les aparicions al centre de la pàgina (reduïts, en conjunt), quan es tracta de futbol, tots els destacats fan referència al Barça. En aquest sentit, és interessant destacar que *El País* és l'únic que obvia presentar les fites futbolístiques en la part destacada de la portada.

Com a últim apunt, convé remarcar la tendència del dilluns com el dia de la setmana on sempre apareix l'esport en portada, i sempre reserva aquest espai per introduir l'actualitat futbolística. És interessant reforçar aquests resultats amb la tendència que ja havia alertat Hernández (2012, 51): “la mejor prueba de que los deportes interesan a esta prensa nos lo proporcionan los titulares, cada día más habituales en la primera página y muchas veces ocupando su parte central, cuando hace años, esto solo se reservaba para ocasiones únicas, una o dos veces al año”.

Espais d'opinió

Les dues capçaleres catalanes donen cobertura a l'esport en els primers apartats del diari, dedicant-li fins a 6 editorials breus (*La Vanguardia* en publica 3, sense signatura, mentre *l'Ara* publica els 3 restants amb l'autoria d'Ignasi Garay, el director adjunt del diari). Per altra banda, *l'Ara* inclou, en una ocasió, una anàlisi comparada de la premsa esportiva per part del seu cap de Mèdia, Àlex Gutiérrez, i presenta a la “Contraportada”, 4 articles d'opinió referents al món de l'esport. D'aquests 4, 3 són firmats per Antoni Bassas i, 1, per Albert Om, ambdós accionistes de la capçalera. En relació a la temàtica que tracten, 6 d'aquests textos es dirigeixen a l'àmbit futbolístic, 1 a l'esport de muntanya, representada per la figura de Kilian Jornet; 1 pel bàsquet, on la declaració Jason Collins n'és la raó i, finalment, 1 altre text per al món del motociclisme, personalitzat en Marc Màrquez.

Malgrat que no sigui un volum de peces periodístiques gaire nombrós, podem afirmar que la matèria esportiva també s'ha guanyat un lloc als apartats principals dels diaris.

Peces humorístiques

Dues de les tres capçaleres coincideixen en el fet d'atorgar presència a l'esport en les vinyetes humorístiques. Així, mitjançant la publicació d'il·lustracions dels seus dibuixants de capçalera, ens presenten una caricatura, escena, esdeveniment o diàleg imaginari, que en certa manera al·ludeix a una realitat d'actualitat esportiva que el lector coneix, i que es tracta mitjançant una atmosfera d'exageració i de broma (Gomis 1989, 180). En el cas d'*El País*, aquest espai és l'únic que es dedica per al tractament de contingut esportiu, fora de la secció “Deportes”. Apareixen un total de

4 acudits, 2 a *El País* i 2 més a *l'Ara*, dedicats totalment a la realitat futbolística. Concretament, un fa referència al Madrid, i els tres restants al Barça. Val a dir que els quatre acudits s'emmarquen en la celebració dels partits de semifinals de la Lliga de Campions.

Valoració dels seus protagonistes

Un apartat interessant que presenten *l'Ara* i *La Vanguardia* és un bloc dedicat a la crítica (positiva o negativa) de personatges rellevants en les diverses àrees temàtiques. Aquest tipus de format el presenten sota els títols “Ara Sí/ Ara No” i “Els semàfors”, respectivament. Centrant el focus en les figures del món de l'esport, es publiquen fins a 20 valoracions de 20 protagonistes diferents (14 són publicats per *La Vanguardia* i, 6, per *l'Ara*). D'aquestes, 14 són en clau positiva i, les 6 restants, negatives. D'aquesta manera, s'observa que el món de l'esport és una àrea d'interès per al diari, donat que inclou valoracions de les seves principals estrelles, en la part introductòria del diari.

Classificades per esports, les crítiques es reparteixen de la següent manera segons l'esport: futbol (8), bàsquet (3), tennis (1), fórmula 1 (1) motociclisme (3), handbol (1), waterpolo femení (2) i futbol femení (1). Quelcom rellevant que ens ofereixen les dades és que totes de les 8 avaluacions que reben actors futbolístics, 6 són negatives (3 referents al F.C. Barcelona, 2 al Reial Madrid i, 1, al Liverpool). Així doncs, es fa palès que el futbol, que esdevé la disciplina amb més valoracions, rep totes les crítiques negatives dedicades al món de l'esport, per part de la premsa d'informació general.

Aquest resultat s'interpreta com un acostament dels mitjans de comunicació per participar de l'opinió social, tot incloent els actors esportius en els apartats de crítica, on també es jutgen figures del món de la política, l'economia o la cultura. A més, el fet que la major part de valoracions negatives es dediquin al món del futbol, l'esport més popular, potencia la gran influència social que aquest té i, alhora, la càrrega de responsabilitat que això comporta.

Amb tots els arguments presentats fins aquest punt, podem verificar la hipòtesis.

2) Continua present una discriminació de la cobertura informativa referent a les competicions femenines.

Una dada que ens pot donar les claus de l'*agenda setting* esportiva és el context esportiu global que emmarca el període d'anàlisi de les capçaleres. Situant-nos entre el 15 d'abril i el 6 de maig del 2013, ens trobem els esdeveniments esportius següents, que de ben segur esdevenen una peça clau en la selecció d'uns determinats esports, i el rebuig d'uns altres:

- Futbol: celebració de les jornades 32, 33 i 34 de la Lliga BBVA, i les respectives de la Lliga Adelante i les divisions inferiors, així com els partits de semifinals de la Champions, on participen el Barça i el Madrid (i que són els contextos noticiosos bàsics d'aquest treball). El Barça femení aconsegueix la victòria en la Lliga femenina i en la Lliga de Campions. A nivell internacional, destaca la celebració de les semifinals i finals de la Lliga Europa, així com la polèmica mossegada de Luis Suárez (Liverpool) a un rival.
- Bàsquet: celebració de les jornades 30, 31 i 32 de la Lliga Endesa i la compareixença de Jason Collins, jugador de la NBA, que declara la seva homosexualitat.
- Tennis: es celebren les finals dels Màsters 1000 de Montecarlo (que guanya Novak Djokovic), el Torneig Godó (Rafa Nadal s'alça guanyador) i de la Copa Federacions (guanya Carla Suárez).
- Ciclisme: celebració del Tour de Romandia (guanyat per Chris Froome) i s'inicia el Giro d'Itàlia a partir del 4 de maig. Com a actualitat en el context del ciclisme a Espanya, es fa pública la sentència per un cas de trama de dopatge.
- F1: celebració del Gran Premi de Xina (Fernando Alonso s'emporta la victòria) i del Gran Premi de Barhein (guanya Sebastian Vettel).
- Motociclisme: les curses del Gran Premi de Las Américas i del Gran Premi d'Espanya són guanyades pel jove pilot català, Marc Márquez, mentre Dani Pedrosa guanya el Gran Premi de Jerez.
- Handbol: finalitza la Lliga Asobal, que guanya el Barça
- Golf: celebració del Màsters d'Augusta, que guanya l'australià Adam Scott, i de l'Open d'Espanya.
- Hoquei patins: celebració dels diversos partits de l'OK Lliga.
- Hoquei patins femení: Es disputa la final de la Copa d'Europa femenina entre dos equips catalans, que acaba guanyant el Voltregà.
- Gimnàstica rítmica: es celebren els Europeus de Moscou.
- Waterpolo femení: Es celebra la final del campionat d'Europa a Hongria, que guanya l'equip femení de waterpolo del CN Sabadell.
- Rugbi: celebració de la fase regular de la Divisió d'Honor, on la Samboiana Seat es classifica per a les semifinals.
- Trial: Toni Bou es manté líder del Mundial de Trial, malgrat que queda tercer en la celebració del Gran Premi del Japó d'aquesta disciplina.

Les competicions femenines en les diverses disciplines esportives sumen, en conjunt, 23 peces periodístiques. Ponderades sobre el total de peces publicades sobre matèria esportiva, representen el 2%. Aquesta xifra reflecteix la ínfima cobertura periodística dedicada al món de l'esport femení, reflectit per les disciplines del futbol femení, el waterpolo femení, la natació

sincronitzada, l'hoquei patins femení i la gimnàstica rítmica, i la present desigualtat en l'actualitat esportiva per raó de gènere. En conjunt, es confirma que, en l'àmbit femení, el futbol també és la disciplina més popular (9 referències sobre aquest). Val a dir que *l'Ara* és el diari que publica més informació sobre les competicions femenines (18 peces, repartides: 7 peces de futbol femení, 4 d'hoquei patins femení, 4 de natació sincronitzada, i 3 de waterpolo femení), seguit d'*El País* que en dedica 4 (3 a la gimnàstica rítmica i 1 al futbol femení). *La Vanguardia* només cobreix el futbol femení amb una peça.

La troballa d'aquests resultats verifica la hipòtesi plantejada. Aquesta discriminació esportiva per raó de gènere resulta encara més lamentable sabent que en el període d'estudi analitzat, molts equips femenins de diverses disciplines esportives (la majoria catalans) es declaren campions de diversos torneigs nacionals i internacionals.

3) Les capçaleres amb seu a Catalunya cobreixen més àmpliament l'actualitat del F.C. Barcelona, mentre la capçalera amb seu a Madrid dona més cobertura a l'actualitat del Real Madrid.

La verificació d'aquesta hipòtesi demana recopilar la informació que s'ha anat donant en la resta d'hipòtesis específiques, ja que la cobertura futbolística d'un i altre equip es detecta, en gran mesura, pels indicadors que recuperem a continuació: quin d'aquests dos equips acostuma a obrir l'apartat d'esports, la seva presència a portada, així com el compendi de les peces periodístiques publicades sobre cadascun. Val a dir que els indicadors recopilats són essencialment quantitius i, per tant, la verificació d'aquesta hipòtesi hi manca una visió qualitativa per a ser totalment validada. Com a aspectes qualitius a tenir en compte, seria interessant realitzar una anàlisi de la imatge i del discurs.

El País mostra cert equilibri pel que fa al tractament informatiu sobre el Barça i el Madrid. Aquest fet s'evidencia amb l'equilibrada cobertura que dona a ambdós equips en les aparicions a portada (cap dels dos clubs es destaquen al centre de la pàgina). A més, de les 173 peces dedicades a l'activitat futbolística, 40 s'ocupen del Barça, i 30 del Madrid, una diferència gens acusada, respecte a les diferències de cobertura sobre la resta d'equips. Pel que fa als respectius rivals dels equips de la Lliga BBVA, es dediquen 10 peces al Borussia Dortmund, i 12 al Bayern de Munic. Una altra parella de xifres que legitimen la seva postura imparcial, és la distribució compensada dels dos equips com a encarregats de l'obertura de l'apartat futbolístic: el Barça s'ocupa d'aquest rol en 10 ocasions i, el Madrid, en 9. D'aquesta manera, a nivell quantitatiu, podem afirmar que hi ha un intent d'equilibri informatiu a *El País* sobre l'actualitat del Barça i del Madrid. Ara, és el torn de comprovar si els diaris catalans, *Ara* i *La Vanguardia*, també presenten aquesta tendència.

Pel que fa a les inferències a portada sobre el Barça i el Madrid, ambdues capçaleres publiquen més peces sobre l'equip blaugrana: *La Vanguardia* en situa 8 pel Barça i 1 pel Madrid, i l'*Ara*, 5 pel Barça i 1 pel Madrid. A més, cal destacar que tant una com l'altra disposen, en 4 i 2 ocasions, respectivament, l'actualitat del Barça al centre de la portada. El Barça també és el protagonista absolut en l'obertura del bloc futbolístic, sent-ho en totes les jornades en el context de l'*Ara*, i 19 en *La Vanguardia*. El Madrid aconsegueix ser capdavanter de la secció en només 3 ocasions.

Amb relació a les peces publicades (un total de 199 a *La Vanguardia*, i 239 a l'*Ara*), es pot afirmar que el Barça representa el 44% de la cobertura futbolística que es dedica a *La Vanguardia*, respecte al Madrid, que només té el 12% del total. Pel que fa al tractament informatiu dels seus rivals a la Champions, destaquen les 16 peces dedicades al Bayern de Munic, enemic del Barça, respecte els 3 textos del Borussia Dortmund, que jugà contra el Madrid. En el cas de l'*Ara*, el Barça ocupa el 41% de tota la cobertura periodística pel que fa al futbol, respecte el minso 8% que representa el Madrid, seguit molt de prop per un altre equip català, l'Espanyol (6%). En el context de Champions, el Bayern és protagonista de 12 textos, el Borussia, d'un.

Dels articles d'opinió publicats pels col·laboradors habituals de *La Vanguardia* i de l'*Ara*, 13 dels 20 publicats per l'*Ara* fan referència explícita al Barça. En el cas de *La Vanguardia*, 17 dels 23 presentats també es centren amb l'equip català. Pel que fa a *El País*, aquest els reparteix entre els diversos equips de la Lliga BBVA i les diverses competicions europees. Val a dir també, que els dos diaris barcelonins publiquen, en conjunt 8 opinions, de les quals, 7 es centren en el comentari sobre la realitat del Barça.

Aquest aparador de xifres indica l'afinitat que tenen les capçaleres catalanes per l'equip líder de la mateixa zona geogràfica, el F.C. Barcelona. Aquesta connexió entre els mitjans i el club pot ser analitzada des de diverses perspectives d'anàlisi, les quals queden lluny de poder ser aplicades en aquest treball. El posicionament del Barça com la gran institució esportiva catalana, casa perfectament amb la vocació de *La Vanguardia* i l'*Ara* per esdevenir referents en les zones de parla catalana. En aquest sentit, el Barça i els seus èxits (al marge del seu bagatge històric com a símbol catalanista) esdevenen una potent eina amb la que les capçaleres poden expressar el seu orgull i sentiment nacionalista als lectors. Alhora, aquests mitjans, com a mediadors de la realitat i difusors dels interessos socials, es converteixen en un potent altaveu per refutar la visió i els valors que el Barça propugna. És evident que a aquest raonament li manquen arguments per a poder ser vàlid, però els resultats obtinguts i el treball amb la literatura aplicada ens encaminen cap a aquest camí desconegut.

Amb tot el que he exposat, la hipòtesi queda validada a mitges, ja que es detecta una afinitat i fidelitat dels mitjans catalans cap al Barça, però no del mitjà madrileny cap al Reial Madrid. Un raonament vàlid que podria justificar l'intent d'equilibri informatiu d'*El País* és que aquest publica tant a Madrid com a Barcelona, per la qual cosa podria veure afectada la seva influència si es decantés totalment cap a un dels dos equips rivals. Contràriament, *La Vanguardia* i *l'Ara*, tot i tenir presència fora de Catalunya (principalment el primer), es posicionen totalment a favor dels interessos de l'actualitat catalana, el seu públic principal, que demanda informació sobre el Barça.

4) Continua la preponderància de la crònica com a gènere periodístic per excel·lència en el tractament d'informació futbolística.

Tenint en compte tots els textos publicats en les seccions dels tres diaris de la mostra, classificats segons el gènere periodístic que s'utilitza en cadascun, podem validar la hipòtesi que afirma que la crònica és el gènere per antonomàsia del periodisme esportiu (amb temàtica esportiva). De les 602 peces estimades, 217 compleixen els usos i funcions de la crònica, i representen el 36% sobre el total. El segon gènere amb més presència és l'anàlisi (121 textos, 20% de presència), gènere que presenta certa problemàtica pel que fa als seus usos en el periodisme esportiu, així com en la seva classificació en el gèneres d'informació o de comentari. La rellevància que demostra, exigeix certes reflexions sobre les funcions que es detecten en la seva aplicació al periodisme esportiu, que es presenten en la validació de la propera hipòtesi.

El breu o flaix és el tercer gènere periodístic del rànquing, amb aplicació al món del futbol (90 aparicions), i simbolitza el 15% de l'extensió dedicada a aquesta matèria. Empatats, l'opinió i el reportatge s'ocupen de 68 i 66 textos respectivament, i cadascun representa un 11%.

Molt a la cua del rànquing hi trobem la notícia (25 peces, 4%) i l'entrevista (8, 1%) que, sens dubte, queden relegades a un ús marginal pel que fa al tractament informatiu de l'actualitat futbolística.

Com a gènere exclusiu de *La Vanguardia*, la peça de suport guanya a l'entrevista pel que fa als seus usos en terreny esportiu (10 peces, 2%). Tot i així, la seva aplicació és indiferent tant en la premsa especialitzada, com en la tradicional.

Grosso modo, els resultats de l'anàlisi aplicada proven el lideratge absolut que té la crònica esportiva en la temàtica futbolista que, seguida de l'anàlisi, albiren una tendència a conjuguar informació i interpretació en el tractament de l'actualitat d'aquest camp. Trobats en aquest punt, seria interessant poder abordar paràmetres qualitius dels gèneres periodístics, com són les

seves singularitats pel que fa a l'ús del llenguatge, la redacció dels seus titulars i la presentació de les fonts d'informació, per abordar les particularitats d'aquests dos gèneres, que vacil·len entre les fronteres de la informació i del comentari.

5) Els gèneres periodístics presenten certs matisos en la seva aplicació a l'actualitat esportiva.

La crònica presenta una sèrie d'especificitats quan es dedica al tractament de la informació futbolística. Es presenten a continuació:

- Crònica de declaracions: les rodes de premsa anteriors i posteriors als partits s'han convertit en un esdeveniment esportiu més. Socialment, interessa molt conèixer la valoració i les actituds dels protagonistes, així que els mitjans han de recollir i presentar aquest tipus d'informació. Com? A través de la crònica, ja que presencien en primera persona l'acte de premsa, i detallen els successos que han passat (quines preguntes s'han fet, quina actitud tenia el protagonista, com resolva les preguntes, a quins contextos i arguments feia referència, etc.). Aquest tipus de crònica no té una fitxa de suport que la presenti. El titular és un gran indicador que ens trobem davant d'una crònica de declaracions, ja que sovint reflecteix, a mode de cita, les declaracions dels protagonistes.
- Crònica fitxa: malgrat que la fitxa tècnica d'un partit es classifiqui com una peça de suport de la crònica, en alguns casos ens trobem que esdevé una peça informativa per si mateixa, i sovint no ve introduïda per cap títol (quan fa referència a partits d'equips menys importants, o de divisions inferiors).
- Crònica detall: Aquest tipus de crònica sí que s'emmarca com a peça de suport de la crònica del partit. Assoleix una falsa independència quan és presentada com una informació apartada del cos de text de la crònica, i és firmada i introduïda amb el seu propi títol. Aquest tipus de crònica es denominen de detall perquè posen el focus en un aspecte determinat del context del partit o de la roda de premsa.
- Contracrònica: només és present a *La Vanguardia*, i es denomina així per part de la capçalera. És la crònica del partit amb molts ingredients literaris, que l'acosten a la pura interpretació-comentari de l'autor que les firma.

Contràriament al que afirma Hernández (2012, 63-64) el reportatge no és un gènere amb extensió decreixent en el periodisme esportiu, sinó que assoleix cert protagonisme respecte a la resta de gèneres d'informació. La seva funció en aquest tipus de periodisme és vital per comprendre el seu predomini: aprofundeix en el context dels clubs, dels jugadors o de les competicions que es disputen equips importants. Expliquen al lector, el posen en situació, perquè ell també tingui les eines essencials per entendre i valorar la situació de la persona o ens que es presenta.

La notícia té una aparició ínfima en el terreny esportiu, malgrat que la seva versió reduïda, el breu o flaix, es converteix amb una eina informativa de gran ús. Són informacions curtes, introduïdes per un titular i, sovint, una petita imatge. No acostumen a anar signades, si no és per la redacció del diari o per agències externes. No té tendència a organitzar els esports de què parla, ja que aquest gènere presenta els seus textos en blocs mixtos.

Les peces de suport són una eina utilitzada per *La Vanguardia* (la presenta al seu llibre de redacció com un element important) (2004, 41): notícies curtes de recolzament a la informació principal, i donen amplitud informativa i de coneixement sobre el seu context). Es classifiquen en cinc tipus: el fragment¹² (destaca una informació rellevant de la peça principal), la dada (dóna informació rellevant no apuntada a la peça principal), l'apunt (notícies curtes relacionades amb la informació principal), el perfil (recull dades biogràfiques d'una persona relacionada amb la informació) i la cronologia (cita fets anteriors ordenats cronològicament, relacionats amb la informació). Tal com afirma el mitjà, “la inclusión de estos elementos complementarios ofrece información valiosa al lector en aras de una mejor comprensión de la noticia”, i afegeix que “el redactor debe usarlas con generosidad, porque resultan más atractivos y útiles que un artículo escrito en una sola pieza.”

Un altre gènere d'informació mancat de protagonisme és l'entrevista. Es podria entendre que el reportatge sobre un protagonista substitueix, en part, la funció de l'entrevista, en el sentit que aquest apropa al lector la realitat vital d'un dels seus ídols.

Pel que fa a l'anàlisi, aquest gènere s'ocupa de l'aportació de valoracions (inclou judicis de valor) sobre el desenvolupament del joc. Per assolir aquesta funció, s'instauren els subgèneres de l'anàlisi, que són: l'anàlisi prèvia i postpartit (es centren en el plantejament previ del matx i de l'examen posterior de l'actuació dels dos equips durant el partit), l'anàlisi tècnica (aprofundeix en la valoració de les qüestions tàctiques i estratègiques que han marcat els equips) i l'anàlisi dels jugadors (centrada en la revisió dels jugadors participants a nivell individual). L'anàlisi es caracteritza per ser redactada per experts en la matèria, sovint col·laboradors i redactors que tenen experiència com a ex jugadors de futbol professionals.

Amb relació al gènere de comentari estrella, es distingeix l'article d'opinió signat pels membres de la Redacció (només és gènere permès pels caps de redacció) i pels col·laboradors habituals. Acostuma a tenir una presència diària, en una zona dedicada expressament per a aquest (a *La*

¹² Traducció subjectiva al català del terme 'despiece', que denomina una de les tipologies de les peces de suport de *La Vanguardia*.

Vanguardia, per exemple, sempre reserva la mitja part superior de l'última pàgina de la secció per aquest gènere).

S'eludeix l'editorial en la secció esportiva, sempre i quan no es valori l'article d'opinió escrit pel cap de redacció com un editorial, com a veu del diari. Sí que trobem editorials dedicats al fenomen esportiu fora de la secció, principalment a la segona pàgina de la publicació, tot i que en són un nombre reduït.

L'humor, que caracteritza el gènere de l'acudit, també aixeca somriures amb el tractament de l'actualitat esportiva, això sí, sempre fora del bloc d'esports.

6) En les pàgines dedicades al futbol, els gèneres d'informació són més presents que els de comentari.

En conjunt, i tal com s'ha presentat a la verificació de la hipòtesi 4 (pàgina 80), la crònica i l'anàlisi són els gèneres periodístics amb més dedicació, que reflecteixen dues gammes periodístiques híbrides, entre la interpretació i el comentari. Aquesta tessitura trenca, en certa manera, amb el plantejament que els gèneres d'informació són més presents que els de comentari, ja que ens trobem davant de dos gèneres on la interpretació de segon grau hi juga un paper crucial. Nogensmenys, la crònica és considerada per tota la bibliografia consultada com un gènere d'informació, raó per la qual el seu lideratge total respecte la resta de gèneres ja indica la prevalença dels gèneres d'informació per sobre dels de comentari. A més, aquests últims només són representats pels articles d'opinió dins la secció esportiva, que, tot i que assoleix una presència a l'equador del rànquing, no és una de les gammes amb més extensió.

Com a xifra rellevant pel que fa als gèneres de comentari, totes tres capçaleres presenten més opinió dels col·laboradors, que la pròpia expressada pels membres de la redacció: *La Vanguardia* publica 4 articles propis i 23 dels col·laboradors. *El País*, 6 i 11 respectivament i, *l'Ara*, 4 i 20. Per tant, el gènere d'opinió dels diaris expressa més valoracions d'autories externes a aquest, que les seves pròpies.

Fora del bloc temàtic sobre esport, en les tres capçaleres destaca la presència de gèneres de comentari, especialment l'editorial i l'acudit, que es publiquen en exclusiva fora de la secció d'Esports i que mantenen les característiques genuïnes dels gèneres estàndards. Contràriament, els gèneres d'informació i d'opinió que es troben dins de la secció, presenten trets singulars en la seva aplicació al tractament informatiu sobre esport, que es tradueix majoritàriament, en la creació

de subgèneres (per exemple: anàlisi prèvia, anàlisi postpartit, anàlisi tècnica, anàlisi dels jugadors, etc.).

7) Destaca el grau d'especialització esportiva del grup de periodistes de les redaccions dels diaris, així com en els diversos col·laboradors que hi participen habitualment.

Del trio de capçaleres analitzades, les dues amb seu a Barcelona presenten un equilibri entre la participació dels redactors i els col·laboradors habituals, a la secció d'esports. Contràriament, *El País* dona més protagonisme a les autories fixes de la Redacció, que a les opinions dels seus col·laboradors: l'*Ara* presenta 9 redactors i 7 col·laboradors; *La Vanguardia*, 8 i 7, respectivament i, *El País*, 12 i 5. Habitualment, dediquen espais de comentari en exclusiva per a cadascun dels seus col·laboradors, a excepció de *La Vanguardia*, que els convida a participar en un mateix espai d'opinió, anomenat "Per l'escaire."

Pel que fa al lloc de signatura de les peces d'informació (ja que les de comentari, per norma, no han de presentar aquesta dada), destaca la situació de les informacions de l'*Ara* i *La Vanguardia*, majoritàriament a la capital catalana. A la inversa, *El País* indica moltes localitzacions diferents, des d'on els seus redactors recullen i treballen l'actualitat. Hi destaquen Madrid i Barcelona, València, Galícia, Palma de Mallorca i Sevilla.

Quant al grau d'especialització esportiva, la major part dels redactors es dediquen en exclusiva al tractament de l'àmbit periodístic, malgrat que alguns d'ells mostren més afinitat amb d'altres esports, som són el bàsquet o el motociclisme. Pel que fa als col·laboradors habituals, el perfil de periodista esportiu és majoritari. Principalment són periodistes centrats o interessats en el món del futbol, que es dediquen a la presentació o participació en mitjans audiovisuals, principalment la ràdio.

8) És palpable la sinergia entre els diversos mitjans de comunicació d'un mateix grup.

Les participacions de col·laboradors habituals en les diverses publicacions analitzades vénen marcades, majoritàriament, per especialistes de suports que són propietat del mateix grup de comunicació. En aquest sentit, ens trobem a *La Vanguardia*, col·laboradors com Enric Bañeres (que havia estat el cap d'esports d'aquest diari durant 14 anys), Joan Golobart, Jordi Costa o Sergi Pàmies, que col·laboren a *Mundo Deportivo*, a *Rac-1* i a *8Tv*, tots tres mitjans de comunicació propietat (o amb participació) del Grup Godó. En el cas d'*El País*, ens trobem col·laboradors de la talla d'Alfredo Relaño (director de l'As), John Carlin (col·laborador de l'As), i Eduardo Rodríguez (antic redactor de la secció "Deportes", que des del 2012 participa al diari com a

col·laborador). Pel que fa als col·laboradors de l'*Ara*, la majoria són periodistes esportius amb renom, que es dediquen a la locució esportiva en les ràdio líders a Catalunya, o bé ho fan a través de programes esportius en televisió: Joan Maria Pou (*Rac-1*), Ricard Torquemada (*Cat-Ràdio*), Carles Fité (*Rac-1* i *Punto Radio*), Jordi Borda (*Cat-Ràdio*), Jordi Sunyer i Xavier Bosch (*Rac-1* fins el 2004; és accionista de l'*Ara*).

D'aquesta manera, es presenten els intercanvis professionals que s'estableixen entre les xarxes dels grups de comunicació, pel que fa al contingut esportiu.

9.1. Conclusions generals

No podem oblidar que quan parlem d'esport, parlem d'espectacle, un espectacle que atreu gran part de la població. Quan parlem d'esport, generalment ens referim al futbol, la disciplina esportiva per excel·lència. Els mitjans de comunicació són conscients del seu alt interès social, i per això s'ocupen de crear la màxima expectació i ressò abans i després de l'esdeveniment, amb la intenció que es consumeixi el seu producte periodístic, tot eludint la cobertura informativa respecte la resta de disciplines esportives.

Aquest marc contextual que es crea al voltant d'un partit de futbol cospa totes aquelles activitats connectades amb el succés, com són els plantejaments i les reaccions que expressen els protagonistes de l'enfrontament, abans i després del partit; l'anàlisi de l'actuació dels seus jugadors per part dels líders d'opinió; les conseqüències de futur que marca el fet de guanyar o perdre un partit; el plantejament de quines serien les millors condicions perquè l'equip afí guanyi el partit; la preparació de l'afició per assistir al camp per animar el seu equip, o la ressaca posterior a la celebració d'aquest; recordar la trajectòria d'un jugador o d'un equip en un torneig específic, i un llarg etcètera.

En el cas de la premsa escrita, és necessari apuntar que no s'ocupa de la transmissió en directe del partit, sinó que tota la cobertura informativa d'aquest succés, la publica abans i després que aquest es celebri. Centrant-nos en el tractament informatiu a posteriori per part de la premsa, és important senyalar que l'aficionat ja coneix què ha passat durant el partit i quin és el seu resultat, perquè ja l'ha consumit a través de la ràdio o la televisió. Aquest coneixement previ dels fets demana un tractament informatiu més profund per part de la premsa ja que, si es limités a expressar-ne una fitxa tècnica, el seu interès social seria nul. En aquest sentit, s'intueix la naturalesa del periodisme esportiu en la premsa d'informació general: l'aficionat busca a les seves pàgines la interpretació dels fets per part dels seus periodistes de referència, ja que desitja contrastar-la amb la que ell mateix ha fundat durant la visualització del partit. Com a àrea periodística d'especialització, el periodisme esportiu té la principal funció d'acostar la informació i el coneixement d'aquesta àrea a l'audiència. Per tal de satisfer les exigències informatives que aquesta última demanda, el periodista esportiu, sempre amb credibilitat i competència, ha de situar els fets en el seu context i mostrar les informacions destacades, a través de la seva interpretació.

Aquesta última característica posa èmfasi en el factor de la interpretació, qüestió que ja s'ha introduït en la tercer bloc del marc teòric del present treball. La interpretació, entesa com l'actitud inalienable del periodista de copsar, entendre i traslladar la informació al públic a través del text

periodístic, estableix diversos graus de penetració en el tractament dels fets. D'aquesta manera, en sorgeixen els usos i funcions dels gèneres periodístics. Tanmateix, les necessitats informatives de l'audiència esportiva, que demanen un profund grau d'informació, exigeixen la utilització de gèneres on aquesta sigui rellevant per a situar l'actualitat, però on la interpretació tingui un protagonisme important, donat que emfatitza l'anàlisi i les valoracions de les conseqüències que aquesta provoca. Seguint aquest plantejament, els gèneres que vacil·len entre la informació i el comentari són les més emprades en el periodisme esportiu, i presenten unes particularitats especials en aquesta àrea d'especialització.

L'aplicació dels gèneres de la crònica, l'anàlisi i el reportatge (aquest últim és el més emmarcat en els gèneres d'informació), per explicar el fenomen futbolístic s'ajusten tan bé amb l'esdeveniment, que sembla que hi hagi subgèneres expressament creats per a la difusió d'aquest:

La crònica:

- La crònica de declaracions, que s'ocupa de presentar les valoracions dels protagonistes en les corresponents rodes de premsa. Quelcom rellevant de la crònica esportiva és la forta presència de la crònica de declaracions, tot i que no arriba a superar la crònica de la narració del partit. Aquesta popularitat explica i s'explica a través del fort interès social que desperten les opinions i valoracions que extreuen els propis protagonistes.
- Les versions breus de la crònica d'un partit o de la crònica d'unes declaracions, que normalment s'ocupen dels equips i competicions futbolístics menys populars.
- La crònica fitxa, que en ocasions es separa de la narració del partit per establir-se com una peça periodística més, sense ser introduïda per cap títol, ni cap paràgraf que resumeixi el seu contingut. Aquesta crònica fitxa és sempre emprada per a la presentació dels resultats de partits de categories inferiors, i no van introduïdes per cap títol.
- La presència exclusiva de la contracrònica a *La Vanguardia*, que esdevé l'aparador de la crònica clàssica, ara desapareguda i obsoleta, que es trasllada al camp literari per a la narració de l'esdeveniment, fent-lo digne de l'èpica i amb l'ús immòdic de recursos literaris.

L'anàlisi:

- L'anàlisi, aplicada al plantejament previ al partit i a l'examen posterior a l'actuació dels dos equips a la gespa, esdevé un gènere requerit per a la contextualització d'aquest.
- Per altra banda, l'anàlisi també s'ocupa, a posteriori, de passar examen als jugadors que han disputat el partit, valorant la seva actitud i la seva actuació en el terreny de joc.
- Més aprofundida és l'anàlisi tècnica, que avalua les qüestions tàctiques i estratègiques que s'han donat durant el partit, i que suggereixen certs ajustaments (en el cas que l'equip afí perdi) o congratulacions (si l'equip afí s'emporta la victòria).

- Aquest tipus de gènere es distingeix per la participació d'autories lligades al futbol professional, com és el cas de la Natalia Arroyo al diari *Ara*, en Joan Golobart a *La Vanguardia*, o Santiago Solari pel que fa a *El País*.
- L'anàlisi, com a gènere de classificació dubtosa i amb presència ínfima en la literatura aplicada, reivindica la seva atenció i valoració com un gènere molt viu en el periodisme esportiu, on prima el grau d'especialització del professional i l'habilitat que tingui aquest per justificar les seves apreciacions, per tal de guanyar-se la comprensió i el respecte del públic, la missió principal del periodisme especialitzat.

El reportatge:

- Destaca l'ús del reportatge per a presentar-nos equips amb què no estem familiaritzats habitualment. Així, ens aporta informació de fons sobre temàtiques que el contextualitzen: els seus principals protagonistes; la trajectòria del club en diverses competicions o la història del seu estadi; la política o estratègia de fitxatges que segueix; les particularitats de la seva afició, així com la seva participació i resultats obtinguts en diverses competicions esportives.

Els matisos que presenten els gèneres aplicats al periodisme esportiu poden ser motivats per diversos factors. Nogensmenys, els principals són donats per la pròpia naturalesa de l'activitat que abasten, així com de l'aprofundiment informatiu que exigeix l'aficionat quan llegeix el diari.

La radiografia de la mostra analitzada reflecteix, durant el període de temps en què té lloc, la preponderància de la crònica com el gènere més emprat en l'àmbit del periodisme esportiu dins la premsa d'informació general seguida, de lluny, per la resta de gèneres. L'anàlisi és la segona gamma amb més presència a les capçaleres, i la succeeixen el breu, l'opinió, el reportatge, la notícia, la peça de suport (que funciona sempre com a peça de complement, sovint a les cròniques de partits), i l'entrevista.

- El fet que la crònica i l'anàlisi siguin els gèneres predominants (tot i que la crònica la superi amb diferència), mostra la rellevància dels gèneres interpretatius pel que fa al tractament de l'actualitat futbolística. D'aquesta manera, i deixant de banda que l'anàlisi no acaba de situar-se clarament dins dels gèneres d'informació o dels de comentari, s'estima que els gèneres que aporten quelcom més que informació són els més indicats per a presentar la realitat del món del futbol-espectacle: sovint, a través d'ambdós gèneres s'aconsella, es proposa una acció, una estratègia; es suggereix quina seria la millor via a seguir; expliquen "allò que seria bo que passés d'ara endavant", en paraules de Gomis (1989, 63).

- Es podria afirmar que els blocs de notícies breus substitueixen la publicació de notícies extenses. Amb aquest format, l'heterogeneïtat de l'actualitat esportiva és més elevada, la lectura més amena però, per contrapartida, s'aplica un tractament informatiu superficial.
- Xoca la localització del gènere de l'entrevista com el menys emprat en el context futbolístic, ja que conèixer més sobre la personalitat, els valors, els interessos i el plantejament professional que tenen els actors del seu *star system*, sempre desperta molt d'interès social. De ben segur, l'ús minoritari de les entrevistes és motivat per raons empresarials, marcades pel club o per les marques que patrocinen els jugadors, més que no pas una limitació imposada pel propi mitjà. També, és possible que la falta d'entrevistes dels protagonistes principals per part dels diaris, es contraresti amb la publicació del reportatge, com a gènere que apropa al lector la realitat vital d'un dels seus ídols.
- L'opinió és la gamma estrella dels gèneres de comentari, i té una presència moderada en l'àmbit futbolístic. Destaca la publicació d'articles d'opinió per part dels col·laboradors, que superen el doble de presència respecte els articles d'opinió firmats pels caps de redacció. A tals efectes, sorprèn que en el cas de *La Vanguardia* i de *l'Ara*, la majoria d'opinions facin referència exclusiva al F.C. Barcelona. A mode d'apunt, i sense intenció d'entrar en polèmica (doncs els diversos diaris fan palès la seva intenció de ser una plataforma que recull la diversitat d'opinions que es troba en l'esfera social), la tendència de publicar opinions externes amb clares referències a un sol equip, podria ser un recurs dels mitjans per expressar les fidelitats cap aquest, de manera encoberta.

La presència de temàtica esportiva fora del seu bloc específic desencadena l'ús de gèneres tradicionals, tot ells de la gamma del comentari. És el cas de la vinyeta o l'editorial. Aquest últim, malgrat que tingui una aplicació o matís en el periodisme especialitzat, com que es situa a primera pàgina del diari i no a dins de la secció esportiva, la seva dimensió és generalista i, la seva repercussió, molt elevada. També, la crítica positiva i negativa sobre alguns dels professionals esportius de referència, publicades pels diaris en les seves pàgines introductòries, són mostra del pes social que tenen tant l'esport com els seus actors. D'aquesta manera, ens trobem que la capçalera participa de la repercussió social que genera l'esport, tot presentant peces d'opinió en el primer bloc del diari.

Pel que fa al corpus de professionals, és important assenyalar que el periodista esportiu (ja sigui redactor o col·laborador habitual) destaca pel seu alt grau d'especialitat, ja que les seves interpretacions i valoracions suggereixen un grau de reputació i criteri elevats. Tanmateix, és

especial la situació d'ex futbolistes, que participen com a col·laboradors i com a redactors en les diverses capçaleres. En aquests casos, és innegable el seu bagatge futbolístic pel que fa a l'anàlisi de l'esdeveniment, principalment l'esfera tècnica d'aquest.

Amb relació al darrer paràgraf, la major part dels col·laboradors habituals dels diversos diaris són periodistes especialitzats en esport o, almenys, es mostren molt interessats en el futbol. Destaquen les col·laboracions de periodistes de mitjans audiovisuals, i dedicats a programes esportius. Tot i que els perfils són molt variats, ja que es troben escriptors, ex futbolistes, periodistes i, fins i tot, filòsofs, el que acostumen a tenir en comú és la seva contribució en els mitjans del mateix grup. Aquesta tendència és palpable en el cas de *La Vanguardia* i *El País*, que intercanvien col·laboracions amb *Mundo Deportivo* i *8Tv* el primer, i *As*, en el cas del segon.

Tot i les sinergies entre els suports d'un mateix holding de comunicació, aquest factor no implica que aquests comparteixin la línia editorial pel que fa als esports. Cadascun manté el seu posicionament (afinitats i fidelitats a un esport, a un club, etc.) i col·laboren entre ells amb la producció de textos dels seus professionals.

9.2. Reflexions finals

Vull encetar aquest apartat final incidint en el fet que aquest màster-tesi pren l'anàlisi quantitativa del periodisme esportiu com a mètode per abordar la seva realitat. Malgrat que les variables d'estudi es redueixin a xifres, amb els resultats obtinguts ja s'evidencia la transcendència i la qualitat del periodisme esportiu amb presència a Catalunya. Aquest argument és justificat per la varietat de gèneres periodístics escrits, així com per la detecció de les seves particularitats en el tractament de l'actualitat futbolística; per la presència de periodistes especialistes, interessats i dedicats totalment a la realitat futbolística i, sovint, a un club determinat, que destaquen com a autèntics líders d'opinió, així com per la seva voluntat d'abordar tota la realitat futbolística, per a presentar-la i compartir-la amb l'aficionat lector.

La present avaluació quantitativa, doncs, demostra la magnitud de l'esport-espectacle com a fenomen d'alt interès social, que trenca amb la valoració compartida, encara vigent, sobre l'escàs reconeixement envers el periodisme esportiu i els seus professionals, així com dels lectors que el consumeixen. Concloem aquesta primera reflexió enumerant una sèrie de factors estimables, que també incideixen a posar en relleu la importància del periodisme esportiu com una branca especialitzada, professionalitzada i en constant evolució, així com la identificació i la valoració sobre l'aficionat-lector-consumidor d'esports: a) la inquietud investigadora que desperta la matèria esportiva i que es reflecteix en l'extensa bibliografia disponible i en curs, no només en l'àmbit del Periodisme, sinó també com a fenomen d'estudi en el camp de la Sociologia, la Psicologia o la Lingüística. b) la formació acadèmica i professional especialitzada en periodisme esportiu, present actualment. c) la translació de l'aficionat especialitzat cap a l'aficionat global, que no es diferencia per edat i gènere, ni tampoc pels seus coneixements envers el món futbolístic. d) l'accés i la participació dels aficionats implicats en la difusió d'informació i opinió sobre l'esport als mitjans de comunicació, camí principalment motivat pel mitjà Internet.

Amb relació a la premsa generalista analitzada, les diverses capçaleres acostumen a definir-se com a espais on la pluralitat d'informacions i d'opinions hi exerceixen tota la seva llibertat però, amb relació a la cobertura informativa sobre l'àmbit esportiu, aquest propòsit queda esbiaixat en tres vessants: 1) la diversitat d'esports plasmada per la premsa generalista abasta fins a 26 disciplines diferents, un volum molt reduït si es considera la pluralitat esportiva actual; 2) el futbol és l'esport rei, deixant l'esport femení relegat a una posició totalment marginal, igual que a la resta d'esports, i 3) s'evidencia el posicionament afí al F.C. Barcelona per part dels dos diaris catalans. Conseqüentment, l'heterogeneïtat informativa no és real en aquests casos.

Els diaris són un reflex de la societat amb la què conviuen, i són més que mediadors entre la realitat dels fets i els ciutadans. Lamentablement, no es pot demostrar si les institucions mediàtiques publiquen tant futbol perquè volen complir les exigències informatives dels lectors (és a dir, són aquests últims els que demanden tanta informació futbolística), o bé, si són el mitjans els responsables voluntaris d'aquest monopoli informatiu. Hom es qüestiona si aquestes evidències són possibles de superar i, en un primer moment, tot i pensar que és quelcom molt complicat d'assolir, quasi utòpic, la resposta és sí. I, com sempre, aconseguir-ho és cosa de tots: la responsabilitat cultural i moral depèn tant dels mitjans de comunicació, de les organitzacions esportives, com dels aficionats, però són aquests últims els primers que han d'exigir un canvi de tendència.

10. Bibliografia

10.1. Monografies i articles acadèmics

Alcoba, A. (2001). *Enciclopedia del deporte*. Madrid: Librerías deportivas Esteban Sanz.

- (1980). *El Periodismo deportivo en la sociedad moderna*. Madrid.

Álvarez, J. T. (1989). *Historia de los medios de comunicación en España*. Barcelona: Ariel.

Berganza, M. R. (2005). *Periodismo especializado*. Madrid: Ediciones Internacionales Universitarias

Berrocal, S. i Rodríguez-Maribona, C. (1998). *Análisis básico de la prensa diaria. Manual para aprender a leer periódicos*. Madrid: Editorial Universitas.

Billings, A. (2010). *La comunicación en el deporte*. Barcelona: Editorial UOC - Aresta.

Casals, D., Faura, N., i Torrent, A. M. (2007). *Futbol i llengua*. Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona. Servei de Publicacions.

El País. (2004). *Libro de estilo*. Madrid: Santillana Ediciones Generales, S.L.

Esteve, F. i Fernández del Moral, J. (1999). *Áreas de especialización periodística*. Madrid: Fragua

Fédération Internationale de Football Association. (2013). *Reglas de juego (2013-2014)*. Zurich. Recuperat 30 abril 2014 , des de

http://es.fifa.com/mm/document/footballdevelopment/refereeing/81/42/36/log2013es_spanish.pdf

Ginesta, X. (2008). *Les TIC i el club global: el cas del FC Barcelona*. RUTA (Ruta Universitària de Treballs Acadèmics). Recuperat 7 maig 2014 des de <http://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=2662424>

Gomis, Ll. (1989). *Teoría dels gèneres periodístics*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Centre d'Investigació de la Comunicació.

Grijelmo, Á. (2008). *El estilo del periodista*. Madrid: Taurus.

Hernández, N. (2003). *El lenguaje de las crónicas deportivas*. Madrid: Cátedra.

- (2012): *Tendencias del lenguaje deportivo actual*. Madrid: Visión Libros.

Hugenberg, L., Haridakis, P., i Earnhardt A. (2008). *Sports Mania: Essays on Fandom and the media in the 21st Century*. Carolina del Nord: Mc Farland & Company, Inc., Publishers

Jones, D. E. (ed.) (1996). *Esports i mitjans de comunicació a Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Centre d'Investigació de la Comunicació: Centre d'Estudis Olímpics i de l'Esport.

La Vanguardia. (2004). *Libro de redacción*. Barcelona: Ariel.

Lakoff, G., Johnson, M. (1995). *Metáforas de la vida cotidiana*. Madrid: Cátedra.

López, Á. (1996). *Escritura e información. La estructura del lenguaje periodístico*. Madrid: Cátedra.

Marina, J. A. (1998). *La selva del lenguaje*. Barcelona: Anagrama.

Martínez Albertos, J. L. (1991). *Curso general de redacción periodística*. Madrid: Thomson.

- (1993) *La metáfora, lenguaje y comunicación*. Barcelona: Octaedro.

Muñoz-Torres, J. R. (1997). "Aproximación al concepto de información Periodística Especializada", a F. Esteve (coord.): *Estudios sobre Información periodística especializada*. València: Fundación Universitaria San Pablo CEU.

Naranjo, A. (2011). Tratamiento de la información deportiva en la prensa: la crónica como género prevalente. El caso de los encuentros de fútbol entre Real Madrid y F.C. Barcelona. Tesis Doctoral no publicada, Universitat de Màlaga. Recuperat 28 juliol 2014, des de

http://riuma.uma.es/xmlui/bitstream/handle/10630/4848/TDR_NARANJO_ARCOS.pdf?sequence=6

Pujadas, X. (1997). *L'esport és notícia. Història de la premsa esportiva a Catalunya (1880-1992)*. Barcelona: Col·legi de Periodistes de Catalunya.

Pujol, E. (2003). "Sant Tomàs escolta el 'No ho diguis a ningú'", a J.M. Martí i B. Monclús (eds.): *Actes del 2on Congrés de la Ràdio a Catalunya*. Bellaterra: Departament de Comunicació Audiovisual i Publicitat de la Universitat Autònoma de Barcelona

Quesada, M. (1998). *Periodismo especializado*. Madrid: Ediciones Internacionales Universitarias.

Ramonet, I. (1999). Un hecho social total. Dins S. Segurola (ed.), *Fútbol y pasiones políticas*. Madrid: Temas de debate.

10.2. Fonts hemerogràfiques (en línia)

Ara. (2014). *Hemeroteca*. Recuperat 15 maig 2014, des de <http://www.ara.cat/premium/hemeroteca/>

Kiosko y más. (2014). *El País*. Recuperat 15 maig 2014, des de <http://lector.kioskoymas.com/epaper/viewer.aspx>

La Vanguardia. (2014). *Hemeroteca*. Recuperat 15 maig 2014, des de <http://www.lavanguardia.com/hemeroteca/index.html>

10.3. URL consultades

AIMC. (2014). *Resumen general de resultados EGM* (onada Febrer – Novembre del 2013). Recuperat 20 juliol 2014, des de <http://www.aimc.es/-Datos-EGM-Resumen-General-.html>

Ara. (2014). *Atenció lector*. Recuperat 13 agost 2014, des de <http://atenciolector.ara.cat/resposta.php?id=3&idtema=1>

Ara. (2014). *Manifest fundacional*. Recuperat 25 juliol 2014, des de http://www.ara.cat/manifest_fundacional.html<http://www.grupogodo.net/actividades/index.html>

Barcelona Open Banc Sabadell. (2014). *Historia*. Recuperat 5 agost 2014, des de <http://www.barcelonaopenbancsabadell.com/es/historia>

Barça Tv. (2014). *Quiénes somos*. Recuperat 4 agost 2014, des de <http://barcatv.fcbarcelona.es/detalle/ficha/quienes-somos>

FUNDACC, el Baròmetre de la Comunicació i la Cultura. (2014). *Resum tercera onada 2013* (onada Febrer – Novembre del 2013). Recuperat 20 juliol 2014, des de <http://www.fundacc.org/docroot/fundacc/pdf/Resum-3a-onda-2013-EGM-Barometre-Catalunya.pdf>

Fútbol. (13 novembre 2008). Grupo Godó y F. C. Barcelona acuerdan emitir Barça TV en TDT. *La Vanguardia*. Recuperat 4 agost 2014, a <http://www.lavanguardia.es/deportes/noticias/20081113/53578003870/grupo-godo-y-fc-barcelona-acuerdan-emitir-barsa-tv-en-tdt.html>

Grupo Godó. (2014). *Actividades*. Recuperat 3 agost 2014, des de <http://www.grupogodo.net/actividades/index.html>

Infoperiodistas. (2014). *Guía de medios digital*. Recuperat 13 agost 2014, des de <http://www.infoperiodistas.info/empresa/52412/Edicio-de-Prensa-Periodica-Ara-SL>

La Vanguardia. (2014). *Quiénes somos*. Recuperat 25 juliol 2014, des de <http://www.lavanguardia.com/quienes-somos/index.html>

Prisa. (2014). *Quiénes somos*. Recuperat 3 agost 2014, des de <http://www.prisa.com/es/pagina/prisa-un-grupo-global/>

Redacción. (28 octubre 2013). Un accionista de 'Ara' se lleva el contrato de producción y realización de los actos de la Presidencia de la Generalidad en 2014. *Crónica global*. Recuperat 13 agost 2014, a <http://www.cronicaglobal.com/es/notices/2013/10/un-accionista-de-ara-se-lleva-el-contrato-para-producir-y-realizar-los-actos-institucionales-de-la-1760.php>

11. Annex: fitxa tècnica de les tres capçaleres

El País	
EL PAÍS	
Fundació	4 de maig del 1976, Madrid.
Seu social	Madrid.
Direcció actual	<p>Director d'<i>El País</i>: Antonio Caño (durant el període d'anàlisi el director era Javier Moreno).</p> <p>President d'<i>El País</i> i del grup <i>PRISA</i>: Juan Luis Cebrián.</p> <p>Cap de Redacció d'Esports: José Sámano (Madrid) i Ramon Besa (Barcelona).</p>
Trets distintius	<p>Diari d'informació general líder a Espanya (1.812.000 lectors per dia el 2013, segons dades de l'EGM).</p> <p>Considerat diari d'elit, de referència.</p> <p>Ideologia: esquerra moderada.</p> <p><i>El País</i> es defineix al seu <i>Libro de estilo</i> (2004, 21) com un diari "independiente, de calidad, con vocación iberoamericana y defensor de la democracia pluralista", i presenta la seva missió com a institució periodística: "El País se esfuerza por presentar diariamente una información veraz, lo más completa posible, interesante, actual y de alta calidad, de manera que ayude al lector a entender la realidad y a formarse su propio criterio."</p>
Grup de comunicació	<p><i>El País</i> pertany al <i>Grup PRISA</i>, el grup de comunicació més gran d'educació, informació i entreteniment en els mercats de parla espanyola, i l'únic totalment iberoamericà. En l'àmbit de l'educació i la formació, <i>PRISA</i> posseeix el principal grup editorial de llengua espanyola, Grupo Santillana, així com <i>Alfaguara</i>. Pel que fa a mitjans de comunicació, destaquen en la premsa escrita: <i>El País</i>, <i>As</i> i <i>Cinco Días</i>, i té una participació en les revistes monogràfiques <i>Cinemanía</i> i <i>Rolling Stones</i>. En l'àmbit radiofònic, <i>PRISA</i> opera a través d'<i>Unión Radio</i>, la major empresa radiofònica en els mercats de llengua espanyola, que la fa propietària de cadenes de referència com: <i>Cadena Ser</i>, <i>40 Principales</i>, <i>Cadena Dial</i>, <i>M80</i>, <i>Radio Olé</i> i <i>Maxima FM</i>. Pel que fa al mercat televisiu, <i>PRISA</i> té, en el seu hòlding, <i>Canal+</i>.</p> <div style="text-align: right;"> </div>

Edició	<p>Publica diàriament fins a sis edicions diferents, dedicades a una autonomia: Andalusia, Catalunya, Comunitat Valenciana, Galícia, Madrid i País Basc. També destaca la <i>Edición América</i> (edició especial per a Amèrica Llatina). El present treball ha realitzat l'anàlisi de la capçalera <i>El País</i> tenint en compte l'edició a Catalunya, que incorpora un suplement de 8 pàgines sobre les notícies més destacades del territori català.</p> <p>Opera des de diverses delegacions arreu del territori espanyol, i té instal·lades redaccions a Washington, Mèxic DF, São Paulo (aquestes últimes denoten el seu interès d'influir en tots els territoris de llengua hispànica) i a Brussel·les. També compta amb una xarxa de corresponents i col·laboradors arreu del món.</p>
Llengua	<p>La capçalera redacta el contingut de totes les seves edicions en castellà. Extraient literalment la seva posició del <i>Libro de estilo</i> (2004, 31): "El periódico se escribe en castellano y la regla general es que no deben usarse palabras de otras lenguas, incluidos el catalán, el gallego o el vascuence, mientras existan sinónimas en castellano."</p>
Llibre d'estil	<p>El País reedita el seu <i>Libro de estilo</i> des de la seva primera edició, publicada el 1977 (l'última edició és del 2004).</p>

La Vanguardia	
	
Fundació	1 de febrer del 1881, Barcelona.
Seu social	Barcelona.
Direcció actual	<p>Director: Màrius Carol (durant el període d'anàlisi el director era José Antich). President de <i>La Vanguardia</i> i del <i>Grup Godó</i>: Javier Godó, Comte de Godó. Cap de Redacció d'esports: Dagoberto Escorcía.</p>
Trets distintius	<p>Diari d'informació general líder a Catalunya (730.000 lectors per dia el 2013, segons dades del Baròmetre de la Comunicació de la FUNDACC), i tercer a Espanya (752.00 lectors per dia el 2013, segons EGM).</p> <p>Considerat diari d'elit, de referència.</p> <p>Ideologia: conservadora.</p> <p>Pertanyent a una empresa familiar, la família Godó.</p> <p>Llarga trajectòria històrica (capçalera generalista més longeva de Catalunya).</p>

	<p>En el seu <i>Estatut de Redacció</i> (2004, 476), defineix els seus trets principals: “Fiel a sus orígenes y a su propia tradición, La Vanguardia es un diario al servicio de los valores, aspiraciones e intereses generales de la sociedad de Catalunya, de la que procede y forma parte activamente como institución periodística con un amplio reconocimiento social” (...) “y se proyecta hacia el conjunto de España y Europa desde su aspiración por contribuir a la integración y desarrollo de los pueblos mediante la difusión e intercambio de información y el conocimiento, todo ello desde un espíritu universalista y abierto, compatible con el respeto y la defensa de las tradiciones propias y ajenas.” També defensa: “el sistema de la moderna economía de mercado, la libre competencia y los principios de la justicia social, marco en el que el diario desarrolla su actividad como empresa informativa y en el que se basa la obtención indispensable beneficio económico para garantizar su futuro.”</p>
<p>Grup de comunicació</p>	<p>Pel que fa al grup Godó de Comunicació, posseeix, a més de <i>La Vanguardia</i>, les publicacions <i>Mundo Deportivo</i> (edició impresa i digital d'ambdós) i <i>Qué!</i>; les revistes: <i>Historia y vida</i>, <i>Salud y vida</i>, <i>Què fem?</i>, <i>Cultura s</i>, <i>Tvmanía</i>, <i>Guías QF</i>, <i>Magazine</i>, <i>Vanguardia Dossier</i> i <i>Vanguardia Grandes temas</i>. Pel que fa al sector radiofònic, domina <i>RadioCat XXI</i> (<i>Rac-1</i> i <i>Rac-105</i>), així com <i>Prisa Radio</i>. <i>8Tv</i>, <i>Rac-105</i>, <i>GDA Pro</i> i <i>Nueva Veranda</i> són els seus canals televisius. En l'àmbit de la publicitat i el màrqueting, pertany al grup la central de vendes, <i>PubliPress</i>, i el hòlding també mostra interès en el sector de la distribució de premsa.</p> <p style="text-align: center;">grupoGodó</p> <p>Dues curiositats entre les relacions d'aquest grup amb esports i clubs:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Des de finals del 2012 el F.C. Barcelona emet a la TDT el seu canal televisiu, <i>Barça Tv</i>, gràcies a l'acord signat entre el club i el Grup Godó. Aquest li cedeix el programa temàtic número 2 del seu multiplex, pertinent a l'entitat <i>Emissions Digitals de Catalunya</i> del seu grup. • Per altra banda, el Grup Godó és l'impulsor del Trofeu Comte de Godó de tennis, que es celebra anualment a Barcelona, i anomenat actualment: <i>Barcelona Open Banc Sabadell</i>.
<p>Edició</p>	<p><i>La Vanguardia</i> presenta, per a la seva versió impresa, una sola edició, publicada en català i en castellà.</p> <p>Totalment diferent és la seva versió digital, únicament en castellà, on es poden</p>

	trobar les edicions per comunitat autònoma: Andalusia, Aragó, Canàries, Catabria, Castella-La Manxa, Castella i Lleó, Comunitat Valenciana, Extremadura, Galícia, Illes Balears, La Rioja, Madrid, Murcia, Navarra, País Basc i Principat d'Astúries. Per a l'àmbit de Catalunya es dedica una edició per a cada província: Barcelona, Tarragona, Lleida i Girona, així com una edició per comarques o ciutats d'interès: Alt Pirineu i Aran, Badalona – Barcelonès Nord; Berga – Berguedà; Granollers – Vallès Oriental; Igualada – Anoia; L'Hospitalet i Baix Llobregat; Manresa – Bages; Mataró – Maresme; Reus – Baix Camp; Sabadell – Vallès; Solsona – Solsonès – Terrassa – Vallès; Terres de l'Ebre; Vic – Osona; Vilafranca – Penedès, i Vilanova – Garraf.
Llengua	Des de l'any 2011, <i>La Vanguardia</i> ofereix la versió en català de la seva edició, complementària a la versió en castellà, amb la que ha treballat sempre des de la seva fundació. Cal recalcar, però, que l'edició digital de la capçalera es pot consultar només en castellà.
Llibre d'estil	L'edició del primer <i>Libro de redacción</i> es va publicar el 1986, i s'ha anat reeditant fins a l'actualitat (última edició, 2004).

Ara	
	
Fundació	28 de novembre del 2010, Barcelona
Seu social	Barcelona.
Direcció actual	Director: Carles Capdevila. President d' <i>Edició de Premsa Periòdica Ara, S.L.</i> : Ferran Rodés. Cap de Redacció d'esports: Toni Padilla.
Trets distintius	Sisè diari d'informació general més llegit a Catalunya (97.000 lector per dia 2013, segons el Baròmetre de la Comunicació). Aspira a convertir-se en un diari de referència en els territoris de parla catalana.

	<p>Ideologia: esquerres.</p> <p>En el seu <i>Manifest fundacional</i>, l'<i>Ara</i> manifesta obertament la seva visió catalanista i la seva voluntat de servir com a eina de difusió i coneixement de Catalunya i ser present en tots els territoris de parla catalana. També hi expressa la necessitat d'arrencar un nou projecte periodístic de la nova generació del segle XXI, totalment entregada a les innovacions tecnològiques, que ofereixen nous canals de comunicació i participació de la gent més activa (així defineix als lectors que volen més que estar informats), així com trencar amb la visió estàtica del posicionament d'un diari, tot buscant "noves fonts i noves visions, que concordin amb les que es van obrint pas amb naturalitat al compàs del canvi generacional i el curs de la història".</p>
Grup de comunicació	<p>El diari i els seus suplementos, així com les respectives versions digitals, pertanyen a l'editora privada, Edició de <i>Prensa Periòdica Ara S.L.</i>, que s'ocupa únicament d'aquest suport. Aquesta editora és propietat de tretze accionistes: Grup Focus, Fundació Lluís Carulla, Ferran Rodés (director de l'editorial i accionista a títol individual de l'<i>Ara</i>. També és director general de Grup Havas), Toni Soler (Minoria Absoluta S.L.), Albert Om, Antoni Bassas, Xavier Bosch, Víctor Font (de Delta Partners) i Carles Capdevila, que és el director del diari <i>Ara</i>.</p> <p>Ens trobem, doncs, davant d'un cas excepcional: la capçalera pertany a una editora, però aquesta pertany a un grup d'accionistes, provinent del món del periodisme i del màrqueting, a nivell particular o empresarial, que podria ser interpretat com a grup de comunicació.</p>
Edició	<p>En premsa escrita, l'<i>Ara</i> compta amb tres edicions: <i>Catalunya</i>, <i>País Valencià</i> i <i>Balears</i>. En la seva edició digital abasta també les edicions <i>Andorra</i> i <i>Comarques Gironines</i>.</p>
Llengua	<p>L'<i>Ara</i> sempre es comunica en català. La publicació compta amb reportatges i articles traduïts al català de l'<i>International Herald Tribune</i>.</p>
Llibre d'estil	<p>Actualment no té publicat el seu propi llibre d'estil.</p>